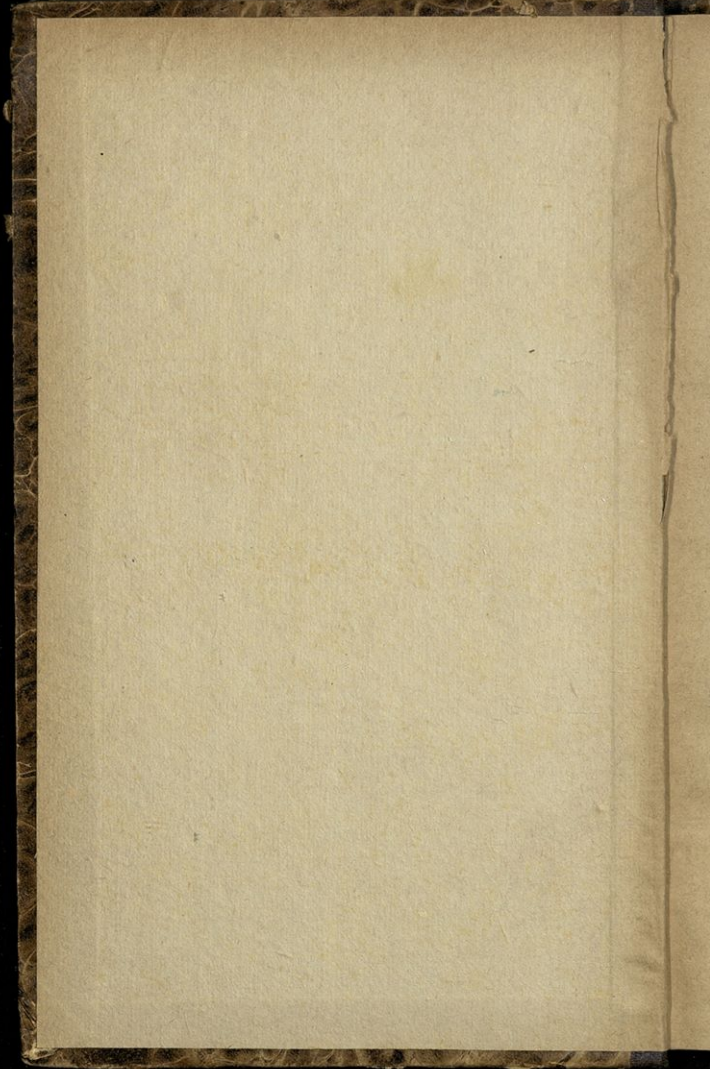

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

106909

Veliki

K A T E K I Z E M

za

ljudske šole.

(Tiskan brez premene kakor leta 1882.)

Veljá v terdih platnicah 30 kr.

Na Dunaji.

V c. kr. zalogi šolskih bukev.

1885.

106 909

106909

F2C 2403/1952

Vvod.

Kaj se imenuje katekizem?

Katekizem se imenuje podučevanje v keršanskem katoliškem nauku; pa tudi bukvam, v katerih je to podučevanje popisano, pravi se sploh katekizem.

V koliko poglavjih se razlaga keršanski katoliški nauk v tem katekizmu?

Keršanski katoliški nauk se v tem katekizmu razlaga v pet poglavjih in v pristavku.

Ktere so te poglavja?

Te poglavja so:

1. Vera.
2. Upanje.
3. Ljubezen.
4. Sveti zakramenti.
5. Keršanska pravičnost.

Od česa govori pristavek?

Pristavek govori od štirih poslednjih reči.

Pervo poglavje.

Od vere.

Razdelek I.

Kaj je katoliška vera.

Kaj je vera katoliškiga kristjana?

Vera katoliškiga kristjana je čeznatura luč, dar božji, od Boga vlita čednost, po kateri za terdno in gotovo resnico ima vse, kar je Bog razodel, in kar katoliška cérkev zapoveduje verovati, bodi zapisano ali ne.

Kaj se pravi keršansko katoliško verovati?

Keršansko katoliško verovati se pravi za resnico imeti vse, kar je Bog razodel, in kar cérkev zapoveduje verovati, bodi zapisano ali ne.

Ali je k zveličanju zadosti, de katoliški kristjan le v sercu veruje, kar je Bog razodel?

K zveličanju ni zadosti, de katoliški kristjan le v sercu veruje, kar je Bog razodel; on mora tudi:

1. Svojo vero v delih kazati *a)*.

2. Kar v sercu veruje, če je treba, tudi z besedo očitno pričati ali terditi *b)*.

Zakaj se mora verovati, kar je Bog razodel?

Verovati se mora, kar je Bog razodel, ker je Bog večna resnica *c)*, in neskončna modrost, ktera ne more ne goljufati, ne goljufana biti.

Od kod vemo, kar je Bog razodel?

Kar je Bog razodel, vemo nekaj po zapisani, nekaj pa tudi po nezapisani besedi božji.

Kaj razumemo pod zapisano besedo božjo?

Pod zapisano besedo božjo, kateri se tudi sveto pismo pravi, razumemo zbirko tistih bukev, ki so jih po navdihu božjiga Duha sveti možje spisali, in od katerih je katoliška cérkev spoznala in izrekla, de so bile tako spisane.

Kaj menimo pod nezapisano besedo božjo?

Pod nezapisano besedo božjo, ki se tudi besedno ali ustno izročilo imenuje, menimo tiste

- a)* Kaj pomaga, moji bratje! če kdo pravi, de ima vero, dél pa nima? Ga bo li vera mogla zveličati? *Jak.* 2, 14. Kakor je namreč telo brez duše mertvo, tako je tudi vera brez dél mertva. *Jak.* 2, 26.
- b)* S sercam se veruje v pravičnost, z ustmi se pa priča v zveličanje. *Rim.* 10, 10.
- c)* Tvoje besede so na resnico uterjene. *Ps.* 118, 160.

vérske in djanske nauke, ktere so aposteljni ali iz ust Jezusa Kristusa samiga slišali, ali po navdihu svetiga Duha oznanovali, ki jih pa niso zapisali.

Kje se hrani ustno izročilo?

Ustno izročilo se samo v katoliški cérkvi stanovitno, zvesto in nepopačeno hrani.

Zakaj veruje katoliški kristjan cérkvi, kedar kaj verovati veleva?

Katoliški kristjan veruje cérkvi, kadar kaj verovati veleva, bodi zapisano ali ne, ker je Kristus zapovedal *d)* poslušati cérkev, ktera je steber in terdnost resnice *e)*.

Ali je vera k zveličanju potrebna?

Vera je potrebna vsakimu človeku, kateri hoče zveličan biti, ker brez vere ni mogoče Bogu dopasti *f)*.

Kaj mora vsak človek, kedar se pameti zavé, vediti in verovati, če hoče zveličan biti?

Vsak človek mora, kedar se pameti zavé, če hoče zveličan biti, vediti in verovati:

d) Kdor vas posluša, mene posluša. *Luk.* 10, 16.
Če pa (tvoj brat, ki je zoper tebe grešil) cérkve ne posluša, naj ti bo kakor nevérník in očiten grešnik. *Mat.* 18, 17.

e) I. *Tim.* 3, 15.

f) *Hebr.* 11, 6.

1. De je en *Bog*.

2. De je *Bog* pravičen sodnik, kateri dobro plačuje, hudo pa kaznuje *g*).

3. De so tri božje peršone (osebe) eniga bitja in ene nature. Oče, Sin in sveti Duh *h*).

4. De se je druga božja peršona včlovečila, de nas je s svojo smertjo na križu odrešila in večno zveličala *i*).

Ktere resnice mora vsak katoliški kristjan verh teh poglavitnih naukov še vediti in verovati?

Verh teh poglavitnih naukov keršanske katoliske vere mora vsak katoliški kristjan še vediti in verovati:

1. De je človeška duša neumerj oča *k*).

g) Kdor hoče k *Bogu* pristopiti, mora verovati, de je *Bog*, in de je tistim, ki ga išejo, plačevavec. *Hebr.* 11, 6.

h) Trije so, kateri pričujejo v nebesih: Oče, Beseda in sveti Duh; in ti trije so eno. I. *Jan.* 5, 7.

i) Za to je (Jezus) srednik noviga zakona, de po smerti, ki se je zgodila v odrešenje od tistih pregréh, ki so bile pod poprejšnjo zavezo, prejmejo, ki so poklicani, obljubo večne deležnine. *Hebr.* 9, 15.

k) Ne bojte se jih, kateri telo umoré, duše pa ne morejo umoriti; temuč bojte se veliko bolj tistiga, kateri more dušo in telo pogubiti v pekel. *Mat.* 10, 28. Prah se poverne v svojo perst, iz ktere je bil, in

2. De je gnada božja *) k zveličanju potrebna *l)*, in de človek brez gnade nič zaslužniga za večno življenje storiti ne more *m)*.

Kaj je gnada, ki je k zveličanju potrebna in brez ktere človek nič zaslužniga za večno življenje storiti ne more?

Gnada, ki je k zveličanju potrebna, in brez ktere človek nič zaslužniga za večno življenje storiti ne more, je notranji, čeznatura dar, ki ga *Bog* umnim stvarém podeljuje brez njih zasluženja.

Kaj je vsakimu katoliškemu kristjanu znati zapovedano?

Vsakimu katoliškemu kristjanu je zapovedano znati:

1. Apostoljsko vero *n)*.

duh se verne k *Bogu*, ki ga je bil dal. *Pridig.* 12, 7.

- l)* Brez mene ne morete nič storiti. *Jan.* 15, 5.
m) Ne kakor de bi premogli iz sebe kaj misliti, kakor iz sebe, ampak naša zmožnost je iz *Boga*. *II. Kor.* 3, 5.
n) Kteri hočejo keršeni biti, morajo apostoljske vere naučiti se, in jo v četrtek poslednjiga tedna pred škofam ali pred mašniki izpovedati. *Laodic. zbor okoli leta 372.*

*) Milost božja.

2. Gospodovo molitev o).

3. Deset božjih in pet cerkvenih zapoved p).

4. Sedem svetih zakramentov q).

5. Keršansko pravičnost r).

o) Tako molite: Oče naš, kateri si itd. *Mat. 6, 9.*

Mašniki bodo vérne opominjali, naj se apostoljske vere in Gospodove molitve naučé; tistim, ki to opušajo, bodo nalagali poste in drugih pokoril. *Cerkv. zbor v Moguncii l. 813, pravilo 45.*

p) Peti cerkveni zbor v Milanu, za svetiga Karla Bologneja, ukazuje: Kdor ne zna iz spomina vsih členov apostoljske vere, ne deset božjih in pet cerkvenih zapoved, po katerih ravnati se smo pod smertnim greham dolžni, ne očenaša, naj ne dobí mašnikove odveze, dokler ne obljubi, de si bo prizadjal tega naučiti se.

q) Arelaški cerkveni zbor, let. 815, prav. 3., ukazuje: Zastran kersta in skrivnost svete vere naj vsak višji škof svoje podložne škofe pridno in marljivo opominja, de bi vsak izmed njih mašnike, in pa ljudstvo svoje škofije o zakramentu svetiga kersta dobro podučeval, in tega podučevanja ne zanemarjal.

Svetiga Cirila katekeze od vérskih skrivnost spričujejo, de so nekđaj podučevali keršene tudi v tem, kar se tiče drugih zakramentov. Zapovedi teh cerkvenih zborov so sčasama po katoliški cerkvi tako sploh obveljale, de so poslednjič dobile vezavno moč za vso církev, akoravno so sperviga bile dane samo za posebne církeve.

r) Naj se ogiba hudiga, in naj dela dobro. *I. Petr. 3, 11.*

Kje je sosebno zapopadeno, kar mora katoliški kristjan verovati?

Kar mora katoliški kristjan verovati, je sosebno zapopadeno v apostoljski veri, ki se tako glasi:

Verujem v *Boga*, Očeta vsigamogočniga, stvarnika nebes in zemlje. In v *Jezusa Kristusa*, Sinù njegoviga ediniga, Gospoda našiga. Kteri je bil spočet od svetiga Duha, rojen iz Marije Device. Ter pel pod Poncijem Pilatam, križan bil, umerlin v grob položen. Šel pred pekel, tretji dan, od mertvih vstal. Šel v nebesa, sedi na desnici *Boga*, Očeta vsigamogočniga. Od ondod bo prišel sodit žive in mertve. Verujem v svetiga Duha. Sveto, katoliško cérkev; občestvo svetnikov. Odpušenje grehov. Vstajenje mesa. In večno življenje. Amen.

Koliko delov ali členov ima apostoljska vera?

Apostoljska vera ima dvanajst delov ali členov.

Razdelek II.

Od dvanajst členov apostolske vere.

§. 1. Od perviga člena apostolske vere.

Kako se glasi prvi člen apostolske vere?

P prvi člen apostolske vere se tako glasi:

Verujem v *Bogá*, Očeta vsigamogočniga, stvarnika nebes in zemlje.

a. Od Boga.

Koliko je bogov?

En sam Bog je *a)*, ki je sam iz sebe neskončno popolnoma bitje *b)*.

a) Poslušaj, Izrael! Gospod naš Bog je edini Gospod. *V. Moj.* 6, 4. Jez sim Gospod, in ni družiga več; zunaj mene ni Bogá. *Iz.* 45, 5. Imamo vendar mi le eniga Boga Očeta, iz kteriga je vse, in mi za njega; in eniga Gospoda, Jezusa Kristusa, po kterem je vse, in mi po njem. *I. Kor.* 8, 6.

b) Iz njega, in po njem, in v njem je vse; njemu bodi slava vekomaj! Amen. *Rim.* 11, 36. Gospod, tebi ga ni enaciga; velik si ti, in veliko je tvoje ime v moči. *Jer.* 10, 6.

Ktere so lastnosti božje, ki nam jih je sosebno treba vediti?

Lastnosti božje, ki nam jih je sosebno treba vediti, so te:

1. B o g je več en *c)*; bil je vselej, je in bo vselej.

2. B o g je zgolj duh *d)*; bitje, ktero ima naj bolj popolnoma um in naj boljši voljo, telesa pa ne.

3. B o g je vsigaveden *e)*; vé vse, sedanje, pretečeno in prihodnje; vé tudi naše naj skrivnejši misli in ne more torej ogoljufan biti.

4. B o g je neskončno moder *f)*; ravná vse tako, de svoj namen doseže, in voli za to naj pripravniši pripomočke.

c) Preden so gore postale, in je bila zemlja vstvarjena in nje okrog; si ti od vekomaj do vekomaj, o Bog! *Ps.* 89, 2. Kralju večnosti, neumerljivimu, nevidnimu, samimu Bogu bódi čast in slava vse veke! Amen. I. *Tim.* 1, 17.

d) Bog je duh. *Jan.* 4, 24.

e) Nobena stvar ni nevidna pred njim; ampak vse je golo in odgernjeno pred njegovimi očmi, kterimu nam bo treba dati odgovor. *Hebr.* 4, 13. Gospod preiskuje vse serca, in razumè vse misli duhov. I. *Kron.* 28, 9.

f) Kako veličastne so tvoje dela, Gospod! vse si v modrosti naredil. *Ps.* 103, 24.

5. Bog je vsigamogočen *g)*; stvaril je nebo in zemljo, in vse, kar je; njemu ni nič nemo-goče storiti.

6. Bog je vsigapričujoč *h)*; povsod je, v nebesih in na zemlji.

7. Bog je neskončno svet *i)*; hoče in ljubi, kar je dobro, in sovraži, kar je hudo *k)*.

8. Bog je neskončno resničen *l)* in zvest; ne more ne lagati *m)*, ne goljufati.

g) Vse, karkoli hoče, stori Gospod na nebu in na zemlji, v morji in v vsih brezni. *Ps.* 134, 6. Pri Bogu ni nemogoča nobena reč. *Luk.* 1, 37.

h) Meniš li, de sim jez *Bog* le v bližnjavi, pravi Gospod, in ne tudi *Bog* v daljavi? Se bo li kdo v skrivni kraj skril, de bi ga jez ne vidil? pravi Gospod. Mar jez ne napolnujem neba in zemlje? pravi Gospod. *Jerem.* 23, 23. 24. Kam pojdem pred tvojim duham? in kam pobežim pred tvojim obličjem? Ako bi šel v nebó, si ti ondi; ako bi se podal v pekel, si tukaj. *Ps.* 138, 7. 8.

i) Jez sim Gospod, vaš *Bog*; bodite sveti, ker sim jez svet. III. *Mojz.* 11, 44.

k) Sovražiš vse, ki hudo delajo. *Ps.* 5, 7.

l) Bog je resničen, vsak človek pa je lažnjiv. *Rim.* 3, 4. Vse tvoje pota so resnica. *Ps.* 118, 151.

m) Bog ni kakor človek, de bi lagál, tudi ne kakor sin človekov, de bi se spremenil. Rekel je, in ne bi storil? Govoril je, in ne bi spolnil? IV. *Moj.* 23, 19.

9. B o g je nespremenljiv *n*); od vekomaj do vekomaj je ravno tisti.

10. B o g je neskončno dober *o*); ne le sam v sebi in sam od sebe kakor naj bolj popolnoma in naj boljši bitje; ampak on je tudi neskončno dober ali dobrotljiv *p*) svojim stvarém; vse dobro imamo ali na ravnost ali po kom drugem od njega.

11. B o g je neskončno usmiljen *q*); odpuša nam naše grehe.

12. B o g je neskončno pravičen *r*); plačuje, kar je dobro, in kaznuje, kar je hudo *s*).

n) Jéz sim Gospod in se ne spreminjam. *Malah.* 3, 6.

o) Nihče ni dober, kakor sam *Bog*. *Luk.* 18, 19.

p) Hvalite Gospoda, ker Gospod je dober. *Ps.* 134, 3. Kaj pa imaš, česar ne bi bil prejel? Ako si pa prejel, kaj se hvališ, kakor de ne bi bil prejel? *I. Kor.* 4, 7.

q) Gospodovavec, Gospod *Bog!* usmiljeni in dohrotljivi, *poterpožljivi* in velikega usmiljenja in resnični. *II. Moj.* 34, 6.

r) *Božje* dela so popolnoma, in vse njegove pota so pravične; *Bog* je zvest in brez krivice pravičen in resničen. *V. Moj.* 32, 4.

s) Po svoji terdovratnosti in nespokornem sercu si nakopavaš jezo na dan jeze in razodenja pravične

Koliko je božih peršon?

Božje peršone (osebe) so tri t).

Od kod vemo, de so tri božje peršone?

Po svetem pismu vemo, de so tri božje peršone, katerih vsaki se pripisujejo:

1. *Božja* natura in božje bitje,
2. *Božje* lastnosti,
3. *Božje* ime.

sodbe Božje, kateri bo povernil vsakimu po njegovih delih. *Rim.* 2, 5. 6.

- t) To se pravi, tri, ki se razločujejo ena od druge kakor po lastnih imenih, tako tudi po posebnem djanji. *Lastne imena* treh božjih oséb se beró: pri *Mat.* 28, 19. Keršujte jih v imenu Očeta, in Sina, in svetiga Duha. Pri I. *Jan.* 5, 7. Trije so, kateri pričujejo v nebesih: Oče, Beseda in sveti Duh. *Posebno djanje* treh božjih oséb je zaznamvano pri *Mat.* 3, 16. 17. Ko je bil Jezus keršen, je zdajci šel iz vode, in glej! nebesa so se mu odperle, in je vidil Duha *Božjiga*, kakor goloba doli iti in nad njega priti. In glej! glas iz nebés rekoč: Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadajenje. VI. *Petr.* 1, 2. se bere: Po prevednosti *Boga* Očeta, v posvečenje Duha, v pokoršino in pokropljenje kervi *Jezusa Kristusa*. VII. *Kor.* 13, 13. besede: Gnada Gospoda našiga *Jezusa Kristusa*, in ljubezen *Božja*, in deležnost svetiga Duha bodi z vami vsimi.

4. *Božje dela in*5. *Božja čast u).*

u) Druga in tretja oseba božja je v ravno tistem pomenu, kakor prva, pravi *Bog*.

Drugi božji osebi, Sinu, se pripisujejo:

A. Božje lastnosti ali popolnosti.

1. *Vsigamogočnost*. *Mat.* 28, 18. Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. *Jan.* 1, 3. Vse je po nji (Besedi, ki *Jezusa Kristusa* pomeni) storjeno, in brez nje ni nič storjeniga, kar je storjeniga.
 2. *Vsigavednost*. Vedil je, *kar je minulo*: življenje žene Samarijanske. *Jan.* 4, 18. 19. Vedil je *sedanje*, pa skrite reči, n. p. kakošniga serca je Natanael bil. *Jan.* 1, 48. Vedil je za denar v ustih ribe. *Mat.* 17, 26. Za oslico z njenim žebetam. *Mat.* 21, 2. Poznal je misli in naklepe ljudi. *Luk.* 11, 17. Naklep Judežev mu je bil znan. *Jan.* 13, 11. *Prihodnost* mu je bila odperta. Vedil je, de ga bo Peter zatajil. *Mat.* 26, 34.; de bodo njegovi učenci zbežali in se pohujšali nad njim, *Mat.* 26, 31.; de bo terpel, umerl in od mertvih vstal. *Luk.* 18, 31—33.: de bo Jeruzalem razdjan. *Mat.* 24, 2.
 3. *Vsigapričujočnost*. *Mat.* 28, 20. Jez sim z vami vse dni do konca svetá.
 4. *Sploh vse božje lastnosti*. V njem prebiva telesno vsa polnost božestva. *Kološ.* 2, 9.
- B. Božje ime.
- Jan.* 1, 1. V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri *Bogu*, in *Bog* je bila Beseda. *Rim.* 9, 5. Iz katerih (Izraelcov) je po mesu *Kristus*, kateri je

Kako se imenujejo tri božje peršone ?

Perva božja peršona se imenuje O č e, druga Sin, tretja s v e t i D u h.

čez vse, *Bog*, hvaljen vekoma. Amen. I. *Jan.* 5, 20. Vemo, de je *Sin Božji* prišel, in nam dal razumnost, de spoznamo praviga *Bogá*, in smo v pravem *Sinu* njegovem. Ta je pravi *Bog* in večno življenje.

C. B o ž j a č a s t.

Mat. 28, 19. Keršujte jih v imenu *Očeta*, in *Sina* in *svetiga Duha*! — Po kerstu se posvečujejo kristjani ravno tako k češenju *Sina* in *svetiga Duha*, kakor k češenju *Očeta*. *Jan.* 5, 23. De vsi časté *Sina*, kakor časté *Očeta*. Kdor ne častí *Sina*, ne častí *Očeta*, ki ga je poslal. *Filip.* 2, 5. 6. 9. 10. 11. Mislite med seboj ravno to, kar Kristus Jezus, kateri, ko je bil v *Božji* podobi, ni v rop štel *Bogu* enak biti; zato ga je tudi *Bog* povišal, in mu dal imé, ktero je čez vse imena, da se v imenu *Jezusovem* pripogne vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in de vsak jezik spričuje, da je *Gospod Jezus Kristus* v časti *Boga* *Očeta*. *Hebr.* 1, 6. In kedar vpelje Pervorojeniga zopet na svet, pravi: In vsi angeli *Božji* naj ga molijo.

Tretji božji osébi, svetimu Duhu, se pripisujejo :

A. B o ž j e l a s t n o s t i i n p o p o l n o s t i.

1. *Vsigavednost*. I. *Kor.* 2, 10. 11. Nam je *Bog* razodel po svojem Duhu; zakaj Duh vse preiskuje, tudi globokosti Božje; zakaj kdo med ljudmi vé, kaj je v človeku, kakor duh človekov, ki je v njem ?

Kako se tri božje peršone ena od druge razločujejo?

Tri božje peršone se tako razločujejo ena

Tako tudi kar je *Božjiga*, nihče ni spoznal, kakor Duh *Božji*.

2. *Vsigapričujočnost in vsigamogočnost*. I. Kor. 12, 3. 4. 6. 11. Nihče ne more reči: Gospod Jezus, drugači, kakor v svetem Duhu. Darovi so mnogoteri, Duh je pa eden . . . in dela so mnogotere, Bog pa je eden, kateri dela vse v vsih . . . Vse to pa dela en in ravno tisti Duh, kateri delí slehernimu, kakor hoče. — Ker so božje lastnosti nerazdružljive, zato ima sveti Duh tudi druge božje lastnosti, ker je izkazano, da je *vsigaveden, vsigamogočen in svigapričujoč*.

B. Božje imé.

Djanje apost. 5, 3. 4. Zakaj je skušal satan tvoje serce, de si lagal svetimu Duhu? . . . Nisi lagal ljudem, ampak *Bogu*. I. Kor. 3, 16. Ali ne veste, de ste tempelj *Božji*, in de *Duh Božji* v vas prebiva? I. Kor. 6, 19. Ali ne veste, de so vaši udje tempelj svetiga Duha, kateri je v vas? Iz tega se vidi, de je sveti Duh *Bog*; káko bi se sicer moglo kristjanam reči, da so tempelj *Božji* zato, ker sveti Duh v njih prebiva?

C. Božje dela.

I. Kor. 12, 1. 6. 11. Od duhovnih darov pa, bratje, nočem, de bi vam bilo neznano. Dela so mnogotere, *Bog* pa je eden, kateri dela vse v vsih. Vse to pa dela en in ravno tisti Duh, kateri delí slehernimu, kakor hoče.

od druge: Oče je sam od sebe od vekomaj *v*); Sin je od Očeta rojen od vekomaj *x*); sveti Duh se izhaja od Očeta in Sina od vekomaj *y*).

D. B o ž j a č a s t.

Mat. 28, 19. Keršujte jih v imenu Očeta, in Sina in svetiga Duha. — Po kerstu se posvečujejo kristjani, da svetiga Duha ravno tako časté, kakor Očeta in Sina. *II. Kor.* 13, 13. Gnada Gospoda našiga Jezusa Kristusa, in ljubezen Božja in deležnost svetiga Duha bodi z vami vsimi! Amen. — S temi besedami je blagoslovil Pavel Korinčane. Ljudstvo pa blagosloviti se je smelo le s klicanjem Božjiga imena. (*IV. Moj.* 6, 23—27.) Sveti Duh mora tedaj *Bog* biti, ker je Pavel, ki je postavo dobra poznal, v blagoslovu imenoval tudi svetiga Duha.

- v*) Očeta ni nikdo ne storil, ne stvaril, ne rodil. *Vera svetiga Atanazija.*
- x*) Gospod je meni rekel: Ti si moj Sin, danes sim te rodil. *Psal.* 2, 7.
- y*) Kedar pa pride Tolažnik, kteriga vam bom jez poslal od očeta, Duh resnice, kteri se od Očeta izhaja, on bo pričeval od mene. *Jan.* 15, 26. Kedar pa pride on, Duh resnice on bo mene poveličal, ker bo od mojiga vzel, in vam oznanoval. Vse, kar ima Oče, je moje. Zato sim rekel, de bo od mojiga vzel, in vam oznanoval. *Jan.* 16, 13. 14. 15.

Ktere déla se vsaki božji peršoni posebej pripisujejo?

Vsaki božji peršoni se posebej te dela pripisujejo :

Očetu stvarjenje z).

Sinu odrešenje a).

Svetimu Duhu posvečenje b).

Kako se imenujejo vse tri božje peršone skupej?

Vse tri božje peršone skupej se imenujejo presveta Trojica.

S čim spoznava katoliški kristjan presveto Trojico?

Katoliški kristjan spoznava ali terdi presveto Trojico z znamenjem svetiga križa, ker takrat, kedar križ dela, vsako teh božjih peršon menuje.

z) Verujem v *Boga*, Očeta vsigamogočniga, stvarnika nebes in zemlje. *Apostolska vera*.

a) (Vsi) so opravičeni zastonj po njegovi milosti, po odrešenji, ktero je v *Kristusu Jezusu*. *Rim.* 3, 24.

b) Posvečeni ste, ali opravičeni ste v imenu Gospoda našiga *Jezusa Kristusa*, in v Duhu našiga *Boga*. *I. Kor.* 6, 11.

Kaj katoliški kristjan še spoznava z znamenjem svetiga križa?

Katoliški kristjan spoznava ali terdi z znamenjem svetiga križa še tudi, de je Jezus Kristus na križu umerl, in nas s svojo smertjo odrešil.

Kako križ delamo?

Križ delamo tako: prekrižamo z desnico čelo, usta in persi, rekoč: V imenu Boga Očeta †, in Sina †, in svetiga Duha †. Amen.

b. Od stvarjenja.

Kdo je vse stvaril?

Bog je stvaril nebo in zemljo, in vse, kar je c).

Kaj pomeni beseda stvariti?

Beseda stvariti pomeni, iz nič kaj narediti.

Ktere so naj imenitniši stvari božje?

Naj imenitniši stvari božje so angeli in ljudje.

Kaj so angeli?

Angeli so zgolj duhovi d), ki imajo um in voljo, telesa pa ne.

c) V začetku je Bog vstvaril nebo in zemljo. I. Moj. 1, 1. Po Gospodovi besedi so nebesa uterjene, in po duhu njegovih ust vsa njih lepota. Psal. 32, 6.

d) Ali niso vsi (angeli) služabni duhovi, v strežbo

Zakaj je B o g angele stvaril ?

B o g je angele stvaril, de bi ga častili, ljubili in molili, de bi mu služili *e)* in ljudi varovali *f)*.

Kákšne je B o g angele stvaril ?

Bog je angele stvaril v svoji gnadi in z veliko popolnostmi.

So li vsi angeli v gnadi božji ostali ?

Veliko angelov je zgubilo gnado b o ž j o po grehu napuha *g)*.

Kako je B o g napuhnjene angele kaznoval ?

B o g je napuhnjene angele, kterim se pravi hudiči ali vragi, vekomaj zaverigel, in jih v pekel pahnil *h)*.

poslani zavoljo tistih, kteri bodo delež zveličanja prejeli? *Hebr.* 1, 14.

- e)* Hvalite Gospoda, vsi njegovi angeli, ki, mogočni v moči, spolnujete njegovo voljo, ki poslušate glas njegoviga govorjenja! *Psal.* 102, 20. (Gospod!) ti delaš svoje angele vetrove, in svoje služabnike žgeč ogenj. *Psal.* 103, 4.
- f)* Zakaj svojim angelam je zapovedal zavoljo tebe, de naj te varujejo na vsih tvojih potih. *Psal.* 90, 11. Angel Gospodov se bo vstopil okrog njih, ki se ga bojé, in jih bo otel. *Psal.* 33, 8.
- g)* Glej, kteri njemu služijo, niso stanovitni, in v svojih angelih je našel hudobijo. *Job.* 4, 18.
- h)* B o g tudi angelam, ki so grešili, ni zanesel, temuč jih je s peklenškimi verigami v brezen potegnil, in

Ktera stvar božja je za angeli naj imenitniši ?

Za angeli je človek naj imenitniši stvar božja.

Iz česa je človek ?

Človek je iz telesa in neumerjoče duše *i)*, ki je stvarjena po božji podobi *k)*.

Zakaj je Bog človeka stvaril ?

Bog je človeka stvaril, de bi on Boga spoznal *l)*, častil *m)*, ljubil *n)*, môlil, de bi mu služil, pokoren bil in zveličal se *o)*.

Je li bil človek Bogu zmirej pokoren ?

Že prvi človek Adam z ženo svojo Evo je bil Bogu nepokoren.

jih v terpljenje izdal, da se sodbi prihranijo. II. *Pet.* 2, 4.

- i)* Naredil je Gospod *Bog* človeka iz ila zemlje in je vdihnil v njegovo obličje duha življenja, in bil je človek živa stvar. *Mojz.* 2, 7. De je duša neumerjoča, se dokazuje gori str. 5. Opomb. *k)*
- k)* *Bog* je stvaril človeka po svoji podobi; po podobi božji ga je stvaril. I. *Mojz.* 1, 27.
- l)* To pa je večno življenje, de spoznajo tebe, samiga praviga *Boga*, in *Jezusa Kristusa*, kteriga si poslal. *Jan.* 17, 3.
- m)* Vsakiga, kteri kliče moje imé, k svoji časti sim ga vstvaril. *Izaia* 43, 7.
- n)* Ljubi Gospoda svojiga *Boga* iz vsiga svojiga serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli. *Mat.* 22, 37.
- o)* Bog hoče, de bi bili vsi ljudje zveličani, in de bi k spoznanju resnice prišli. I. *Tim.* 2, 4.

Kako je bil prvi človek B o g u nepokoren?

Prvi človek je jedel v raji sad nekiga drevesa, kateriga mu je bil B o g jesti prepovedal, in je s tem grešil *p*).

Ali je ta greh samo prvemu človeku škodoval?

Ta greh ni samo prvemu človeku škodoval, ampak tudi nam, ki smo njegoviga rodú; ta greh nam je prinesel časno *q*) in večno smert, pa tudi še veliko drugiga hudiga na telesu in na duši.

Ali je B o g človeka zavoljo greha vekomaj zaverigel?

B o g človeka ni vekomaj zaverigel, kakor napuhnjene angele.

Kaj je B o g obljubil v odrešenje človeka, ki je zaslužil zavoljo greha zaveržen biti?

V odrešenje človeka, ki je zaslužil zavoljo greha zaveržen biti, je B o g obljubil odrešenika *r*), ki se mu tudi M e s i j a pravi.

p) I. *Mojz.* 3, 6.

q) Kakor je po enem človeku greh na svet prišel, in po grehu smert, in je tako nad vse ljudi smert prišla, ker so vsi v njem grešili . . . tako (prihaja) tudi po pravičnosti eniga nad vse ljudi opravičenje življenja. *Rim.* 5, 12—18.

r) Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo, in med tvojim in njenim zarodam; ona ti bo glavo sterla, in ti boš nje peto zalezvala. I. *Mojz.* 3, 15.

§. 2. Od drugiga člena apostoljske vere.

Kako se glasí drugi člen apostoljske vere?

Drugi člen apostoljske vere se tako glasí :

In v Jezusa Kristusa, Sinu njegoviga edinega, Gospoda našiga.

Kdo je Jezus Kristus?

Jezus Kristus je :

1. Edinorojeni Sin Boga Očeta *s)*.
2. Bog in človek skupej *t)*.
3. Naš Gospod *u)*, zapovednik in učenik *v)*.

s) Bog je svet tako ljubil, de je dal svojiga edinorojeniga Sina. *Jan.* 3, 16.

t) Dete nam je rojeno in imenuje se: Prečudni, Svetovavec, Bog. *Izaija* 9, 6. En Bog, je, tudi en srednik med Bogom in ljudmi, človek *Kristus Jezus.* *I. Tim.* 2, 5.

u) Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. *Mat.* 28, 18. Vi me kličete: Učenik, in Gospod in prav pravite; sim tudi. *Jan.* 13, 13.

v) Duh Gospodov je nad menoj; zato me je on mazilil, in me je poslal evangeli oznanovat ubogim. *Luk.* 4, 18. (*Iz.* 41, 1.) Prikazala se je gnada Boga, Zveličarja našiga, vsim ljudem, ktera nas uči, de se odpovejmo hudobii in posvetnim željam, ter trezno, pravično in bogaboječe živimo na tem svetu, čakajoč zveličanskiga upanja in častitljiviga prihoda velikiga Boga in Zveličarja našiga *Jezusa Kristusa.* *Tit.* 2, 11—13.

Kaj poméni ime Jezus?

Ime Jezus poméni to, kar zveličar.

Zakaj se Jezusu zveličar pravi?

Jezusu se pravi zveličar, ker nam je po njem zveličanje došlo, ker nas je rešil večne smerti, greha in zaslužene kažni *x*).

Kako se Jezusu še pravi?

Jezusu se tudi pravi Kristus, to je pomaziljenec *y*).

Zakaj se imenuje Jezus Kristus edino-rojeni Sin božji?

Jezus Kristus se imenuje edino-rojeni Sin božji, ker je edini, kateri je od svojiga nebeškiga Očeta rojen od vekomaj.

Kako je Jezus Kristus Bog in človek skupej?

Jezus Kristus je Bog in človek skupej, ker je on Bog od vekomaj in se je v času

x) Rodila bo sina; in imenuj njegovo imé *Jezus*; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo od njih grehov. *Mat.* 1, 21.

y) *Bog* je *Jezusa* iz Nazareta mazilil s svetim Duham in z močjó. *Djan. ap.* 10, 38

včlovečil *z*); ima v resnici božjo in v resnici človeško naturo; obe naturi ste pa v edinosti božje persone neločljivo zedinjeni *a*).

Ali je Jezus Kristus nebeškima Očetu enak?

Kakor Bog je Jezus Kristus Očetu enak *b*); kakor človek pa je manjši od Očeta *c*).

- z*) Kedar je pa prišlo spolnjenje časa, je *Bog* poslal svojiga Sina, rojeniga iz žene, in podverženiga postavi, de bi jih odrešil, kateri so bili pod postavo. *Gal. 4, 4. 5.*
- a*) Naš Gospod, *Jezus Kristus*, Sin božji, je *Bog* in človek. Kakor *Bog* je iz bitnosti Očetove pred vsimi časi rojen; kakor človek se je iz bitnosti materine v času rodil; popolnoma *Bog*, popolnoma človek s pametno dušo in človeškim telesam; po božestvu Očetu enak, po človeštvu manjši od Očeta. Akoravno je *Bog* in človek, vender nista dva, ampak le en *Kristus* je; eden pa ne po tem, de se je božestvo spremenilo v človeštvo, ampak po tem, de je človeštvo bilo sprejeto v *Boga*; celo in do dobrega eden ne po pomešanji bitnosti, ampak po edinosti osebe: zakaj kakor je pametna duša s telesam en človek, tako je božestvo in človeštvo en *Kristus*. *Vera sv. Atanazija.*
- b*) Jez in Oče sva eno. *Jan. 10, 30.* Oče tudi nikogar ne sodi, temuč je vso sodbo dal Sinu, de vsi časté Sina, kakor časté Očeta. *Jan. 5, 22. 23.* *Kristus Jezus*, ko je bil v božji podobi, ni v rop štel *Bogu* enak biti. *Filip. 2, 6.*
- c*) Oče je veči od mene. *Jan. 14, 28.*

Zakaj se Jezus Kristus naš Gospod imenuje?

Jezus Kristus se imenuje naš Gospod, ker je Bog in naš odrešenik.

Zakaj se je Sin božji včlovečil?

Sin božji se je včlovečil, de nas je s svojo smertjo na križu odrešil *d)* in večno zveličal.

§. 3. Od tretjiga člena apostolske vere.

Kako se glasi tretji člen apostolske vere?

Tretji člen apostolske vere se tako glasi:

Kteri je bil spočet od svetiga Duha, rojen iz Marije Device.

Ali ima Jezus očeta?

Jezus ima kakor Bog nebeškiga Očeta *e)*; kakor človek pa nima očeta *f)*. Jožef je bil samo rednik Jezusa Kristusa *g)*.

d) Ker so otroci deležni mesa in kervi, se je ravno tako tudi on (Sin božji) obojiga vdeležil, de bi s smertjo poterl njega, ki je imel oblast čez smert, to je hudiča; de bi jih rešil, kteri so s smertnim strahom vse svoje dni sužnosti podverženi bili. *Hebr. 2, 14. 15.*

e) Gospod mi je rekel: Moj Sin si ti; danes sim te rodil. *Psal. 2, 7.*

f) Glejte, devica bo spočela in Sinú rodila, in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel. *Izaija 7, 14.*

g) Jezus je bil, kedar je začel (učiti), pri tridesetih

Je li imel Jezus mater?

Jezus kakor Bog ni imel matere; kakor človek je imel Marijo, presveto Devico, za mater *h*).

Zakaj se Marija mati božja imenuje?

Marija se imenuje mati božja, ker je rodila Jezusa Kristusa, kateri je Bog in človek skupej.

Od koga je Marija Jezusa spočela?

Marija je spočela Jezusa od svetiga Duha *i*).

Kje je Marija Jezusa rodila?

Marija je Jezusa v Betlehemu v hlevu rodila *k*).

Kaj posebniga se je zgodilo po rojstvu Jezusa Kristusa?

Rojstvo Jezusa Kristusa je bilo oznanjeno.

letih; kakor so menili, sin Jožefov. *Luk.* 3, 23. Marija je rekla angelu: Kako se bo to zgodilo, ker moža ne spoznam? In angel je odgovoril in je rekel: Sveti Duh bo prišel v te, in moč Narvišiga te bo obsenčila, in za tega voljo bo Sveto, katero bo rojeno iz tebe, imenovano *Sin božji*. *Luk.* 1, 34. 35.

h) Od kod to meni, de pride mati mojiga Gospoda k meni? *Luk.* 1, 43.

i) Kar je v nji rojeno, je od svetiga Duha. *Mat.* 1, 20.

k) *Luk.* 2, 4—7.

Kako je bilo rojstvo Jezusa Kristusa oznanjeno?

Rojstvo Jezusa Kristusa je bilo oznanjeno:

1. Po angelu pastirjem *l)*.
2. Po zvezdi modrim v jutrovi deželi.
3. Po modrih Herodu in pismarjem *m)*.
4. Po Simeonu in Ani v tempeljnu ljudem *n)*.

Kaj se je zgodilo po oznanilu rojstva Jezusa Kristusa?

Po oznanilu rojstva Jezusa Kristusa se je zgodilo to:

1. Pastirji so prihiteli gledat, kar jim je bil angel oznanil *o)*.

2. Kristus je bil osmi dan po postavi obrezan in Jezus imenovan *p)*.

3. Modri iz jutrove dežele so ga molili in mu zlatá, kadila in mire v dar prinesli *q)*.

4. On je grozovitimu Herodu, kateri ga je hotel umoriti, v Egipt ubežal *r)*.

5. Od ondod je bil po Herodovi smerti v Nazaret nazaj pripeljan in v tem mestu zrejen *s)*.

l) Luk. II. 9. *m)* Mat. II. 2. 4. 5. *n)* Luk. II. 25—38. *o)* Luk. II. 15. 16. 17. *p)* Luk. II. 21. *q)* Mat. II. 11. *r)* Mat. II. 13. 14. *s)* Mat. II. 23.

Kaj je naj imenitniši, kar vémo od Jezusove mladosti?

Naj imenitniši, kar vémo od Jezusove mladosti, je :

1. De je prišel Jezus, ko je bil dvanajst lét star, s svojimi starši v Jeruzalem na praznik.

2. De je v Jeruzalemu ostal, de so ga pa starši čez tri dni našli v tempeljnu, kjer je med pismarji sedel, jih poslušal in popraševal tako, de so se vsi čudili njegovimu umu in njegovim odgovoram.

3. De se je zopet vernil v Nazaret in je ondi ostal.

4. De je bil svojim staršem pokoren.

5. De je rastel v starosti, modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh *t*).

Kaj je naj imenitniši, kar vémo od Jezusa, preden je učiti začel?

Naj imenitniši, kar vémo od Jezusa, preden je učiti začel, je :

1. Janez je pričal, de je Jezus jagnje božje, ktero grehe sveta odjemlje *u*).

2. Jezus se je dal Janezu kerstiti v reki Jordanu.

t) Luk. II. 42—52. *u*) Jan. I. 36.

3. Sveti Duh se je prikazal nad njim v podobi goloba.

4. Bog Oče se je oglasil rekoč: Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadajenje *v*).

5. Jezus je bil od Duha peljan v pušavo, in ko se je štirideset dni in noči postil, ga je hudič skušal, in po tem so mu angeli stregli *x*).

Kedaj je začel Jezus učiti ?

Jezus je začel učiti v tridesetem letu svoje starosti *y*).

Kaj je naj imenitniši, kar vémo od Jezusa, kedar je učiti začel ?

Naj imenitniši, kar vémo od Jezusa, kedar je učiti začel, je :

1. Jezus je hodil po svoji domači deželi od kraja do kraja *z*).

2. Privzel si je učencov, izmed katerih je izvolil dvanajst aposteljnov *a*).

3. Oznaňoval je postavo milosti *b*), razodeval

v) *Mat.* III. 13—17. *x*) *Mat.* IV. 1—11. *y*) *Luk.* III. 23. *z*) *Jan.* III. 22.

a) *Luk.* VI. 13.

b) *Mat.* IV. 17. 23.

resnice, ki nam jih je vérovati *c)*, in učil čednosti, ki nam jih je v djanji spolnovati *d)*.

4. Svaríl je nevéro in pregrehe, razdeval zmote Judov, pismarjev in farizejev *e)*.

5. Potedoval je svoj nauk z besedami svetiga pisma, s čudeži in s svojimi zgledi.

6. Prerokoval je prihodnje reči *f)*.

7. Skazoval se je povsod dobrotljiviga *g)*.

So li vsi verovali v Jezusa?

Veliko jih je verovalo v Jezusa. Veliki duhovni, pismarji in farizeji pa so ga sovražili zavoljo njegoviga uka in so mu stregli po življenji.

§. 4. Od četertiga člena apostoljske vere.

Kako se glasi četerti člen aposteljske vere?

Četerti člen apostoljske vere se tako glasi:

Terpel pod Poncijem Pilatam, križan bil, umerlin v grob položen.

c) Naštevajo se na svojih mestih v zgodbah svete vere, spisanih za šole.

d) Posebno v tako imenovani pridigi na gori. *Mat.* V. VI. VII.

e) Dokazov tega je zadosti v svetih evangeliih.

f) Kakoršnih so sveti evangelisti več zapisali.

g) Bog je Jezusa iz Nazareta mazilil s svetim Duham in z močjó, kateri je okoli hodil, delé dobrote, in

Ali je môgel J e z u s terpeti?

J e z u s je môgel kakor človek, ne pa kakor B o g terpeti.

Ali je J e z u s tudi res terpel?

J e z u s je res terpel, in sicer na duši in na telesu.

Kaj je J e z u s na duši terpel?

Na duši je terpel J e z u s veliko britkost in žalost *h*).

Kaj je J e z u s na telesu terpel?

Na telesu je terpel J e z u s veliko rev in težav, veliko tepenja in ran; bičali so ga in kronali s ternjem *i*).

Kaj je J e z u s še terpel?

J e z u s je terpel tudi veliko zaničevanja, zasramovanja, preklinjanja, obrekovanja in drugih krivíc *k*).

Pod kom je J e z u s terpel?

J e z u s je terpel pod Poncijem Pilatam, deželnim oblastnikom rimskiga cesarja Tiberija v Judéji *l*).

ozdravlja vse od hudiča nadlegovane, ker je *Bog* bil ž njim. *Djan. ap.* 10, 38.

h) Moja duša je žalostna do smerti. *Mat.* XXVI. 38.
i), *k*), *l*) Glej terpljenje *Jezusa Kristusa*. *Mat.* XXVI. XXVII. *Mark.* XIV. XV. *Luk.* XXII. XXIII. *Jan.* XVIII. XIX.

Kdo je Jezusa Pilatu tožil?

Veliki duhovni, pismarji in starejši ljudstva so tožili Jezusa Pilatu *m*).

Zakaj so Jezusa Pilatu tožili?

Jezusa so tožili Pilatu zgolj iz sovraštva in zavisti (nevošljivosti), ter lagali, da ljudi zapeljuje in šunta *n*).

Kaj se je zgodilo na tožbo velikih duhovnov, pismarjev in starejših ljudstva?

Na tožbo velikih duhovnov, pismarjev in starejših ljudstva je bil Jezus Kristus križan; Judje so silili na to, in Pilat je privolil *o*).

Kje je bil Jezus Kristus križan?

Na gori Kalvarii blizu mesta Jeruzalema je bil Jezus Kristus križan in je na križu umerl *p*).

Kakšna smert je bilo križanje?

Križanje je bilo naj sramotnejši smert.

Kdo je pokopal telo Jezusa Kristusa?

Jožef iz Arimateje in Nikodem sta teló Jezusa Kristusa *q*) pokopala v nov, v skalo vsekán grob, kamor še nikdo ni bil položen *r*).

m), *n*), *o*), *p*), *q*), *r*) Glej terpljenje Jezusa Kristusa.
Mat. XXVI. XXVII. *Mark.* XIV. XV. *Luk.* XXII.
 XXIII. *Jan.* XVIII. XIX.

Ali se je božestvo od Jezusoviga telesa pri njegovi smerti ločilo?

Božestvo je ostalo sklenjeno s telesam in dušo, akoravno se je ob smerti duša Jezusa Kristusa ločila od telesa.^{s)}

§. 5. Od petiga člena apostoljske vere.

Kako se glasí peti člen apostoljske vere?

Peti člen apostoljske vere se tako glasí:
Šel pred pekel, tretji dan od mertvih vstal.

Ali je šel Jezus s telesam in z dušo pred pekel?

Samo duša Jezusa Kristusa je šla pred pekel s).

Kaj pomeni beseda pekel?

Beseda pekel pomeni tiste skrite kraje, v katerih se derže duše mertvih, ki nebeškiga zveličanja niso dosegle.

s) Od duše Jezusa Kristusa pričuje psalm XV. 10. Moje duše ne boš pustil v peku. *Dj. Ap.* II. 31. Govoril je previdijoč od Kristusoviga vstajenja, de ni bil pušen v peku in tudi njegova meso ni vidilo strohnenja.

Ali je več takih skritih krajev, ki se jim pekel pravi?

Več je takih skritih krajev, ki se jim pravi pekel; imenuje se namreč tako:

1. Zlasti kraj, kjer pogubljeni večne muke terpé t).

2. Kraj, kjer duše časne kazni terpé za grehe, za katere se niso v življenji spokorile u); temu kraju se pravi vice.

3. Poslednjič kraj, v katerem so bile duše bogaboječih, kateri so umerli, in so ondi v zveličanskem upanji svojiga odrešenja mirno in brez bolečin čakali, dokler ni bilo Jezusa k njim; temu kraju se pravi predpekel v).

Zakaj je šel Jezus Kristus pred pekel?

Jezus Kristus je šel pred pekel rešit iz njega duše starih očakov x).

t) Umerl je pa tudi bogatin in je bil pokopan v pekel. *Luk. XVI, 22.*

u) Cérkev moli pri sveti maši za mertve vérne: „Gospod *Jezus Kristus*, kralj slave! reši duše vsih vérnih rajnih peklenških kazen.“

v) Govoril je previdijoč od Kristusoviga vstajenja, de ni bil pušen v peclu in tudi njegovo meso ni vidilo strohnenja. *Djan. Ap. II, 31.*

x) Greš na višavo, vzameš seboj vjete. *Ps. 67, 19.* —

Kdo so bili stari očaki?

Stari očaki so bili patrijarhi, preroki in drugi pobožni, ki so umerli, preden je Jezus Kristus pred pekel šel.

Kedaj je Jezus Kristus od mertvih vstal?

Jezus Kristus je tretji dan, iz lastne moči *y)*, neumerjoč in častitljiv kakor premagavec smerti in hudiča, od mertvih vstal *z)*.

Zakaj je Jezus Kristus od mertvih vstal?

Jezus Kristus je od mertvih vstal:

1. De je spolnil pismo *a)* in svoje lastno prerokovanje *b)*

Tudi ti (o Mesija!) boš izpustil po kervi svoje zaveze svoje jetnike. *Cah. 9, 11.*

y) Za tega volja me Oče ljubi, ker jez svoje življenje dam, de ga spet vzamem. Nihče mi ga ne vzame, ampak jez ga sam od sebe dam, in imam oblast dati ga, in imam oblast spet vzeti ga. *Jan. 10. 17. 18.*

z) De bi s smertjo poterl njega, ki je imel oblast čez smert, to je hudiča. *Hebr. 2, 14.* Smerti iz rok jih bom otel, smerti jih bom rešil; o smert! jez bom tvoja smert; o pekel! jez bom tvoj vgriz. *Ozej. 13, 14.* Vstal je kakor je rekel. *Mat. 28. 6.*

a) Moje duše ne boš pustil v peklu, in tudi ne boš pripustil svojimu svetimu viditi trohnobe. *Ps. 15, 10.*

b) Jezus je odgovoril in jim rekel: Poderite ta tempelj,

2. De je svetu neoveržno dokazal, de je resnico učil in de ga je B o g poslal *c)*.

3. De je zaterdil naše upanje in nam zagotovil prihodnje vstajenje *d)*.

§. 6. Od šestiga člena apostoljske vere.

Kako se glasi šesti člen apostoljske vere?

Šesti člen apostoljske vere se tako glasi:

Šel v nebesa, sedi na desnici Boga, Očeta vsigamogočniga.

Kedaj je šel J e z u s v nebesa?

J e z u s je štirideseti dan po svojem vstajenji *e)* vpričo svojih učencov *f)*, na oljski gori, iz lastne moči v nebesa šel.

in v treh dneh ga bom postavil. On pa je govoril od tempeljna svojiga telesa. *Jan. 2, 19. 21.*

c) Ako pa Kristus ni vstal, tedaj je prazno naše oznanovanje, prazna tudi vaša vera. *I. Kor. 15, 14.*

d) Zdaj pa je Kristus vstal od mertvih, pervina spijočih; ker po človeku je smert, in po človeku vstajenje mertvih. *I. Kor. 15, 20. 21.*

e) *Luk. 24, 50. 51.*

f) *Djanje ap. 1, 9.*

Kje sedi Jezus v nebesih?

Jezus sedi v nebesih na desnici Boga, Očeta vsigamogočniga *g*).

Kaj se pravi: Jezus sedi na desnici Boga, Očeta vsigamogočniga?

Jezus sedi na desnici Bogá, Očeta vsigamogočniga, se pravi: Jezus ima neprenehama naj viši oblast in naj viši veličastvo čez vse v nebesih in na zemlji *h*).

§. 7. Od sedmiga člena apostolske vere.

Kako se glasi sedmi člen apostolske vere?

Sedmi člen apostolske vere se tako glasi:

Od ondod bo prišel sodit žive in mervé.

Kedaj bo Jezus zopet prišel?

Jezus bo na sodnji dan viden v oblakih

g) Ako ste tedaj vstali s Kristusam, išite, kar je gôri, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji. *Kološ. 3, 1.*

h) Rimski katekizem, k šestimu členu apostolsjke vere, §. 3. — Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. *Mat. 28, 18.*

neba, z veliko močjo in z veličastvam, zopet z nebes prišel *i*).

Zakaj bo Jezus sodnji dan zopet prišel?

Sodnji dan bo Jezus zopet prišel, sodit vse ljudi, žive in mertve *k*).

Kteri se štejejo za žive, in kteri za mertve?

Za žive se štejejo pravični, za mertve pa grešniki.

Kako bo Jezus sodnji dan ljudi sodil?

Jezus bo sodil ljudi po tem, kar so dobriga ali hudiga storili *l*); pravične bo plačal z večnim življenjem v nebesih, grešnike pa bo večno v peklju kaznoval *m*).

§. 8. Od osmiga člena apostoljske vere.

Kako se glasí osmi člen apostoljske vere?

Osmi člen apostoljske vere se tako glasí:
Verujem v svetiga Duha.

- i*) Vidili bodo Sinu človekoviga priti v oblakih neba z veliko močjo in z veličastvam. *Mat.* 24, 30.
- k*) Ukazal nam je ljudstvu oznanovati, in pričevati, de je on tisti, kteriga je *Bog* postavil sodnika živih in mertvih. *Djan. ap.* 10, 42.
- l*) Vsi se moramo pokazati pred sodnjim stolom *Kristustovim*, de prejme slehern v svojem telesu, kakor je storil, ali dobro ali hudo. *II. Kor.* 5, 10.
- m*) Hudobni pojdejo v večno terpljenje: pravični pa v večno življenje. *Mat.* 25, 46.

Ktera božja peršona je sveti Duh?

Sveti Duh je tretja božja peršona *n)*, je pravi Bog *o)*.

Od koga se izhaja sveti Duh?

Sveti Duh se izhaja od Očeta in Sina od v e k o m a j *p)*.

Kje nas sveti Duh posvečuje?

Sveti Duh nas posvečuje:

1. V svetem kerstu *q)*.
2. V zakramentu svete pokore.
3. Kolikorkrat druge svete zakramente vredno prejmemo.

Kako nas sveti Duh posvečuje?

Sveti Duh nas posvečuje, ker v nas vliva posvečujočo gnado in tako nareja, de smo otroci božji, ali pa ker posvečujočo gnado v nas množi.

Kaj še več sveti Duh z gnado svojo v nas dela?

Sveti Duh tudi razsvetljuje naš um; nas uči *r)*, in nagiba, de bi po

n), o), p) Je že zgorej dokazano str. 16. 17.

q) Ne iz del pravičnosti, ktere smo mi storili, ampak po svojem usmiljenji nas je zveličal v kopeli pre-rojenja in ponovljenja svetiga Duha. *Tit.* 3, 5.

r) Tolažnik sveti Duh pa, kteriga bo poslal Oče v mojem imenu, on vas bo učil vse. *Jan.* 14. 26.

volji božji ravnali *s*); in nam delí svoje darove *t*).

Kteri so darovi svetiga Duha?

Darovi svetiga Duha so:

1. Dar modrosti. 2. Dar umnosti.
3. Dar svétovanja. 4. Dar moči. 5. Dar učenosti. 6. Dar pobožnosti. 7. Dar strahú božjiga *u*).

§. 9. Od devetiga člena apostolske vere.

Kako se glasi deveti člen apostolske vere?

Deveti člen apostolske vere se tako glasi:

Sveto, katoliško cérkev, občestvo svetnikov.

a. Od cérkve.

Kaj je sveta, katoliška cérkev?

Sveta, katoliška cérkev je vidna družba vsih pravovérnih kristjanov, pod

s) *Bog* je namreč, kteri dela v vas hoteti in dopolniti po (svoji) dobri volji. *Filip.* 2, 13.

t) Darovi so monogoteri, Duh je pa eden; in dela so mnogotere, *Bog* pa je eden, kteri dela vse v vsih Vse to pa dela en in ravno tisti Duh, kteri deli slehernimu, kakor hoče. I. *Kor.* 12, 4. 6. 11.

u) *Izaij.* 11, 2. 3.

vidnim poglavarjem, rimskim papežem, kateri ene nauke verujejo in ene zakramente prejemajo.

Ima li sveta c rkev tudi nevidnega poglavarja?

C rkev ima tudi nevidniga poglavarja, in ta je Jezus Kristus *v*).

Kdo je postavil cérkvi vidniga poglavarja?

Jezus Kristus je postavil cérkvi vidniga poglavarja.

Koga je postavil Jezus Kristus cérkvi vidniga poglavarja?

Jezus Kristus je postavil cérkvi Petra vidniga poglavarja *x*).

Kdo je za Petram vidni poglavar svete cérkve?

Vsi rimski papeži, izvoljeni po postavi, drugi za drugim, so vidni poglavarji svete cérkve in namestniki Jezusa Kristusa.

Ali je več pravih c rkev, kakor ena?

Prava c rkev je samo ena, in zunaj te ni upati zveličanja.

v) Moř je glava žene, kakor je *Kristus* glava cérkve. *Efeř 5, 23.*

x) Ti si Peter (to je skala), in na to skalo bom zidal svojo c rkev, in peklenke vrata je ne bodo zmagle. *Mat. 18, 16.* — Pasi moje jagnjeta! — pasi moje ovce. *Jan. 21, 16. 17.*

Po čem se pozna prava cerkev?

Prava cerkev se pozna po štirih znamenjih.

Ktere so čveteze znamenja prave cerkve?

Čveteze znamenja prave cerkve so:

1. De je edina *y*), 2. sveta *z*), 3. vesvoljna ali katoliška *a*), 4. apostoljska *b*).

Kako je prava cerkev edina?

Prava cerkev je edina.

1. Ker ima eniga poglavarja, 2. ene nauke, 3. ene zakramente *c*).

Kako je prava cerkev sveta?

Prava cerkev je sveta: 1. Ker je njen začetnik Jezus Kristus svet; 2. ker je njen nauk svet; 3. ker so sveti nje zakramenti;

y) En Gospod, ena vera, en kerst. *Efež.* 4, 5.

z) *Kristus* je cerkev ljubil, in je sam sebe zanjo dal, de bi jo posvetil in očistil . . . de bi napravil sam sebi častito cerkev, ktera nima ne madeža ne gerbe, ali kaj drugiga taciga, temuč de je sveta neomadeževana. *Efež.* 5, 25—27.

a) Pojdite po vsem svetu in oznanujte evangeli vsi stvari. *Mark.* 16, 15.

b) Vzidani ste na stalo aposteljnov in prerokov, in poglavitni vogelni kamen je sam *Kristus Jezus*. *Efež.* 2, 20.

c) *Bog* namreč ni *Bog* razpôra, ampak *Bog* mirú, kakor tudi po vsih cerkvah svetih učim. I. *Kor.* 14, 33.

4. ker svoje ude k svetosti napeljuje; 5. ker ima in je vselej imela svetnikov.

Kako je prava cérkev katoliška?

Prava cérkev je katoliška ali vesvoljna: 1. Ker jo je Jezus Kristus postavil za vse ljudi, 2. za vse čase in 3. za vse kraje.

Kako je prava cérkev apostoljska?

Prava cérkev je apostoljska: 1. Ker veruje in uči, kar so aposteljni verovali in učili; 2. ker so aposteljni po povelji Jezusa Kristusa njen nauk po vsem svetu razširjali; 3. ker so njeni škofi nasledniki aposteljnov.

Kako se prava cérkev še drugači imenuje?

Prava cérkev se tudi rimska imenuje, ker je rimska cérkev glava vsih drugih cérkev in središče cerkvene edinosti.

b. Od občestva svetnikov.

Kako imajo pravovérni kristjani občestvo ali zvezo med seboj?

Pravovérni kristjani imajo med seboj občestvo ali zvezo, kakor udje eniga telesa *d*).

d) *Kristus* je ene postavil aposteljne, ene peroke, ene evangeliste, ene pastirje in učenike. . . . Delajmo pa

Kako se imenuje občestvo ali zveza med pravovernimi kristjani?

Občestvo ali zveza med pravovernimi kristjani se imenuje občestvo svetnikov.

Zakaj se občestvo med pravovernimi kristjani imenuje občestvo svetnikov?

Občestvo med pravovernimi kristjani se imenuje občestvo svetnikov, ker so vsi poklicani k svetosti, in ker so vsi kristjani v zakramentu svetiga kersta posvečeni e).

V čem je občestvo svetnikov?

Občestvo svetnikov je v tém, de se vsi udje

resnico v ljubezni, in rastimo v vsem v njem, ki je glava, *Kristus*, po katerem je vse teló staknjeno in sklenjeno, in po sleherni zvezi pomoči, poleg opravila vsakimu udu odmérjeniga, teló raste in se uterduje v ljubezni. *Efež.* 4, 11. 15. 16. Kakor imamo v enem telesu veliko udov, vsi udje pa nimajo ravno tistiga opravila, tako nas je veliko eno teló v *Kristusu*, slehern pa smo eden drugiga udje. *Rim.* 12, 4. 5.

- e) Po njem, ki vas je poklical in je svet, tudi vi v vsem svojem obnašanji sveti bodite; ker pisano je: Sveti bodite, ker sim jez svet. I. *Petr.* 1, 15. 16. Vemo pa, de njim, kateri *Boga* ljubijo, vse k dobrimu pomaga, tistim, kateri so po (*Božjem*) sklepu poklicani sveti. *Rim.* 8, 28.

svete cérkve duhovnih dobrot vdele-
 žujejo *f*).

**Ktere so duhovne dobrote, ki se jih vsi
 udje svete cérkve vdeležujejo?**

Dobrote, katerih se vdeležujejo vsi udje
 svete cérkve, so :

1. Sveti zakramenti.
2. Daritev svete maše.
3. Molitev.
4. Dobre dela.
5. Zasluženje vérnih.

**Kteri so cerkveni udje, ki so med seboj
 v občestvu?**

Cerkveni udje, ki so med seboj v ob-
  estvu, so :

1. V rni na zemlji,
2. Svetniki v nebesih, in
3. Mertvih duše, ki so v vica h.

**Kakšno zvezo imajo med seboj v rni na
 zemlji?**

V rni na zemlji imajo med seboj zvezo,
 ker njih molitev *g*) in zasluženje njih dobrih del
 vsim skupej v prid prihaja.

f) Združen sim z vsimi, ki se te boj e. in tvoje
 zapovedi dopolnujejo. Ps. 118, 63.

g) Molite eden za drugiga. de bote ohranjeni; veliko

Kakšno zvezo imajo véрни na zemlji s svetniki v nebesih?

Vérni na zemlji imajo zvezo s svetniki v nebesih, ker vérni na zemlji svetnike časté in se njih prošnji priporočajo *h*), svetniki v nebesih pa za vérne na zemlji B o g a prosijo *i*).

Kakšno zvezo imajo vérni na zemlji z dušami v vicah?

Vérni na zemlji imajo zvezo z dušami v vicah, kér vérni na zemlji za duše v vicah *k*) Boga prosijo in jim z molitvijo, z dobrimi deli, posebno pa z daritvijo svete maše pomagajo, duše v vicah pa iz hvaležnosti za vérne na zemlji B o g a prosijo.

namreč premore stanovitna molitev pravičniga.
Jak. 5, 16.

- h*) V veri, ki je po sklepih trid. zbora zložena, se bere: Terdimo tudi, de je treba s *Kristusam* vladajoče svetnike častiti in na pomoč klicati, in de oni za nas svojo molitev darujejo.
- i*) Onija je spregovoril rekoč: Ta je prijatelj bratov in Izraeloviga ljudstva; ta je, ki veliko moli za ljudstvo in za vse sveto mesto, Jeremija, prerok božji. II. *Makab.* 15, 14.
- k*) Sveta in dobra je misel moliti za mertve, de bi bili grehov rešeni. II. *Mak.* 12, 46.

§. 10. **Od desetiga člena apostolske vere.**

Kako se glasí deseti člen apostolske vere?

Deseti člen apostolske vere se tako glasí:

Odpušenje grehov.

Kaj nas uči ta člen apostolske vere?

Ta člen apostolske vere nas uči, de je Kristus svoji cérkvi dal oblast, grehe odpušati *l*).

Kdo ima v pravi cérkvi oblast grehe odpušati?

V pravi cérkvi imajo škofje in mašniki oblast, grehe odpušati.

Kje se grehi odpušajo?

Grehi se odpušajo v zakramentu svetiga kersta *m*) in v zakramentu svete pokore *n*).

l) Prejmite svetiga Duha! katerim bote grehe odpuštili, so jim odpušeni; in katerim jih bote zadržali, so jim zadržani. *Jan.* 20, 22. 23.

m) *Kristus* je cérkev ljubil in sam sebe zanjo dal, de bi jo posvetil, ker jo je očistil v kopeli vode z besedo življenja. *Efež.* 5, 25. 26.

n) Tebi bom dal ključe nebeskiga kraljestva, in karkoli bož zavezal na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih. *Mat.* 16, 19. Resnično

Kteri grehi se odpušajo pri svetem kerstu, in kateri v zakramentu svete pokore?

Izvirni greh in vsi djanski, pred kerstam storjeni grehi se odpušajo pri svetem kerstu; v zakramentu svete pokore pa se odpušajo grehi po svetem kerstu storjeni.

§. 11. Od enajstiga člena apostolske vere.

Kako se glasí enajsti člen apostolske vere?

Enajsti člen apostolske vere se tako glasí:

Vstajenje mesa.

Kaj se hoče reči z besedama: vstajenje mesa?

Z besedama: vstajenje mesa se hoče reči, de bo Bog sodnji dan mertve k življenju obudil *o*), in de bodo ljudje vstali s svojim mesam, to je, z ravno tistimi telesi, ki so jih v življenji imeli *p*).

vam povem, karkoli bote zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in karkoli bote razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih. *Mat.* 18, 18.

o) On, ki je obudil Jezusa Kristusa od mertvih, bo oživil tudi vaše umerljive telesa, zavoljo njegoviga Duha, ki v vas prebiva. *Rim.* 9, 11.

p) Zopet bom obdan s svojo kožo, in v svojem mesu bom vidil svojiga Boga. *Job.* 19, 26.

Zakaj bodo ljudje s svojimi telesi od mertvih vstali ?

Ljudje bodo s svojimi telesi od mertvih vstali, de bodo telesa z dušo vred ali večno plačilo ali pa večno kazen prejele *q)*.

§. 12. Od dvanajstiga člena apostoljske vere.

Kako se glasí dvanajsti člen apostoljske vere?

Dvanajsti člen apostoljske vere se tako glasí:

Večno življenje.

Kaj verujemo in terdimo z besedama dvanajstiga člena apostoljske vere ?

Z besedama dvanajstiga člena apostoljske vere verujemo in terdimo večno, brezkončno zveličanje, ktero bo želje svetnikov in izvoljenih popolnoma spolnilo *r)*.

q) Ura pride, ob kateri bodo vsi, ki so v grobéh, slišali glas Sina božjiga, in bodo prišli, kateri so dobro delali, v vstajenje življenja, kateri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja. *Jan.* 5, 28. 29.

r) Veselili se bote z neizrekljivim in častitljivim veseljem, ko bote prejeli konec svoje vere, zveličanje duš. I. *Pet.* 1, 8. 9. Oko ni vidilo, uho ni slišalo, in v serce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, kateri ga ljubijo. I. *Kor.* 2, 9.

Kako bodo želje svetnikom in izvoljenim popolnoma spolnjene?

Želje bodo svetnikom in izvoljenim popolnoma spolnjene, ker bodo večno Boga gledali, ljubili in uživali.

Ali ne bodo tudi hudiči in pogubljeni vekomaj živeli?

Hudiči in pogubljeni bodo vedno, to je, vekomaj živeli, tode neizrečeno nesrečno s), ker morajo za svoje grehe v peklu večne kazni terpeti t).

S katero besedo se sklepa apostoljska vera?

Apostoljska vera se sklepa z besedo Amen, s katero se sploh kaj poterjuje.

s) Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču, in njegovim angelam. *Mat. 25, 41.*

t) Kedar se prikaže Gospod Jezus z neba z angeli svoje moči v ognjenem plamenu, in se bo maševal nad tistimi, kateri ne poznajo Boga, in niso pokorni evangeliju Gospoda našiga Jezusa Kristusa; kateri bodo večne kazni terpeli v pogubljenji, po obličji Gospodovem in po veličastvu njegove moči. *II. Tes. 1, 7. 8. 9.*

Kaj poterjujemo z besedo Amen konec apostoljske vere?

Z besedo Amen poterjujemo, da nad tem, kar apostoljska vera obsega, ne dvomimo, marveč da za res imamo vse, kar je v nji zapopadeniga.

Drugo poglavje.

Od upanja.

R a z d e l e k I.

Kaj je keršansko upanje.

Kaj je keršansko upanje?

Keršansko upanje je čeznatura, od Boga, vlita čednost *u)*, po kateri od Boga terdno zahtevamo in pričakujemo vse, kar nam je obljubil.

Kaj se pravi keršansko upati?

Keršansko upati se pravi: terdno pričakovati od Boga, kar nam je obljubil.

u) Pavel, služabnik *božji* . . . v upanje večniga življenja, katero je *Bog*, ki ne laže, obljubil pred začetkam svetá. *Tit.* 1, 1. 2. Hvaljen bodi *Bog* in Oče Gospoda našiga *Jezusa Kristusa*, kateri nas je zavoljo svojiga velikiga usmiljenja prerodil v živo upanje po vstajenji *Jezusa Kristusa* od mertvih. I. *Pet.* 1, 3.

Kaj upamo od Boga?

Zavoljo zasluženja Jezusa Kristusa upamo od Boga večno življenje, to je večno zveličanje, in pomočke, de ga dobimo.

Zakaj upamo?

Upamo, ker je Bog vsigamogočen, v spolnovanji svojih obljub zvest, neskončno dobrotljiv in usmiljen, ker torej more in hoče spolniti, kar je obljubil v).

S čim se vadimo keršanskiga upanja?

Keršanskiga upanja se naj bolj z molitvijo vadimo.

Razdelek II.

Od molitve.

§. 1. Od molitve sploh.

Kaj je molitev?

Molitev je povzdigovanje svojiga duha k Bogu.

v) Deržimo se nepremakljivo spoznanja svojiga upanja; zvest je namreč, kateri je obljubil. *Hebr.* 10, 23.

Zakaj molimo?

Molimo zato, de B o g a, naj višjiga G o s p o d a, po dolžnosti č a s t i m o, in de se mu za prejete dobrote z a h v a l i m o, kakor tudi de ga p r o s i m o za to, česar nam je v prihodnje potreba.

Zakaj še molimo?

Molimo še tudi za odpušanje grehov, in de v splošnih in posebnih, v lastnih in bližnjiga potrebah od B o g a pomoči izprosimo.

Kolikera utegne biti molitev?

Molitev utegne biti dvojna: ali samo n o t r a n j a ali pa ob enem tudi v n a n j a: obejne molitve smo se naučili od J e z u s a K r i s t u s a in aposteljnov.

Kedaj je molitev notranja?

Notranja nam je molitev, kedar same misli svojiga duha in želje svojiga serca k B o g u povzdiguje *a)*.

Kedaj je molitev vnanja?

Vnanja pa je molitev, kedar misli svojiga

a) Tako je molila Ana v tempeljnu. I. *Kralj.* 1, 13. Ana je namreč v svojem sercu govorila, glas pa se celo ni slišal. Tako je molil David rekoč: Moje serce je s teboj govorilo. *Psal.* 26, 8.

duha in želje svojiga serca tudi z besedami izrekujemo, in taki molitvi se pravi ustna molitev.

Na kaj je treba gledati, kedar molitev ustno opravljamo?

Kedar molitev ustno opravljamo, mora naša duša ravno to misliti, hoteti in želeti, kar besede v ustni molitvi pomenijo.

Ali je ustna molitev koristna in potrebna?

Ustna molitev je koristna in potrebna, ker s tako molitvijo sami sebe k pobožnosti vnemamo, drugim pa, ki molitev slišijo, lep zgled dajemo in jih k molitvi spodbujamo.

Čemu rabimo molitevne bukve?

Rabimo tudi molitevne bukve, da bi z njih pomočjo zbudali v sebi pobožne misli in svete želje, kakoršne je treba ob molitvi imeti. Take bukve so dobra pomoč tistim, kateri za svoje potrebe priličnih beséd sami najti ne morejo.

Ali smo dolžni moliti?

Moliti smo dolžni; zakaj molitev je ena izmed naj imenitniših dolžnosti naše vere *b)*.

b) Neprenehama molite. I. *Tes.* 5, 17.

Kdo nam veleva moliti?

Moliti nam velevajo: Božja zapoved *c)*, Kristusov zgled *d)* in njegovo povelje *e)*.

V čigavem imenu moramo moliti?

Moliti moramo v Jezusovem imenu *f)*.

Kako je treba moliti?

Moliti je treba ponižno *g)* in s skesanim srcem, v duhu in v resnici *h)*, s terdno vero in zaupanjem *i)*.

Ktera molitev obsega vse, za kar nam je treba moliti?

Vse, za kar nam je treba moliti, obsega Očenaš, to je, Gospodova molitev *k)*.

c) Kliči me ob dnevu stiske; otel te bom, in me boš častil. *Ps.* 49, 15.

d) *Luk.* 22, 41. 42. *Mat.* 26, 39.

e) Prosite, in se vam bo dalo; zakaj slehern, kateri prósi, prejme. *Mat.* 7, 7. 8.

f) Resnično, resnično vam povem: Ako bote Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal. *Jan.* 16, 23.

g) Molitev ponižniga človeka oblake predere. *Sir.* 35, 21.

h) Bog je duh, in kateri ga molijo, morajo ga v duhu in resnici moliti. *Jan.* 4, 24.

i) Prósi naj z zaupanjem brez vsiga pomišljanja. *Jak.* 1, 6.

k) *Mat.* 6, 9—13.

§. 2. Od Gospodove molitve.

Kdo nas je učil moliti?

Kristus, naš Gospod, nas je učil moliti in sicer Oče naš, ki se tudi Gospodova molitev imenuje.

Kako se glasí Oče naš?

Oče naš se tako glasí:

Oče naš, kteri si v nebesih! Posvečeno bodi tvoje ime. Pridi k nam tvoje kraljestvo. Zgôdi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji. Daj nam danes naš vsakdanji kruh. In odpústi nam naše dolge, kakor tudi mi odpušamo svojim dolznikom. In nas ne vpelji v skušnjava. Temuč reši nas od hudiga (zlega). Amen.

Koliko delov ima Gospodova molitev?

Gospodova molitev ima ogovor in sedem prošenj.

a. Od ogovora.

Kako se glasí ogovor?

Ogovor se tako glasí:

Oče naš, kteri si v nebesih!

Koga ogovarjamo s témi besedami?

S témi besedami ogovarjamo Boga, ki je naš Oče *l*).

Zakaj pravimo Bogu Oče?

Bogu pravimo Oče, ker nas je po svoji podobi stvaril *m*) in po očetovsko za nas skerbí *n*).

Zakaj pravimo Bogu naš Oče?

Pravimo Bogu naš Oče, ker nas je vse po svetem Duhu pri svetem kerstu posinovil *o*), svoje dédiče (erbe), sodediče Jezusa Kristusa *p*) storil in med seboj pobratil.

Zakaj pravimo: Kteri si v nebesih?

Pravimo: Kteri si v nebesih, ker Bog, čeravno je povsod pričujoč, vender

- l*) Ali ni en oče nas vsih? Ali nas ni en Bog stvaril? *Malak.* 2, 10.
- m*) Ali ni on tvoj oče, ki te je pridobil, in te naredil in stvaril? *V. Mojž.* 32, 6.
- n*) Ne skerbite tedaj rekoč: Kaj bomo jedli, ali kaj bomo pili, ali s čim se bomo oblačili? Ker po tem vsem oprasha jejo nevérniki. Saj vé vaš Oče nebeški, de vsiga tega potrebujete. *Mat.* 6, 31. Vso svojo skerb zvernite na-nj, ker njemu je skerb za vas. *I. Pet.* 5, 7.
- o*) Prejeli ste duha posinovljenih otrok, v katerem kličemo: Aba (oče)! *Rim.* 8, 15.
- p*) Ako pa otroci, (smo) tudi deleži; deleži sicer božji, sodeleži pa *Kristusovi.* *Rim.* 8, 17.

sosebno v nebesih prebiva *q*), kjer se svojim izvoljenim obličje v obličje kaže in uživati daje.

b. Od treh prvih prošenj Gospodove molitve.

Ktera je prva prošnja?

P r e v a p r o š n j a j e : P o s v e č e n o b o d i t v o j e i m e .

Zakaj prosimo najpred, de bi ime božje posvečeno bilo?

Prosimo najpred, de bi ime božje posvečeno bilo, ker smo dolžni vselej in pred vsimi rečmi prositi za to, kar se tiče časti božje *r*), in po tem še le za to, kar je nam ali bližnjimu potrebno.

Kaj prosimo v prvi prošnji očenaša?

V prvi prošnji očenaša prosimo :

1. De bi vsi ljudje na zemlji B o g a spoznali, in de bi njegovo presveto ime pričevano in povsod hvaljeno bilo.

2. De bi se gréšniki k Bogu spreobrnili in spokorili.

q) Kdorkoli bo molil na tem mestu, usliši ga (o Gospod, moj *Bog!*) s svojiga prebivališa, to je, z nebes, in bodi milostljiv. II. *Kron.* 6, 21.

r) Išite najprej *božjiga* kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo priverženo. *Mat.* 6, 33.

3. De bi se njegovo presveto ime nikoli ne oskrunilo, ne s krivovérstvam in nevero, ne z bogokletjem in nekeršanskim življenjem.

Ktera je druga prošnja ?

Druga prošnja je: Pridi k nam tvoje kraljestvo.

Kaj prosimo v drugi prošnji ?

V drugi prošnji prosimo:

1. De bi Bog svojo cérkev in kraljestvo svoje gnade razširil in uterdil, kraljestvo hudiča pa in greha razdjal.

2. De bi vero, upanje in ljubezen v nas vlil in te čednosti v nas množil.

3. Zadnjič, de bi nam po tem življenji nebesa dodelil.

Ktera je tretja prošnja ?

Tretja prošnja je: Zgôdi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji.

Kaj prosimo v tretji prošnji ?

V tretji prošnji prosimo:

1. De nam Bog podelí gnado, de bi njegovo božjo voljo vselej na zemlji tako na tanko in radi spolnovali, kakor jo angeli in svetniki v nebesih spolnujejo.

2. De bi Bog odvern timer vse, kar bi njegovo božjo voljo spolnovati branilo.

c. Od štirih poslednjih prošenj Gospodove molitve.

Ktera je četerta prošnja ?

Četerta prošnja je: Daj nam danes naš vsakdanji kruh.

Kaj prosimo v četerti prošnji ?

V četerti prošnji prosimo :

1. De bi nam Bog dal vse, česar nam je potreba, de si telesno in dušno življenje ohranimo.

2. De bi Bog dragino in lakoto, pa tudi greh, po katerem večkrat take kazni nastopajo, dobrotljivo od nas odvern timer.

Ktera je peta prošnja ?

Peta prošnja je: In odpústi nam naše dolge, kakor tudi mi odpušamo svojim dolžnikam.

Kaj prosimo v peti prošnji ?

V peti prošnji prosimo, de bi nam Bog naše grehe odpustil ravno tako, kakor mi iz serca odpušamo tistim, ki so nas razžalili.

Ktera je šesta prošnja?

Šesta prošnja je: In nas ne vpelji v skušnjavao.

Kaj prosimo v šesti prošnji?

V šesti prošnji prosimo, de bi Bog ob skušnjavi nam svoje pomoči ne ukratil, in tudi ne dopustil, de bi nas skušnjava premagala.

Kdo nas sosebno skuša?

Skuša nas sosebno svet, naše meso, to je, naše hudo nagnjenje in poželenje, in hudič s).

Ali Bog tudi pobožne in pravične s skušnjavao obiskuje?

Tudi pobožne in pravične obiskuje Bog s skušnjavao, kedar njih čednost skuša in to:

1. Z boleznijo.
2. S siromaštvam in drugimi nadlogami.

s) Vse, kar je na svetu, je poželenje mesa, in poželenje oči, in napuh življenja, kar ni iz Očeta, ampak iz sveta. I. *Jan.* 2, 16. Vsak pa je skušan, kedar ga njegovo poželenje vleče in vabi. *Jak.* 1, 14. Bodite trezni in čujte; ker hudič, vaš zopernik, hodi okoli kakor rjoveč lev, in iše, koga bi požerl. I. *Pet.* 5, 8. Oblecite božje orožje, de morete obstati pred zalezovanjem hudičevim. *Efež.* 6, 11.

Ktera je sedma prošnja?

Sedma prošnja je: Temuč reši nas od hudiga.

Kaj prosimo v sedmi prošnji?

V sedmi prošnji prosimo:

1. De bi nas B o g zlasti hudiga na duši, namreč greha, rešil in nas obvaroval večnih in časnih kazni greha.

2. De bi nas B o g tudi telesnih nadlog in težav rešil, ako nam niso k zveličanju t).

3. De bi nam B o g dodelil milost, de bi vse nadloge in težave, s katerimi nas obiskuje, poterpežljivo in stanovitno prestali u).

Kaj pomeni beseda „Amen“?

A m e n, hebrejska beseda, pomeni po naše:

Zgôdi se! ali pa: Zgodilo se bo.

t) Blagor človeku, kateri preterpi skušnjava; ker skušen bo prejél krono življenja, ki jo je B o g tistim obljubil, ki ga ljubijo. *Jak.* 1, 12. Ker si bil B o g u prijeten, je bilo potrebno, de te je skušnjava skusila. *Tob.* 12, 13.

u) Lončarsko posodo peč poskusi, pravične ljudi pa skušnjava bridkosti. *Sir.* 27, 6.

§. 3. Od angeloviga češenja.

Ktero molitev katoliški kristjani veči del Očenašu pridevajo?

Katoliški kristjani pridevajo večidel Očenašu angelovo češenje.

Kaj je angelovo češenje?

Angelovo češenje je molitev, s katero zlasti presveto Devico Marijo, Mater božjo, pred vsimi angeli in svetniki častimo in na pomoč kličemo.

Kako se glasí angelovo češenje?

Angelovo češenje se takó glasí:

Češena si Marija, gnade polna, Gospod je s teboj. Zegnana si med ženami, in zeganan je sad tvojiga telesa, Jezus. Sveta Marija, Mati božja, prôsi za nas grešnike, zdaj in ob naši smertni uri. Amen.

Iz koliko delov je angelovo češenje sestavljeno?

Angelovo češenje je sestavljeno iz treh delov:

Iz pozdravljenja velikiga angela Gabriela, iz pozdravljenja Elizabete in iz besed, ki jih je cérkev pristavila.

Kako je pozdravil angel Gabriel Marijo?

Angel Gabriel je Marijo pozdravil s temi besedami:

„Češena si (Marija), gnade polna, Gospod je s teboj, žegnana si med ženami“ *x*).

Kako je Elizabeta Marijo pozdravila?

Elizabeta je povzela angelove besede:

„Žegnana si med ženami“ in je še dostavila té besede: „in žegnan je sad tvojiga telesa“ *y*).

Ktere besede je cérkev pristavila?

Cérkev je pristavila té besede:

Jezus. Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike, zdaj in ob naši smertni uri. Amen.

Zakaj pravimo: Sveta Marija, Mati božja?

Pravimo: Sveta Marija, Mati božja, ker je:

1. Sveta Devica Marija rodila Jezusa Kristusa, kateri je pravi Bog.

2. Ker nam to imé zbuja zaupanje, de bo Bog njeno prošnjo za nas uslišal.

x) Luk. 1, 18.

y) Luk. 1, 42.

Zakaj pravimo: Prosi za nas grešnike?

Pravimo: Prosi za nas grešnike, de bi spoznanje naše reve ganilo Marijo, de nam od Boga izprosi spokorniga duha in odpušenje naših grehov.

Zakaj pravimo: Prosi za nas zdaj in ob naši smertni uri?

Pravimo: Prosi za nas zdaj in ob naši smertni uri, ker božje pomoči vselej potrebujemo, tako zdaj kakor tudi ob smertni uri, ob kateri so skušnjave hudičeve večkrat naj hujši.

Kedaj katoliška církev zlasti častí Mater božjo z angelovim češenjem?

Katoliška církev častí Mater božjo z angelovim češenjem zlasti, kedar zjutraj, opoldne in zvečer k molitvi zvoní.

Česa se je treba pri tem zvonjenji sosebno spominjati?

Ob tem zvonjenji se je treba sosebno hvaležno in pobožno spominjati, de se je Sin božji včlovečil.

Tretje poglavje.

Od ljubezni.

R a z d e l e k I.

Kaj je keršanska ljubezen.

Kaj je keršanska ljubezen ?

Keršanska ljubezen je žeznatura, od Boga vlita čednost *a)*, po kateri Boga, naj veči dobroto, zavoljo njega samiga, bližnjiga pak zavoljo Boga kakor sami sebe ljubimo.

Kaj se pravi, keršansko ljubiti ?

Keršansko ljubiti, se pravi: Boga, naj veči dobroto, zavoljo njega samiga, bližnjiga pak zavoljo Boga ljubiti *b)*, zavoljo Boga voljno storiti vse, kar je zapovedal.

a) Ljubezen *božja* je izlita v naše serca po svetem Duhu, kateri nam je bil dan. *Rim. 5, 5.*

b) Ljubi Gospoda, svojiga *Boga*, iz vsiga svojiga serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli. Ta je

Zakaj moramo B o g a še ljubiti ?

B o g a moramo ljubiti tudi zato, ker nam je neskončno dobrotljiv c).

Kako moramo B o g a ljubiti ?

Boga moramo ljubiti čez vse, iz vsiga svojiga serca, iz vse svoje duše, iz vse svoje misli in iz vse svoje moči.

Kaj se pravi, B o g a čez vse ljubiti ?

Boga čez vse ljubiti, se pravi: B o g a raji imeti, kakor vse stvari, in bolj čislati ga, kakor vse, kar nam bi moglo prijetno in dopadljivo biti.

Kaj se pravi Boga ljubiti iz vsiga serca, iz vse duše, iz vse moči in iz vse misli ?

Boga ljubiti iz vsiga serca, iz vse duše, iz vse moči in iz vse misli, se pravi: Vse svoje misli, vse svoje želje in vse svoje besede in dela k B o g u obračati, raji vse, celó tudi življenje zgubiti, in raji vse terpeti, kakor proti zapovedim b o ž j i m vedama delati.

naj večí in perva zapoved. Druga pa je tej enaka: Ljubi svojiga bližnjiga, kakor sam sebe. *Mat. 22, 37. 38. 39.*

c) Ljubímo tedej mi *Boga*, ker nas je *Bog* pred ljubil. I. *Jan. 4, 19.*

Kaj pomeni beseda bližnji?

Beseda bližnji pomeni vsakiga človeka, prijatla in neprijatla ali sovražnika *d*).

Kaj se pravi, bližnjiga ljubiti?

Bližnjiga ljubiti, se pravi: Bližnjimu dobro hoteti, storiti mu, kar mu je prijetno in koristno, in opustiti vse, kar mu je neprijetno in škodljivo *e*).

Kaj se pravi, bližnjiga zavoljo Boga ljubiti?

Bližnjiga zavoljo Boga ljubiti, se pravi: Bližnjiga ljubiti, ker je podoba božja, in ker je Bog zapovedal, bližnjiga ljubiti *f*).

Kaj se pravi, bližnjiga ljubiti kakor sam sebe?

Bližnjiga ljubiti kakor sam sebe, se pravi: Bližnjimu ne storiti ničesar, kar bi mi sami s pa-

d) Beri Jezusovo pripoved od usmiljeniga Samarijana. Luk. 10, 29—37.

e) Ljubezen je poterpežljiva, je dobrotljiva; ljubezen ni nevošljiva, ne ravná napčno, se ne napihuje; ni časti lakomna, ne iše svojiga, se ne dá razdražiti, ne misli hudiga; se ne veselí krivice, veselí se pa resnice; vse preterpí, vse veruje, vse upa, vse prenese. I. Kor. 13, 4. 5. 6. 7.

f) Ako kdo reče: „Ljubim Boga“ in sovraži svojiga brata, je lažnik; kdor namreč ne ljubi svojiga brata, kteriga vidi, kako more ljubiti Boga, kteriga ne vidi? In to zapoved imamo od Boga, de, kdor ljubi Boga, naj ljubi tudi svojiga brata. I. Jan. 4, 20. 21.

metjo radi ne imeli; pravi se: skazati mu to, kar bi po pravici mi sami za se od njega hotli *g*).

Ali je keršanska ljubezen potrebna?

Keršanska ljubezen je tako potrebna, de človek, kateri se svoje pameti zavé, brez ljubezni ne more doseči večniga življenja *h*).

S čim se izkazuje ljubezen do Boga in do bližnjiga?

Ljubezen do Boga in do bližnjiga se izkazuje s spolnovanjem deset zapoved božjih *i*).

Razdelek II.

Od deset božjih zapoved sploh.

Ktere so desetere zapovedi božje?

Po poglavitnem zapopadku so desetere zapovedi božje te:

1. Vervaj v eniga samiga *Boga*.

-
- g*) Vse, karkoli hočete, de vam ljudje storé, tudi vi njim storíte; zakaj to je postava in preroki. *Mat. 7, 12.*
- h*) Kdor ne ljubi, ostane v smerti. Slehern, kateri sovraži svojiga brata, je ubijavec; in veste, de noben ubijavec nima večniga življenja v sebi obstoječiga. I. *Jan. 3, 14. 15.*
- i*) Kdor moje zapovedi ima in jih spolnuje, tisti je, ki me ljubi. *Jan. 14, 21.*

2. Ne imenuj po nemarnem *božjiga* imena.

3. Posvečuj praznik.

4. Spoštuj očeta in mater, de boš dolgo živel, in de ti bo dobro na zemlji.

5. Ne ubijaj.

6. Ne prešestvaj.

7. Ne kradi.

8. Ne pričaj po krivem zoper svojiga bližnjiga.

9. Ne žéli svojiga bližnjiga žene.

10. Ne žéli svojiga bližnjiga blagá.

Kako sveto pismo izrekuje deset zapoved božjih?

Sveto pismo izrekuje deset zapoved božjih tako:

1. Jez sim Gospod, tvoj *Bog*. Ne imej tujih bogov zraven mene. Ne delaj si izrezane podobe, de bijo molil.

2. Ne imenuj po nemarnem imena Gospoda, svojiga *Boga*.

3. Praznuj dan sabote, de ga posvečuješ.

4. Spoštuj svojiga očeta in svojo mater, kakor ti je zapovedal Gospod, tvoj *Bog*, de dolgo živiš, in de ti je dobro v deželi, ktero ti bo dal Gospod, tvoj *Bog*.

5. Ne ubijaj.

6. Ne prešestvaj.

7. Ne kradi.

8. Ne govôri kriviga pričevanja.

9. in 10. Ne žéli žene svojiga bližnjiga, ne hiše njegove, ne njive, ne hlapca, ne dekle, ne vola, ne osla, ne ničesar od vsiga, kar je njegoviga *k*).

Komu je B o g dal deset zapoved ?

Bog je dal deset zapoved Mojzesu na gori Sinaj za izraelsko ljudstvo, ko je po izhodu iz Egipta v pušavi bilo *l*).

Kako je B o g dal deset zapoved ?

Bog je dal deset zapoved, ki so bile z njegovim perstam zapisane na dve kamneni tabli, ob gromu in blisku, in sicer za to: 1. de bi jih ljudstvo toliko raji spolnovalo, 2. de bi njegovo voljo bolj spoštovalo, in 3. de bi se prestopniki bali njegove mogočnosti in zažuganih kazni.

Ali smo tudi mi dolžni deset božjih zapoved spolnovati ?

Tudi mi smo dolžni deset božjih zapoved spolnovati :

k) V. Mojz. 5, 6—21.

l) II. Mojz. 19. in 20.

1. Ker razlagajo naravno postavo, ktera je v naše serca zapisana.

2. Ker jih je Jezus Kristus sam poterdil in spolnovati zapovedal *m*).

Je li mogoče, deset zapoved božjih spolnovati?

Deset zapoved božjih spolnovati je mogoče, ker Bog vsakimu gnado k temu daje *n*).

Kaj obsegajo desetere zapovedi božje?

Perve tri zapovedi obsegajo dolžnosti do Boga, drugih sedem pa ima v sebi dolžnosti do bližnjiga.

Kje se ob kratkem nahaja zapopadek deset zapoved?

Zapopadek deset zapoved se nahaja ob kratkem skupej v dveh zapovedih ljubezni.

Ktera je prva zapoved ljubezni?

Prva zapoved ljubezni je: Ljubi Gospoda, svojiga Boga, iz vsiga svojiga serca,

m) Nikar ne mislite, de sim prišel razvezovat postavo ali preroke; ne razvezovat, ampak dopolnit sem jih prišel. *Mat.* 5, 17.

n) Svojiga duha bom v vas položil, in storil, de se bote po mojih zapovedih ravnali, in moje pravice ohranili in spolnovali. *Eceh.* 36, 27. *Bog* je, kteri déla v vas hoteti in dopolniti po svoji dobri volji. *Filip.* 2, 13. — Vse zamorem v njem, kteri me močniga dela. *Filip.* 4, 13.

iz vse svoje duše, iz vse svoje misli in iz vse svoje moči o).

Ktera je druga zapoved ljubezni?

Druga zapoved ljubezni je: Ljubi svojiga bližnjiga kakor sam sebe p).

Kako je razlagal Kristus zapoved ljubezni do bližnjiga?

Kristus je razlagal zapoved ljubezni do bližnjiga s temi besedami: Vse, karkoli hočete, de vam ljudje storé, tudi vi njim storite; zakaj to je postava in preroki q).

Kaj je treba pomniti pri vsaki zapovedi?

Pomniti je treba, de se v vsaki zapovedi nekaj zapoveduje, nekaj pa tudi prepoveduje.

Razdelek III.

Od deset božjih zapoved posebej.

§. 1. **Od prvih treh zapoved, ki zapopadajo dolžnosti do Boga.**

Kaj je v prvi zapovedi zapovedaniga?

V prvi zapovedi nam je zapove-

o) Luk. 12, 30. p) Luk. 12, 31. q) Mat. 7, 12.

dano, v eniga Boga verovati *a)*, njega moliti *b)*, vanj upati *c)*, njega ljubiti *d)*.

Kaj se v prvi zapovedi prepoveduje?

V prvi zapovedi se prepoveduje: Nevera *e)*, malikovanje *f)*, krivovérstvo *g)*, vedeževanje, prazna

a) Brez vere je nemogoče *Bogu* dopasti. Zakaj kdor hoče k *Bogu* pristopiti, mora verovati, de je. *Hebr.* 11, 6.

b) Pisano je: Gospoda svojiga *Boga* moli in njemu samimu služi. *Mat.* 4, 10.

c) Kteri se bojé Gospoda, upajo v Gospoda; on je njih pomočnik in varh. *Ps.* 113, 19. Upajte va-nj vse zbrane ljudstva, pred njim razgernite svoje serca! *Bog* je naš pomočnik vekomaj. *Ps.* 61, 9.

d) Poslušaj, Izrael, Gospod, naš *Bog*, je edini Gospod, Ljubi Gospoda svojiga *Boga* iz vsiga svojiga serca. in iz vse svoje duše, in iz vse svoje moči. V. *Mojz.* 6, 4. 5.

e) Kdor ne veruje, bo pogubljen. *Mark.* 16, 16.

f) Zavoljo tega jih je *Bog* prepustil željam njih serca . . . oni so spremenili resnico *božjo* v laž, in so častili in služili raji stvarém, kakor stvarniku, kteri je češen vekomaj. Amen. *Rim.* 1, 24. 25. Ne obračajte se k malikam, tudi si ne delajte zlitih bogov. Jez sim Gospod, vaš *Bog*. III. *Mojz.* 19, 4. Tudi ne bodite malikovavci, kakor nekteri zmed njih (naših očetov). I. *Kor.* 10, 7.

g) Krivovérniga človeka se ogibaj po enem, ali drugem posvarjenji. *Tit.* 3, 10.

vera, vraže (copernija) *h*); sovražiti Boga *i*), obupati, ne zaupati *k*) ali pa prederzno zaupati v *božjo* milost *l*).

Ali ni zoper prvo zapoved, angele in svetnike častiti in na pomoč klicati?

Angele in svetnike častiti in na pomoč klicati ni zoper prvo zapoved, marveč je dobro in koristno *m*).

- h*) Ne hodite k vražarjem in vedežev nič ne poprašujte, de ne bote oskrunjeni po njih. Jez sim Gospod, vaš *Bog*. III. *Moj*. 19, 31. Človeka, kateri se oberne k vražarjem in vedežem, in se z njimi pregreši, bom s serditim obličjem pogledal in ga bom potrebil izmed njegoviga ljudstva. III. *Moj*. 20, 6.
- i*) Vzdigni se *Bog*, in razkropé naj se njega sovražniki, in beže naj spred njegoviga oblčja, kateri ga sovražijo. *Ps*. 67, 2.
- k*) Nikar ne zgublajte svojiga zaupanja, ktero ima veliko plačilo. *Hebr*. 10, 35.
- l*) Ali zaničuješ bogastvo njegove dobrotljivosti, in poterpežljivosti in prizanesljivosti? in ne veš, de te *božja* dobrotljivost k pokori napeljuje? *Rim*. 2, 4.
- m*) Ako bi angel eden zmed tavžent zanj govoril, de bi oznanil človekovo pravičnost, se ga bo usmilil, in poreče: Réši ga, de ne pojde v pogubljenje; najdel sim, v čemur mu bom milostljiv. *Job*. 33, 23. 24. Meni pa so prečastitljivi tvoji prijatli, o *Bog*. Njih gospostvo je zelo poterjeno. *Ps*. 138, 17. Hvalite Gospoda v njegovih svétih; hvalite ga v njegovi močni terdnjavi! *Ps*. 150, 1. Tridentski zbor v 25. seji je zastran češenja svetnikov i t. d. sklenil in določil to: „Sveti cerkveni

Zakaj kličejo katoliški kristjani angele na pomoč?

Katoliški kristjani kličejo angele na pomoč, ker so ljudem za varhe odločeni; ker ljudi ljubijo, za njih zveličanje skerbé, za nje prosijo, in ker Boga vedno gledajo, in mu tudi molitev ljudi izročajo *n*).

zbor zapoveduje vsim škofam in drugim dušnim pastirjem, de naj po navadi katoliške in apostolske cérkve, od prvih časov keršanske vere sprejeti, po enoglasnem nauku svetih cerkvenih očakov, in po določbah svetih cerkvenih zborov, vérne skerbno v tem podučujejo, kar priprošnja in iskanje pomoči pri svetnikih, češenje ostankov in pravo rabo podobšin zadeva; naj jih učé, de svetniki, ki s *Kristusam* kraljujejo, za ljudi *Boga* prosijo; in de je dobro in koristno, jih ponižno na pomoč klicati, in de, kedar hočemo od *Boga* po njegovem Sinu *Jezusu Kristusu*, Gospodu našem, kateri je naš edini Odrešenik in Zveličar, dobrot doseči, k njim pribežimo, in jih za njih pomoč in priprošnja poprosimo.

n) Svojim angelam je zapovedal zavoljo tebe, de naj te varujejo na vsih tvojih potih. Na rokah te bodo nosili, de kje z nogo ob kamen ne zadeneš. *Ps.* 90, 11. 12.

Glejte, de ne zaničujete kteriga teh malih! ker povem vam, de njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojiga Očeta, ki je v nebesih. *Mat.* 18, 10. Kedar si s solzami molil, in si mertve pokopaval, in si svoje kosilo popušal, in si mertve po dnevu v svoji hiši skrival, po noči pa pokopaval;

Zakaj kličejo katoliški kristjani tudi svetnike na pomoč?

Katoliški kristjani kličejo tudi svetnike na pomoč, ne kakor de bi iz lastne moči pomagati mogli, ampak zato, ker so prijatli b o ž j i in tudi za ljudi pri B o g u prosijo o).

Ali je zoper prvo zapoved, podobe imeti in častiti?

P o d o b e imeti in č a s t i t i ni zoper prvo zapoved b o ž j o; zakaj ta zapoved samo prepoveduje izrezavati podobe in m o l i t i p) jih.

Zakaj katoliški kristjani podobe časté?

Katoliški kristjani časté podobe, ker nam podobe pred oči stavijo kaj častitljiviga, namreč:

sim jez tvojo molitev pred Gospoda nosil. *Tob.* 12, 12. In drugi angel je prišel, in se je vstopil pred altar; imel je zlato kadilnico, in mu je bilo dano veliko kadila, de bi položil od molitev vsih svetnikov na zlati altar, kateri je pred sedežem b o ž j i m. In dim kadila se je kviško valil z molitvami svetnikov iz roke angelov pred B o g a. Razod. sv. *Jan.* 8, 3. 4.

o) Ta je prijatelj bratov in Izraeloviga ljudstva; ta je, ki veliko moli za ljudstvo in za vse sveto mesto, Jeremija, prerok b o ž j i. II. *Mak.* 15, 14.

p) Ne delajte si malikov, in izrezanih podob . . . de bi jih molili. III. *Moj.* 26, 1.

ktero božjo peršono ali mater božjo, ali kakiga svetnika. To češenje ni namenjeno podobi, ampak temu, kogar podoba pomeni.

Ali ravnajo katoliški kristjani zoper prvo zapoved, kedar svete ostanke časté?

Katoliški kristjani ne ravnajo zoper prvo zapoved, kedar svete ostanke (svetinje) časté, zakaj ne molijo jih *q*).

Zakaj katoliški kristjani svete ostanke časté?

Katoliški kristjani časté svete ostanke:

1. Ker so kosci tistih teles, v katerih so se svetniki kakor mučeniki (materniki) Bogu darovali, ali v katerih so s pokoro in drugimi čednostmi Bogu tako služili, de so posebno stopnjo popolnosti dosegli.

2. Ker bo Bog ravno te ostanke po vstajenji mertvih večno v nebesih poveličal *r*).

q) Tridentinski zbor v 55. seji ukazuje, de morajo véрни svete telesa svetih mučnikov častiti: „Tudi telesa svetih mučnikov (maternikov) in drugih, ki so sveto v *Kristusu* živeli, ktere (telesa) so bile živi udje *Kristusovi*, in tempelj svetiga Duha, in ki bodo od njega k večnemu življenju obujene in poveličane, naj véрни častijo, posebno ker *Bog* po njih ljudém mnogo dobrot skazuje.“

r) Kteri bo premenil naše revno telo, ker ga bo upodobil svojimu častitljivimu telesu po moči, s katero si tudi zamore podvreči vse reči. *Filip.* 3, 21.

3. Ker je Bog po svetih ostankih večkrat čudeže delal in ljudem veliko dobriga skazoval s).

Kaj je v drugi zapovedi prepovedaniga?

V drugi zapovedi je prepovedano, imenu *božjimu* nečast delati.

Kako se božjimu imenu nečast dela?

Imenu *božjimu* se nečast dela:

1. Z vsakim greham t):

s) Nobena beseda ga (Elizeja) ni premagala, še celo njegovo mertvo truplo ga je ko peroka oznanovalo. V svojem življenji je doprinašal grozne reči, in po smerti je delal čudeže. *Sir.* 48, 14. 15.

In s plajšem Elijevim, ki mu je bil padel, je udaril vodo, pa se ni razdelila, in je rekel: Kje je *Bog* Elijev tudi zdaj? In je udaril vodo, in razdelila se je tje in sem, in Elizej je šel skozi. *IV. Kralj.* 2, 14.

Neki pa, ki so pokopovali človeka, so vidili roparje, in vergli so merliča v Elizejev grob. In ko se je bil dotaknil Elizejevih kostí, je oživel človek in je stal na svojih nogah. *IV. Kralj.* 13, 21.

In čudeže, ne majhne, je *Bog* delal po Pavlovih rokah, tako de so tudi potne rute od njegoviga života in pasove na bolnike pokladali, in bolezní so jih popustile, in hudi duhovi so šli iz njih. *Ap. dj.* 19, 11. 12.

t) Ti se s postava hvališ in s prelomljenjem postave *Bogu* nečast delaš! *Rim.* 2, 23.

2. Zlasti z bogokletstvam *u*); kedar kdo zaničljivo govori od Boga, od prave vere in svetnikov.

3. Kedar kdo brez potrebe ali celo po krivem priseže *v*).

4. Kedar Bogu storjeno obljubo prelomi *x*).

5. Kedar se božje ime brez potrebe in brez časti imenuje *y*).

u) Kdor preklinja Gospodovo ime, naj smerti umerje; s kamenjem naj ga posuje vsa množica, bodi si rojak ali tujec. III. *Moj.* 24, 16.

v) Jez pa vam rečem, celó ne prisegati, ne pri nebu, ker je sedež *božji*, ne pri zemlji, ker je podnožje njegovih nog; ne pri Jeruzalemu, ker je mesto velikiga kralja. *Mat.* 5, 34. 35. — Ne prisegaj po krivem pri mojem imenu, in ne skruni imena svojiga Boga. III. *Mojz.* 19, 12. — Pred vsim pa, moji bratje! ne prisegajte ne pri nebu, ne pri zemlji, ne s kako drugo prisego. Bodi pa vaše govorjenje: je, je; ni, ni; de pod sodbo ne padete. *Jak.* 5, 12.

x) Kedar storiš obljubo Gospodu, svojimu Bogu, ne odlašaj je dopolniti; zakaj Gospod, tvoj Bog, jo bo terjal; in ako se obotavljaš, ti bo šteto v greh. Ako nič nočeš obljubiti, si brez greha. Kar je pa enkrat prišlo iz tvojih ust, spolni in stóri, kakor si obljubil Gospodu, svojimu Bogu, in kakor si govoril po svoji volji in s svojimi ustmi. V *Mojz.* 23, 21. 22. 23.

y) Ne imenuj po nemarnem iména Gospoda, svojiga

6. Kedar kdo božjo besedo kazí ali napak obrača z).

Kaj je v drugi zapovedi zapovedaniga?

V drugi zapovedi je zapovedano božje ime posvečevati in častitljivo izrekovati.

Kako se božje ime častí in posvečuje?

Božje ime se častí in posvečuje:

1. Kedar Boga na ravnost pred vsim svetam spoznavamo a).

2. Kedar Boga v dušnih in telesnih potrebah na pomoč kličemo b).

3. Kedar s pravično prisego Boga na pričo kličemo, de bi se verjelo, kar govorimo c).

Boga; zakaj Gospod ne bo štel nedolžniga, kdor bo imenoval njegovo ime po nemarnem. II. *Mojz.* 20, 7.

z) Nismo namreč, kakor je njih prav veliko, ki kazé božjo besedo. II. *Kor.* 2, 17.

a) Povzdigoval te bom, o *Bog*, moj kralj! in hvalil tvoje ime vekoma. Vsak dan te bom hvalil in častil tvoje ime vekoma. *Ps.* 144, 1. 2. Kdorkoli bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jez spoznal pred svojim Očetam, ki je v nebesih. *Mat.* 10, 32.

b) Kliči me ob dnevu stiske; otel te bom, in me boš častil. *Ps.* 49, 15. To je zaupanje, ktero vanj imamo, de nas usliši, česar koli prošimo po njegovi volji. I. *Jan.* 5, 14.

c) Gospoda, svojiga *Boga*, se boj, in njemu samimu služi, in pri njegovem imenu prisegaj. V. *Mojz.* 6, 13.

4. Kedar B o g u storjene obljube zvesto spolnujemo *d*).

5. Kedar besedo b o ž j o pridno in po-božno poslušamo *e*).

6. Kedar vse, kar počenjamo, na hvalo in čast imena b o ž j i g a delamo ali B o g u darujemo *f*).

Kaj je v tretji zapovedi zapovedaniga?

V tretji z a p o v e d i je z a p o v e d a n o v nedeljo, ktera je bila že od apostoljskih časov na spomin K r i s t u s o v i g a vstajenja nam za praznik odločena, od dela počivati in bogoljubne dela opravljati *g*).

d) Delajte in opravljajte obljube Gospodu, svojimu *Bogu*, vi vsi, ki ste okrog njega, in nosite darove strašnemu, ki jemlje duha poglavarjem, ki je strašin kraljem na zemlji. *Ps.* 75, 12. 13.

e) Beseda *Kristusova* naj prebiva obilno med vami z vso modrostjo; učite in opominjajte se med seboj s psalmi, hvalnimi in duhovnimi pesmimi, pójte *Bogu* veseli v svojih sercih. *Kol.* 3, 16. Blagor tistim, kteri *božjo* besedo poslušajo, in jo ohranijo. *Luk.* 11, 28.

f) Dajajte vselej hvalo za vse *Bogu* in Očetu v imenu Gospoda našiga *Jezusa Kristusa*. *Efež.* 5, 20. Ali tedej jeste ali pijete, ali kaj družiga delate, vse k časti *božji* delajte. *I. Kor.* 10, 31.

g) Spomni se, de posvečuješ sabotni dan. *II. Mojz.* 20, 8.

Kaj je v tretji zapovedi prepovedaniga?

V tretji zapovedi so prepovedane:

1. Vse hlapčevske dela brez potrebe in brez praviga dovoljenja *h*).

2. Vse druge opravila, ki temu dnevu nečast delajo, ali pa njegovo posvečevanje zadržujejo.

§. 2. Od sedem poslednjih zapoved, ki obsegajo dolžnosti do bližnjiga.

Kaj je v četerti zapovedi zapovedaniga?

V četerti zapovedi je zlasti zapovedano, de naj otroci svoje starše ljubijo, spoštujejo *i*), jim strežējo *k*), v vsem, kar ni zoper *božje* zapovedi,

h) Šest dni delaj in opravljaj vse svoje dela. Sedmi dan pa je sabota Gospoda, tvojiga *Boga*; ne delaj nobeniga dela, ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina, ne tujic, ki je znotraj tvojih vrat. II. *Mojz.* 20, 9. 10.

i) Spoštuj svojiga očeta in svojo mater; to je prva zapoved z obljubo. *Efež.* 6, 2. Z vsiga svojiga serca poštuj svojiga očeta, in bolečin svoje matere ne pozabi. *Sir.* 7, 29.

k) Kdor se Gospoda boji, starše spoštuje in kakor gospodam služi njim, ki so ga rodili. Z djanjem in z besedo in z vsim poterpljenjem spoštuj svojiga očeta. *Sir.* 3, 8. 9.

pokoršino skazujejo *l)*, v dušnih in telesnih potrebah pomagajo *m)*, in zanje molijo *n)*.

Kaj je v četerti zapovedi prepovedaniga?

V četerti zapovedi je prepovedano, svojim staršem nepokoren biti *o)*, jih sovražiti *p)*, zaničevati *q)*,

l) Otroci! bodite pokorni staršem v vsih rečeh; zakaj to je dopadljivo v Gospodu. Kol. 3, 20. Otroci! bodite pokorni svojim staršem v Gospodu: zakaj to je prav. *Efež.* 6, 1. *Boga* je treba bolj slušati, kakor ljudi. *Djan. ap.* 5, 29.

m) Ako ima kaka vdova otroke ali vnuke, naj se uči poprej svojo hišo vladati, in dobro za dobro povračevati staršem; to namreč je prijetno pred *Bogam.* I. *Tim.* 5, 4. Sin! podpiraj starost svojiga očeta in ne žali ga v njegovem življenji; in ako mu pamet peša, mu zanašaj in ne zaničuj ga v svoji moči; zakaj usmiljenje do očeta ne bo nikdar pozabljeno. *Sir.* 3, 14. 15.

n) Prosim vas pred vsimi rečmi, de naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočanja in zahvaljenje za vse ljudi. I. *Tim.* 2, 1.

o) Bodo ljudje sebe ljubijoči, lakomni, napuhnjeni, prevzetni, preklinjavci, staršem nepokorni, nehvaležni, hudobni in takih se ogibaj. II. *Tim.* 3, 2. 5.

p) Kakor je Absalom storil. II. *Kralj.* 15—18.

q) Poslušaj svojiga očeta, ki te je rodil, in ne zaničuj svoje matere, kedar se postara. *Preg.* 23, 22.

zasramovati *r*), zmérjati ali preklinjati *s*), jih v kaki potrebi zapustiti, ali jim škodovati *t*).

Kaj je obljubljeno otrokam, kateri to zapoved spolnujejo ?

Otrokam, kateri to zapoved spolnujejo, je obljubljeno dolgo in srečno življenje *u*).

Česa se je bati otrokam, kateri te zapovedi ne spolnujejo ?

Otrokam, kateri te zapovedi ne spolnujejo, se je bati naj hujših časnih in večnih kazni *v*).

r) Oko, ktero svojiga očeta zasramuje in porod svoje matere zaničuje, naj krokerji pri potokih izkljujejo, in mladi orli požrejo. *Preg.* 30, 17.

s) Kdor preklinja svojiga očeta ali mater, naj umerje; očeta in mater je preklinjal, njegova kri bodi nad jim. III. *Mojz.* 20, 9.

t) Kdor udari svojiga očeta ali svojo mater, naj umerje. *Moj.* 21, 15. Kdor svojimu očetu ali materi kaj zmakne, in pravi, de to ni greh, je ubijvacov tovarš. *Preg.* 28, 24.

u) Spoštuj svojiga očeta in svojo mater, kakor ti je zapovedal Gospod, tvoj *Bog*, de dolgo živiš, in de ti bo dobro v deželi, ki ti jo bo dal Gospod, tvoj *Bog*. V. *Moj.* 5, 16.

v) Preklét bodi, kdor ne spoštuje svojiga očeta in svoje matere, in vse ljudstvo naj reče: Amen. V. *Moj.* 27, 16.

Kaj so starši svojim otrokam dolžni?

Starši so dolžni:

1. Svoje otroke v pravi veri in drugih potrebnih vednostih ali sami podučevati ali pa skrbeti, da jih kdo drugi podučuje, ter v božjem strahu jih rediti *x*).

2. Vsako pohujšanje, kolikor je mogoče, odvracati in jim z lepim življenjem dober zgled dajati *y*).

3. Za dušno in telesno srečo svojih otrok skrbeti, česar potrebujejo, jim pridobiti in dati, in kolikor je mogoče, pomagati jim *z*).

x) Očetje! nikar ne dražite svojih otrok k jezi, temuč redite jih v podučnji in svarjenji Gospodovem. *Efež.* 6, 4. Uči svojiga Sina, in te bo hladil, ter veselje delal tvoji duši. *Preg.* 29, 17.

y) Kdor pa pohujša kteriga teh malih, ki v mé vérujejo, bi mu bilo bolje, da bi se mu obésil mlinski kamen na vrat, in bi se potopil v globočino morja. *Mat.* 18, 6.

z) Dóbrí zapustí otroke in vnuke ko déde; grešnikovo premoženje pa je pravičnemu prihranjeno. *Preg.* 13, 22. Vtisnite si v serce vse besede, ki vam jih danes zaterdujem, da zapoveste svojim otrokam deržati se jih in po njih delati in spolnovati vse, kar je zapisano v ti postavi. V. *Moj.* 32, 46.

4. Svoje otroke, kedar se pregrešé ali kaj napčniga storé, ne preveč, ne premalo, ampak vselej z ljubeznijo in mirno a) strahovati.

Ali četerta zapoved samo otroke in starše zadeva ?

Četerta zapoved ne zadeva samo otrók in pa staršev, ampak tudi vse podložne in vse njihove duhovske in deželске gosposke, kakor tudi vse učenike, in prav za prav tudi vse tiste, ki so po svoji starosti in imenitnosti spoštovanja vredni.

Ktere dolžnosti imajo podložni do svojih viših in gosposk ?

Podložni imajo dolžnost do svojih viših in gosposk, bodi si dobrih ali hudobnih, tako obnašati se, kakor otroci do svojih staršev. Kar je otrokam do njih staršev zapovedano in prepovedano, to je večidel vse tudi podložnim do njih viših zapovedano in prepovedano b).

a) Strahuj svojiga sina, ne obupaj; le umoriti ga ne misli. *Preg.* 19, 18. Ne odteguj otroku krotitve; zakaj če ga s šibo udariš, ne bo umerl. Ti ga boš s šibo udaril, njegovo dušo pa boš pekla rešil. *Preg.* 23, 13. 14.

b) Bodite pokorni svojim sprednikam, in bodite jim podložni; zakaj oni čujejo kakor taki, kateri bodo za vaše duše odgovor dajali, de z veseljem to

Ktere dolžnosti imajo gosposke in viši do svojih podložnih?

Gosposke in viši imajo sploh do svojih podložnih večidel vse tiste dolžnosti, ktere imajo starši do svojih otrok; zlasti pa so dolžni svoje podložne pri pravi veri ohraniti, z njimi pravično ravnati, jih zoper silo in krivico braniti c).

delajo in ne zdihovaje; to bi namreč ne bilo za vas dobro. *Hebr.* 13, 17. Mašniki, kteri so dobri predpostavljeni, naj se dvojne časti vredni štejejo; posebno, kteri se trudijo v besedi in poučevanju. I. *Tim.* 5, 17. Vsak človek bodi viši oblasti podložen; ni namreč oblasti od drugod, kakor od *Boga*, ktere pa so, so od *Boga* postavljene. *Rim.* 13, 1. Bodite tedaj podložni vsaki človeški stvari zavoljo *Boga*, hodi si kralju kakor naj višimu, ali vojvodam, kakor od njega poslanim v maševanje nad hudodelniki, dobrim pa v pohvaljenje. I. *Pet.* 2, 13. 14. Hlapce (úči), de naj bodo svojim gospodarjem podložni, v vsih rečeh dopadljivi, de naj zoper ne govore; de naj ne goljufajo, temuč v vsem dobro zvestobo skazujejo, de bodo nauku *Boga*, našiga Zveličarja, čast delali v vsih rečeh. *Tit.* 2, 9. 10. Hlapci! bodite podložni gospodarjem, z vsim straham, ne le dobrim in krotkim, ampak tudi čmérnim. I. *Petr.* 2, 18.

- c) Gospodarji! storite hlapcam, kar je pravično in prav, ker veste, de imate tudi vi Gospoda v nebesih. *Kol.* 4, 1. Vi gospodarji! delajte z njimi (hlapci) ravno tako, in opustite žuganje, ker veste, de je njih in vaš Gospod v nebesih, in de pri njem ni zunanje veljave ljudi. *Efež.* 6, 9.

Kaj je v peti zapovedi prepovedaniga ?

V peti zapovedi je prepovedano, koga drugiga, ali sebe samiga umoriti ali poškodovati *d*).

Kaj se v peti zapovedi še prepoveduje ?

V peti zapovedi se tudi prepoveduje: jeza *e*), sovraštvo *f*), pohujšanje *g*) in vsako razžaljenje bližnjiga *h*).

d) Kri vašiga življenja bom terjal iz rok vsih zverin, in iz rok človeka; iz rok moža in iz rok njegoviga brata bom terjal človeško življenje. Kdorkoli bo človeško kri prelil, njega kri bo prelita; zakaj po *božji* podobi je človek starjen. I. *Moj.* 9, 5. 6.

e) Jez pa vam povem, de vsak, kateri se jezi nad svojim bratom, bo kriv sodbe; kdor pa svojimu bratu reče raka (malovrednež), bo kriv zбора; kdor pa reče norec, bo kriv peklenskiga ognja. *Mat.* 5, 22.

f) Slehern, kateri sovraži svojiga brata, je ubijavec; in veste, de noben ubijavec nima večniga življenja v sebi obstoječiga. I. *Jan.* 3, 15.

g) Kdor pohujša kteriga teh malih, ki v mé vérujejo, bi mu bilo bolje, de bi se mu obesil mlinski kamen na vrat, in bi se potopil v globočino morja. Gorjé svetu zavoljo pohujšanja! Pohujšanje sicer mora priti, ali vender gorjé tistimu človeku, po katerem pohujšanje pride! *Mat.* 18, 6. 7.

h) Kakor hočete, de vam ljudje storé, ravno tako, tudi vi njim storite. *Luk.* 6, 31.

Kaj je v peti zapovedi zapovedaniga?

V peti zapovedi je zapovedano:

1. Mir in edinstvo imeti z vsimi ljudmi, tudi s tistimi, ki so nas razžalili *i*).
2. Vsakimu dobre zglede dajati *k*).
3. Bližnjimu dušne in telesne dobrote skazovati *l*).

Kaj se v šesti zapovedi prepoveduje?

V šesti zapovedi se prepoveduje: vsakoršno nečisto djanje, nečisto obnašanje in nečisto govorjenje *m*); radoVOLJNO dopadajenje in privoljenje pri nečistih mislih in željah *n*), in vse, kar v nečistost napeljuje.

- i*) Ako je mogoče, kolikor je pri vas, imejte mir z vsimi ljudmi. *Rim.* 12, 18.
- k*) Takó naj svéti vaša luč pred ljudmi, de vidiyo vaše dobre dela, in časté vašiga Očeta, kteri je v nebesih. *Mat.* 5, 16.
- l*) Bratje! nikar ne nehajte dobro délati. II. *Tes.* 3, 13.
- m*) Vsa nečistost se še ne imenuj med vami (kakor se spodobi svetim); ali nesramnost, ali nespametne ali gerde besede, kar se ne spodobi. *Efež.* 5, 3. 4. Od tacih (nečistih) del vam napovem, de, kteri take reči delajo, ne bodo kraljestva božjiga dosegli. *Gal.* 5, 21.
- n*) Slišali ste, de je bilo rečeno starim: Ne pre-

Kaj pa napeljuje v nečistost?

V nečistost napeljuje: prederzna in nesramna nóša ali obleka, lenoba o), nezmérnost v jedi in pijači p), prera-zvajene tovaršije z osebami drugiga spola, nespodobni pogledi q) in branje nesramnih bukev.

Kteri so žalostni nasledki nečistosti?

Žalostni nasledki nečistosti so:

1. Pozabljenje na *Boga*.
2. Slepôta pameti.
3. Oterpnjenost volje.

šestvaj. Jez pa vam povem, de vsak, kateri ženo pogleda, de je poželi, je že préšestval z njo v svojem sercu. *Mat.* 5, 27. 28. Ne vpiraj svojih oči v devico, de se kje nad njeno lepoto ne pohujšaš. Zavoljo ženske lepote se jih je že veliko pogubilo. *Sir.* 9, 5. 9.

- o) Glej, to je bila hudobija tvoje sestre Sodome, napuh, pijanost kruha in obilnost in nje in njenih hčer lenoba. *Eceh.* 16, 49.
- p) Nikar se ne upijanite z vinam, v katerem je nečistost, temuč bodite napolnjeni s svetim Duham. *Efež.* 5, 18.
- q) Zavezo sim naredil s svojimi očmi, de bi celó ne mislil na devico. *Job.* 31, 1. Oberni svoj obraz od nališpane ženske, in ne pogleduj po tuji lepoti. *Sir.* 9, 8.

4. Včasí odpad od vere r).

5. Nevarne in ostudne bolezni s) na telesu.

6. Zavoljo te pregrehe je Bog tudi večkrat prehudo kaznoval cele dežele, mesta in ljudstva t).

Zakaj se v ti zapovedi prešestvo zlasti in razločno prepoveduje?

V ti zapovedi se prešestvo zlasti in razločno prepoveduje, ker prešestnik razun ostudne pregrehe nečistosti tudi greh krivice stori.

Kaj je v šesti zapovedi zapovedaniga?

V šesti zapovedi je zapovedano, na duši in telésu čisto vesti se, in to celó tudi v mislih, besedah in v obnašanji u);

r) Salomonov zgled. III. *Kralj.* 11, 1—10.

s) Gnjloba in červi se ga (nečistnika) bodo polastili in velik zgled bo postavljen, in veržena bo njegova duša iz števila živih. *Sir.* 19, 3.

t) Sodoma in Gomora.

u) To namreč je volja božja, vase posvečenje, de se zderžite nečistosti, de vsak vas vé svoje teló ohraniti v svetosti in časti, ne po gnanji poželenja, kakor nevérniki, kateri Boga ne poznajo. 1. *Tes.* 4, 3. 4. 5. Ker imamo take obljube, preljubi, se očistimo od vse gnusobe mesá in duha, in dopolnimo posvečenje v strahu božjem. II. *Kor.* 7, 1.

tudi je zapovedano, ogibati se vsake grešne priložnosti.

Kaj se v sedmi zapovedi prepoveduje?

V sedmi zapovedi se prepoveduje: Tatvina *v)*, goljufija pri meri in vagi *x)*, priderževanje tujiga blagá *y)* in zaslužka *z)*, odertija *ž)* in vse poškodovanje bližnjiga na njegovem premoženji in na njegovih pravicah *a)*.

- v)* Ne kradi. *Mat.* 19, 18.
- x)* Tehnica naj bo pravična, težaki pošteni, mérník pravičen in šestak primeren. III. *Moj.* 19, 36.
- y)* Kdor se pregreší, in z zaničevanjem Gospoda svojimu bližnjimu shranjeno utají, kar je bilo njegovi zvestobi zaupano, ali mu kaj po sili vzame, ali ga v sramoto pripravi, zgubljeno reč najde, in po krivi prisegi še zraven utají, ali karkoli družiga izmed več taciga stori, s čimur se ljudje pregrešujejo, ko je bil prepričan zadolženja, naj poverne vse popolnoma, karkoli je hotel po goljufii obderžati. III. *Moj.* 6, 2. 3. 4. 5.
- z)* Gorjé njemu, kateri zida svojo hišo v krivici, in svoje zgornje pohišstvo v nepravici, kateri švojiga prijatla zastonj stiska, in mu ne dá njegoviga zaslužka. *Jerem.* 22, 13.
- ž)* Ako denarjev posodiš komu zmed mojiga ljudstva, kakimu ubogimu, ki pri tebi prebiva, ne goni ga kakor terjavec, in ne teri ga z obrestmi. II. *Moj.* 22, 25.
- a)* Ne delaj krivice svojimu bližnjimu in ne zatiraj ga s silo. Naj ne ostaja plačilo tvojiga najemnika pri tebi do jutra. Ne delajte nič krivičniga v sodbi, pri vatlu, in tehnici, in meri. III. *Moj.* 19, 13. 35.

Kaj je v sedmi zapovedi zapovedaniga?

V sedmi zapovedi je zapovedano: vsakimu pustiti, dati in opraviti to, kar je njegoviga, in kar mu gre b), ukradeno blago vrniti c), in storjeno škodo popraviti d).

Kaj se v osmi zapovedi prepoveduje?

V osmi zapovedi se prepoveduje: krivo pričanje e), kriva tožba f), vsaka laž, tudi laž iz šale in v sili g).

- b) Dajte vsakimu, kar ste dolžni: davek komur davek, dac komur dac. *Rim.* 13, 7. Dajte cesarju, kar je cesarjeviga, in Bogu, kar je božjiga. *Mat.* 22, 21.
- c) Če pa rečem hudobniku: Umerl boš, umerl; in pokoro dela za svoj greh, ter prav in pravično ravná, in zastavo nazaj dá uni hudobnež in rop poverne, in se po zapovedih življenja ravná, in nič krivičnega ne stori; bo gotovo živel, in ne bo umerl. *Eceh.* 33, 14. 15.
- d) Ako kdo poškodva njivo ali vinograd, in spusti svojo živino, de se tuje popase; naj nar boljši, kar ima na svoji njivi ali v vinogradu, po cenjeni škodi poverne. II. *Moj.* 22, 5.
- e) Kriva priča ne bo brez kazni, in kdor govori laži, ne bo ubežal. Kdor govori laži, se pogubi. *Preg.* 19, 5. 9.
- f) Kriva priča pravico zasmehuje, in usta hudobnih požirajo krivico. *Preg.* 19, 28.
- g) Ne lagajte. III. *Moj.* 19, 11. Za tego voljo opustite laž, govorite resnico vsakteri s svojim bližnjim, ker smo udje med seboj. *Efež.* 4, 25.

o brekovanje *h*), opravljanje *i*), krivo natolcovanje *k*), prederzna sodba *l*), podpihovanje *m*).

Kaj je v osmi zapovedi zapovedaniga?

V osmi zapovedi nam je zapovedano: resnico govoriti *n*), odkrito-serčnim biti v besedi in v djanji *o*), za dobro ime svojiga bližnjiga

- h*) Ne obrekujte eden drugiga, bratje! Kdor obrekuje brata ali kdor sodi svojiga brata, govori postavi nasproti in sodi postavo. Ako pa sodiš postavo, nisi spolnovavec, ampak sodnik postave. *Jak.* 4, 11.
- i*) Odpravi od sebe hudobne usta, in opravljive ustnice naj bodo deleč od tebe. *Preg.* 4, 24.
- k*) Nihče naj v svojem sercu ne misli hudiga zoper svojiga bližnjiga. *Cah.* 8, 17.
- l*) Kdo si ti, kateri sodiš tujiga hlapca? Svojimu Gospodu stoji ali pade; stal pa bode; *Bogu* je namreč mogoče storiti, de stoji. *Rim.* 14, 4.
- m*) Preklet je podpihovavec in dvoježičnik; zakaj med mnogimi, ki v miru živé, napravi zmešnjave. *Sir.* 28, 15.
- n*) Govorite resnico vsakteri s svojim bližnjim. *Efež.* 4, 25.
- o*) In to mólim, de bi vaša ljubezen bolj in bolj rastla v znanji in v vsi úmnosti, de preudarite, kaj je bolje, de ste čisti in brez spotikljeja v dan *Kristusov.* *Filip.* 1, 9. 10. *Kristus* je za nas terpel, in vam je zapustil zgled, de hodite po njegovih stopinjah. On ni greha storil, tudi ni bila najdena goljufija v njegovih ustih. I. *Petr.* 2, 21. 22.

poganjati se *p)*, obrekovanje in opravljanje preklicati.

Kaj prepovedujete dve poslednji zapovedi?

Dve poslednji zapovedi prepovedujete vse poželenje do tega, kar je drugih.

Kaj se v dveh poslednjih zapovedih zapoveduje?

V dveh poslednjih zapovedih se zapoveduje; čistiga serca biti *q)*, hudo poželenje *r)* krotiti, posebno pa, ne polakniti se tega, kar ni naše *s)*.

p) Odpri svoje usta za mutca, in za pravde vsih sinov, ki gredo memo: odpri svoje usta, rzsodi, kakor je prav, in stóri pravico revežu in ubožcu. *Preg. 31, 8. 9.*

q) Blagor jim, kateri so čistiga serca, ker oni bodo Boga gledali. *Mat. 5, 8.*

r) Greh naj torej ne gospoduje v vašem umerljivem telesu, de bi služili njegovimu poželenju. *Rim. 6, 12.* Kteri so *Kristusovi*, so svoje meso križali z grehi in željami vred. *Gal. 5, 24.*

s) Ne žéli hiše svojiga bližnjiga; ne žéli njegove žene, ne njegoviga hlapca, ne njegove dekle, ne njegoviga vola, ne njegoviga osla, ne vsiga, kar je njegovo. *Moj. 20, 17.*

Zakaj je B o g tudi naše poželenje in hotenje postavi podvergel?

B o g je tudi naše poželenje in hotenje postavi podvergel, de bi nam pokazal:

1. De je on Gospod naših serc *t*).

2. De mu ni nič skritiga od vsiga tega, kar se v našem sercu godí *u*).

3. De je njegova postava veliko boljši od vsih človeških postav, ktere uravnavaajo samo naše vnanje djanja, naših notranjih želj in misel pa ne morejo *v*).

4. De je treba, če hočemo greh zadušiti, precej v njegovem začetku, to je, v hudem poželenji, zatreti ga *x*).

t) Kraljevo serce je v Gospodovi roki kakor vodotoki: kamorkoli hoče, ga oberne. Gospod serca tehta. *Preg.* 21, 1. 2.

u) On, ki v serce vidi, bo vedil, in ohranovavca tvoje duše nič ne goljufá. *Preg.* 24, 12.

v) Kje je tako imeniten národ, de bi imel take šege in pravične sodbe, kakor je vsa postava, ki vam jo danes pred oči stavim? V. *Moj.* 4, 8. Vemo, de je postava duhovna. *Rim.* 7, 14.

x) Vsak pa je skušan, kedar ga njegovo poželenje vleče in vabi; potlej, ko poželenje spočne, rodi greh; greh pa, ko je storjen, rodi smert. *Jak.* 1, 14. 15.

Kaj se učimo iz dveh poslednjih zapoved?

Iz dveh poslednjih zapoved se učimo, de kristjanu ni zadosti, če zapovedane dolžnosti samo po zunanje spolnuje, ampak de mora tudi znotraj hoteti, to je, iz vsiga serca biti pripravljen, storiti vse, kar je zapovedano, in opustiti, kar je prepovedano *y)*.

Kaj je B o g obljubil tistim, kateri njegove zapovedi spolnujejo ?

B o g je obljubil tistim, ki njegove zapovedi spolnujejo, v e č n o ž i v l j e n j e *z)*, in tudi na tem svetu obilno dobriga *ž)*.

- y)* Ne vsak, kateri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo; ampak kateri storí voljo mojiga Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo. *Mat.* 7, 21.
- z)* Ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi. *Mat.* 19, 17.
- ž)* Jez sim Gospod, ki skazuje m milost do desetstotniga rodú tistim, ki me ljubijo in spolnujejo moje zapovedi. II. *Moj.* 20, 5. 6.

Razdelek IV.

Od cerkvenih zapovedi sploh.

Ali ima katoliška cerkev oblast, zapovedi dajati?

Katoliška cerkev ima oblast, zapovedi dajati, in to od Jezusa Kristusa *a)*.

Ali je cerkev tudi zapovedi dajala?

Cerkev je tudi zapovedi dajala *b)*.

Ali smo dolžni cerkvene zapovedi spolnovati?

Dolžni smo cerkvene zapovedi spolnovati *c)*:

- a)* Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kateri me je poslal. *Luk. 10, 16.*
- b)* Dopadlo je svetimu Duhu in nam, nobeniga bremena več vam ne nakladati, kakor té le potrebne reči: de se zderžujete darovaniga malikam, in kervi in zadušeniga in nečistosti; ako se tega zderžite, bote prav storili. *Djan. apost. 15, 28. 29.* Pavel je hodil po Sirii in Cilicii in je poterjeval cerkve in je zapovedoval spolnovati postave aposteljnov in starejših. *Djan. apost. 15, 41.*
- c)* Bodite pokorni svojim sprednikam, in bodite jim podložni; zakaj oni čujejo kakor taki, kateri bodo za vaše duše odgovor dajali, de z veseljem to delajo in ne zdihovaje: to bi namreč ne bilo za vas dobro. *Hebr. 13, 17.*

1. Ker nam četrta zapoved božja vелеva, duhovski in deželski gosposki pokornim biti.

2. Ker je Kristus, nas božji zapovednik, v evangelii na ravnost zapovedal, cърkev slušati *d*).

Ktere cerkvene zapovedi je posebno treba vediti in spolnovati ?

Cerkvene zapovedi, ki nam jih je posebno treba vediti in spolnovati, so te :

1. Posvečuj zapovedane praznike.

2. Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sveti maši.

3. Posti se zapovedane postne dni, namreč: štirdesetdanski post, kvaterne in druge zapovedane postne dni: zdèrži se tudi ob petkih in sobotah mesnih jedí.

4. Spovej se svojih grehov postavljenimu spovedniku vsaj enkrat v letu, in o velikonočnem času prejmi sveto rešnje telo.

5. Ne obhajaj ženitve o prepovedanih časih.

d) Če pa (brat, ki je zoper tebe grešil) cърkve ne posluša, naj ti bo kakor nevérník in očitni grešnik.
Mat. 18, 17.

Razdelek V.

Od cerkvenih zapoved posebej.

§. 1. Od prvih dveh cerkvenih zapoved.

Ktera je prva cerkvena zapoved?

Perva cerkvena zapoved je: Posvečuj zapovedane praznike *).

Kaj zapoveduje cerkev v prvi zapovedi?

Cerkev zapoveduje v prvi zapovedi, praznike ravno tako obhajati, kakor nedelje, torej tudi ob praznikih počivati, ne delati, marveč pobožne dela opravljati.

Kaj prepoveduje cerkev v prvi zapovedi?

V prvi zapovedi prepoveduje cerkev o prazniku vse to, kar je v nedeljo prepovedano; namreč:

1. Hlapčevske dela brez potrebe in brez praviga dovoljenja. Te dela so o prazniku kakor v nedeljo, celi dan prepovedane.

2. Take opravila in veselice, ktere ali dnevu temu nečast delajo ali pa njegovo posvečevanje zaderžujejo.

*) Svetke.

Ktera je druga cerkvena zapoved?

Druga cerkvena zapoved je: Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sveti maši.

Kaj je v drugi cerkveni zapovedi zapovedaniga?

V drugi cerkveni zapovedi je zapovedano, ob nedeljah in zapovedanih praznikih biti pobožno pri celi sveti maši.

Kaj je treba storiti, de nedelje in praznike po namenu svete cérkve posvečujemo?

De nedelje in praznike po namenu svete cérkve posvečujemo, ni zadosti samo pri sveti maši biti, ampak treba je tudi pridigo zvesto poslušati, zakramenta svete pokore in svetiga rešnjiga telesa prejemati, duhovne bukve brati, pri popoldanski službi božji biti, in druge dobre dela opravljati.

Čemu so postavljeni prazniki Gospodovi, prečiste Device in svetnikov?

Prazniki Gospodovi so postavljeni v spomin svetih skrivnost, ktere se ob teh dnevih obhajajo; prazniki presvete Device in svetnikov pa za to, te bi mi hvaležni bili za obilne

gnade, ktere jim je B o g podelil, de bi se spominjali njih čednost in posnemali njih zgled.

Kaj naj katoliški kristjan ob praznikih dela?

Ob praznikih naj katoliški kristjan :

1. Pobožno premišljuje gnade, ki so bile človeškemu rodu sploh in svetnikom posebej dodeljene, in naj se B o g u za-nje zahvaljuje.

2. Naj preudarja čednosti svetnikov kakor zglede, ki mu jih je treba posnemati.

3. Naj jih v svojih potrebah na pomoč kliče, de bi B o g a za-nj prosili.

Kaj je v drugi cerkveni zapovedi prepovedaniga ?

V drugi cerkveni zapovedi je sosebno prepovedana lenoba v službi božji ob nedeljah in praznikih, kakoršna je :

1. Če kdo ni pri celi sveti maši, ali ne s pobožnostjo, ali če pridigo malokdaj posluša.

2. Če kdo čas zapovedane službe božje potрати s pojedanjem, popivanjem, igranjem in drugim razveseljevanjem, ktero človeka od božje službe odvrāča.

1. Od svete maše.

a) Kaj je sveta maša, in kaj se v nji godí.

Kaj je sveta maša?

Sveta maša je nekervava daritev nove zaveze, vedni spomín kervave daritve, katero je Jezus Kristus na križu opravil a).

Zakaj se imenuje sveta maša daritev?

Sveta maša se imenuje daritev, ker se v nji Bogu vsigamogočnemu daruje na altarji telo in kri Jezusa Kristusa.

Zakaj se imenuje sveta maša nekervava daritev?

Sveta maša se imenuje nekervava

a) Tridentinski cerkveni zbor v 22. seji v I. poglavju od daritve sv. maše: „Akoravno je hotel naš Bog in Gospod (*Jezus Kristus*) Bogu Očetu sam sebe v dar prinesiti, ko je na altarji križa umerl, zato de bi nam večno odrešenje pripravil; je vender, ker njegovo duhovstvo ni imelo jenjati s smertjo, pri zadnji večérji tisto noč, ko je bil izdan, želeč svoji ljubljeni nevesti, cérkvi, vidno daritev zapustiti, . . . svoje telo in svojo kri v podobah kruha in vina Bogu svojimu Očetu daroval, in aposteljnám, ktere je takrat postavil mašnike nove zaveze, užiti dal, ter njim in njih naslednikám zapovedal to daritev ponavljati, rekoč: To delajte v moj spomin.“

daritev, ker se pri nji ne preliwa kri, kakor se je to na križu godilo.

Kdo je postavil sveto mašo?

Jezus Kristus je daritev svete maše pri zadnji večerji postavil.

Kako je postavil Jezus daritev svete maše?

1. Vzel je kruh in kelih z vinam.

2. Blagoslovil (žegnal) je oboje in rekel nad kruham: To je moje telo; in nad kelihom: To je moja kri nove zaveze.

3. Dal je oboje pričujočim aposteljnám zaužiti.

4. Zapovedal je: To delajte v moj spomin b).

Zakaj je Jezus Kristus postavil daritev svete maše?

Jezus Kristus je daritev svete maše postavil:

1. De bi svoji cérkvi pravo in resnično daritev do konca sveta zapustil.

2. De bi v svoji cérkvi ohranil vedni spomín kervave daritve na križu.

3. De bi nam posebno znamenje svoje neskončne ljubezni dal c).

b) *Mat.* 26, 26. 27. 28. *Mark.* 14, 22. 23. 24.
Luk. 22, 19. 20.

c) Nauk od daritve svete maše je Tridentinski cer-

Kdo opravlja daritev svete maše?

Pri sveti maši se nevidno Jezus Kristus sam svojimu nebeškemu Očetu za nas daruje; vidno pa mašnik to daritev opravlja.

Kteri razloček je med Jezusovo daritvijo na križu in med daritvijo svete maše?

Daritev svete maše je ravno tista daritev, katero je Jezus Kristus na križu opravil; razloček je samo v tem, kako se daruje. Na križu je Jezus Kristus svojo kri preli, pri daritvi svete maše se kri ne preli.

Kako opravlja mašnik daritev svete maše?

Opravlja daritev svete maše dela mašnik ravno to, kar je Jezus Kristus pri poslednji večerji storil:

1. Vzame kruh in kelih z vinom.
2. Blagoslovi oboje in izreče nad njima tiste besede Jezusa Kristusa, s katerimi se kruh in vino v telo in kri Jezusa Kristusa spremeni.
3. Užije telo in kri Jezusa Kristusa, in dá oboje v podobi kruha užiti tudi vérnim, če se hočejo svetiga obhajila vdeležiti.

kveni zbor v 22. seji razložil v 9 poglavih in 9 zakonilih; tako tudi v sklepu, ki prihaja za zakonili.

Zakaj opravlja mašnik daritev svete maše?

Mašnik opravlja daritev svete maše:

1. De spoznava, de je B o g naj viši Gospod in de ima naj viši oblast čez vse stvari.

2. De se B o g u za vse njegove dobrote zahvaljuje.

3. De od B o g a odpušenje grehov zadobiva.

4. De prosi od B o g a vse tiste gnade, katerih potrebujemo.

Komu se daruje daritev svete maše?

Daritev svete maše se le B o g u samimu daruje in darovati more.

Ali se daritev svete maše tudi svetnikom v čast opravlja?

Daritev svete maše se opravlja tudi svetnikom v čast in spomin, ali takrat mašnik ne daruje svetnikom, ampak B o g u samimu.

Zakaj se daritev svete maše opravlja svetnikom v čast?

Daritev svete maše se opravlja svetnikom v čast:

1. De B o g a zahvalimo za tiste gnade, ki jih je svetnikom dodelil.

2. De svetnike na pomoč kličemo, naj bi svojo prošnjo pri B o g u z našo molitvijo sklenili.

Za koga opravlja mašnik daritev svete naše?

Mašnik opravlja daritev svete maše za žive in mertve.

b) Kako bodimo pri sveti maši.

Kako smo dolžni biti pri sveti maši?

Dolžni smo pri celi sveti maši biti, imenitniga nje dela po nemarnem ne zamuditi; ni pa zadosti, de smo le pričujoči, kedar se sveta maša bere, ampak moramo 1. pazno, 2. spodobno in 3. pobožno pri nji biti.

Kaj se pravi, pazno pri sveti maši biti?

Pazno pri sveti maši biti, se pravi: Ne biti radovoljno razmišljen, paziti na dele svete maše, svoje misli pri Bogu imeti.

Kaj se pravi, pri sveti maši spodobno biti?

Pri sveti maši spodobno biti se pravi: Pri sveti maši pristojno obnašati in tako deržati se, de se drugim lep zgled daje. Moramo namreč,

1. kedar se evangeli bere, vstati in pokrižati se.

2. Pri povzdigovanji moramo poklekniti in pa na persi terkati, kar naj se zgodí tudi pri svetem obhajilu.

3. Pri sveti maši ne smemo radovedno ozirati se in nič nespodobniga ne početi, kakor bi bilo: šepetanje, smejanje i. t. d.

Kaj se pravi, pobožno pri sveti maši biti?

Pobožno pri sveti maši biti, se pravi: Pri sveti maši, posebno ob njenih naj imenitnejših delih, Boga serčno in ponižno moliti, in mu za prejete dobrote zahvaljevati se.

Kteri so naj imenitnejši deli svete maše?

Naj imenitnejši deli svete maše so: evangelii, darovanje, povzdigovanje, in obhajilo.

Kaj moramo pri evangelii storiti?

Pri evangelii se moramo spomniti, da je dolžnost evangeljske nauke poznati, pred vsim svetam jih spoznavati ali terditi, za nje poganjati se in po njih živeti.

Kaj moramo pri darovanji storiti?

Pri darovanji moramo svoje misli in želje z mašnikovimi željami skleniti, in se Bogu darovati.

Kaj moramo pri povzdigovanji storiti?

Pri povzdigovanji moramo Jezusa Kristusa v podobah kruha in vina moliti in na persi terkaje spoznati, da so naši grehi bili Kristusove smerti krivi. Moramo svoje grehe obžalovati, vero, upanje in ljubezen obuditi.

Kaj moramo pri mašnikovem obhajilu storiti?

Pri mašnikovem obhajilu, če sami k obhajilu ne gremo, moramo to vsaj v duhu storiti, to je, moramo imeti želje, de bi telo Jezusa Kristusa vredno prejeli.

2. Od pridige.

Kaj še gre k službi božji?

Pridiga, poslušanje besede božje, gre tudi še k službi božji.

Zakaj smo dolžni pridige poslušati?

Dolžni smo pridige poslušati:

1. Ker se v pridigah beseda božja oznanuje in razlaga.

2. Ker je prav malo ljudi, katerim bi bile resnice naše vere razločno in do čistiga znane, kakor je treba; zakaj veliko njih v mladosti ne posluša dovolj časa in zadosti pazno keršanskiga nauka, v katerem se do čistiga razklada, kaj moramo verovati in kako nam je živeti.

Zakaj je treba poslušati pridige tudi tistim, kateri so v keršanskem nauku dobro podučeni?

Če je tudi kdo še tako dobro podučen v keršanskem nauku, treba mu je vender poslušati pridige: 1. Ker človek lahko zopet

pozabi, kar je od keršanskih resnic vedil.
2. Ker velikokrat opuščamo to, kar smo dolžni storiti, če nas nihče ne opominja in ne spodbuja.

Kaj mora storiti, kdor hoče, de bi mu bile pridige v prid?

Kdor hoče, de bi mu bile pridige v prid, mora 1. z zbranim duham in prav zvesto ali pazno poslušati; 2. kar v pridigi sliši, mora na sebe obračati, ne na druge; 3. mora resno voljo imeti in si prizadevati, de po pridigarjevih naukih živi.

3. Od popoldanske službe božje.

Kaj gre k popoldanski službi božji?

Popoldanska služba božja so zlasti večernice, pri raznih cerkvah pa tudi druge pobožne opravila, kakor: pridiga, keršanski nauk, roženkranc, litanije in blagoslov ali žegen.

Kaj je sveti roženkranc?

Sveti roženkranc je v katoliški cérkvi navadna molitev, zložena iz apostoljske vere, in pa iz več očenašev in češenamarij, ki se po nekem stanovitem številu in redu molijo.

Zakaj se je sveti roženkranc v katoliški cérkvi vpeljal?

Vpeljal se je sveti roženkranc v katoliški

cérkvi, de bi se véрни pogosto spominjali skrivnost včlovečenja, terpljenja in vstajenja Jezusa Kristusa; té skrivnosti so v apostoljski veri zapopadene, in se velikokrat še posebej imenujejo. Roženkranc je tudi vpeljan, de bi presveto Devico Marijo častili.

§. 2. Od treh poslednjih cerkvenih zapoved.

Ktera je tretja cerkvena zapoved?

Tretja cerkvena zapoved je: Posti se zapovedane postne dni, namreč: štirdesetdanski post, kvaterne in druge zapovedane postne dni; zdèrži se tudi ob petkih in sabotah mesnih jedí *d*).

Kaj veleva tretja cerkvena zapoved?

Tretja cerkvena zapoved veleva ob petkih in sabotah zderžati se mesnih jedí, druge postne dni pa tudi vsih mlečnih in jajčnih

d) Od posta govóri Tridentinski cerkveni zbor v 25. seji sploh, tode priporoča vérnim se natanko v ti stvari ravnati po tem, kar so drugi cerkveni zbori zapovedali. V bukvah, ki obsegajo vse določbe Tridentinskiga zbora, je navadno tudi vselej povedano, v kterih cerkvenih zborih se od posta govóri.

jedí, ako jih ne dopuša uživati sploh veljavna navada, kakorsna je pri nas in v nemških deželah.

Kaj mora človek še storiti, de tretjo cerkveno zapoved prav dopolni?

De tretjo cerkveno zapoved prav dopolni, si mora človek ob zapovedanih postnih dneh tudi kaj pritergati, kar se zgodí, če se le enkrat na dan do sitiga najé.

Ali je vsak dolžan ob petkih in sabotah, kakor tudi ob drugih postnih dnéh zderževati se mesnih jedí?

Ob petkih in sabotah, kakor tudi ob drugih postnih dnéh, zderževati se mesnih jedí je dolžan vsak, kateri nima praviga dovoljenja meso jesti.

Kteri nimajo dolžnosti, ob zapovedanih postnih dnéh le enkrat do sitiga najesti se?

Mladi ljudje izpod 21 let in vsi taki, katerim post očitno na zdravji škoduje, nimajo dolžnosti ob zapovedanih postnih dneh le enkrat do sitiga najesti se.

Ali je tisti, kateri ima dovoljenje meso jesti, odvezan dolžnosti, ob zapovedanih postnih dneh kaj pritergati si?

Kdor ima dovoljenje, meso jesti, ni odvezan dolžnosti, ob zapovedanih postnih

dnevih kaj pritergati si; zakaj dovoljenje, meso jesti, in pa dovoljenje, ne pritergovati si, je različno eno od drugiga.

Česa se je še treba zderžati postne dni?

Po namenu svete c erkve mora ob postnih dneh vsako hrupno razveseljevanje utihniti; ker postni dnevi so dnevi pokore.

Ktera je četerta cerkvena zapoved?

 eterta cerkvena zapoved je: Spovej se svojih grehov postavljenimu spovedniku vsaj enkrat v letu, in o velikonočnem času prejmi sveto rešnje teló.

Kaj zapoveduje četerta cerkvena zapoved?

 eterta cerkvena zapoved zapoveduje, spoved vsaj enkrat v letu opraviti, kakor tudi sveto obhajilo o velikonočnem času prejeti.

Ktera je peta cerkvena zapoved?

Peta cerkvena zapoved je: Ne obhaja j enitve ob prepovedanih časih.

Kaj prepoveduje peta cerkvena zapoved?

Peta cerkvena zapoved prepoveduje, j enitev obhajati ob prepovedanih časih. Taki časi so: od prve adventne nedelje do praznika svetih treh kraljev, ali Gospodoviga razglašenja; po tem od pepelni ne srede do prve nedelje po veliki noči.

Zakaj je ženitovanje ob teh časih prepovedano ?

Ženitovanje je ob teh časih zato prepovedano, de bi te čase pobožno, v pokori preživeli, in z zbranim duham preišljevali skrivnosti svete vere, katerih nas cérkev tedaj opominja. Ženitve s svojimi skorej povsod navadnimi šegami in veselicami pa motijo tako preišljevanje.

Četerto poglavje.

Od svetih zakramentov.

Razdelek I.

Od svetih zakramentov sploh.

Kaj je zakrament?

Zakrament je vidno znamenje nevidne gnade, katero je *Kristus* Gospod postavil nam v posvečenje.

Zakaj se pravi svetim zakramentam, da so vidne znamenja?

Svetim zakramentam se pravi, da so vidne znamenja, ker se pri vsakem zakramentu godí kaj takiga, kar se lahko vidi, sliši, ali kako drugače čuti; tako se pri sv. kerstu, na primér, vidi voda.

Zakaj se sveti zakramenti imenujejo znamenja?

Sveti zakramenti se imenujejo znamenja, ker vsled postavljenja *Kristusovi* po vnanjih rečeh pomenijo notranje posvečenje, katero delé.

Kako nas sveti zakramenti posvečujejo?

Sveti zakramenti nas posvečujejo, ker nam nekteri izmed njih posvečujočo gnado in opravičenje navadno delé, drugi pa to gnado v nas množé.

Po katerih zakramentih se nam posvečujoča gnada in opravičenje navadno delí?

Posvečujoča gnada in opravičenje se nam navadno delí po zakramentih svetiga kersta in svete pokore.

Kako se pravi svetimu kerstu in sveti pokori, ker posvečujočo gnado navadno delita?

Kér nam posvečujočo gnado sveti kerst in sveta pokora navadno delita, se jima pravi, de sta z a k r a m e n t a m e r t v i h; zakaj še le po njih se grešnik, na duši mertev, zbuja za večno življenje.

Kako se imenujejo zakramenti, po katerih se nam posvečujoča gnada množí?

Zakramenti, po katerih se nam posvečujoča gnada množí, se imenujejo z a k r a m e n t i živih, ker tisti, ki jih hočejo prejeti, morajo že imeti posvečujočo gnado, to je, duhovno življenje svoje duše.

Kteri so zakramenti živih?

Zakramenti živih so: sveta birma, sveto rešnje telo, sveto poslednje

olje, sveto mašnikovo posvečevanje, sveti zakon.

Kaj je še treba pomniti od zakramentov?

Od zakramentov je treba še pomniti:

1. De vsak zakrament tudi svojo posebno gnado delí.

2. De zakrament svetiga kersta, svete birme in svetiga mašnikoviga posvečevanja duši vtiska neizbrisljivo znamenje; zavolj tega znamenja kristjan takšniga zakramenta več kakor enkrat veljavno in brez smertniga greha ne more prejeti a).

Od koga imajo zakramenti svojo moč?

Zakramenti imajo svojo moč od svojiga začetnika *Jezusa Kristusa*.

Koliko je zakramentov, in kako se imenujejo?

Zakramentov je sedem b); imenujejo se:

a) Zbor Tridentinski v 7. seji, v 9. zakonilu od zakramentov sploh pravi: „Ako bi kdo rekel, de se duši v treh zakramentih, namreč v svetem kerstu, sveti birmi in svetem mašnikovem posvečevanju ne vtiska duhovno, neizbrisljivo znamenje, zavoljo kteriga se ti zakramenti ponavljati ne smejo, naj bo izbrisan iz našiga občestva.

b) Zbor Tridentinski v gori omenjeni seji je poterdil, de je 7 od *Kristusa* postavljenih zakramentov: „Ako bi kdo rekel, de zakramenti nove zaveze niso vsi od *Jezusa Kristusa*, našiga Gospoda,

1. Sveti kerst.
2. Sveta birma.
3. Sveto rešnje teló.
4. Sveta pokora.
5. Sveto poslednje olje.
6. Sveto mašnikovo posvečevanje.
7. Sveti zakon.

Razdelek II.

Od svetih zakramentov posebej.

§. 1. Od zakramenta svetiga kersta.

Kaj je sveti kerst?

Sveti kerst je prvi in naj potrebníši zakrament, v katerem se človek z vodo in besedo *božjo* očisti izvirniga greha in vsih drugih djanskih grehov, če jih je kaj pred kerstam storil,

postavljeni, ali pa de jih je več ali manj kakor sedem, namreč: kerst, birma, sveto rešnje telo, pokora, poslednje olje, mašnikovo posvečevanje, in zakon; ali de eden ali drugi teh sedem ni zares pravi zakrament, naj bo izbrisan iz občestva.“

ter se v *Kristusu* kakor nova stvar k večnimu življenju prerodí in posvetí.

Zakaj se imenuje sveti kerst prvi zakrament?

Sveti kerst se imenuje prvi zakrament, ker mora človek keršen biti, preden mu je mogoče kak drug zakrament prejeti.

Zakaj se imenuje sveti kerst naj potrebníši zakrament?

Sveti kerst se imenuje naj potrebníši zakrament, ker brez kersta ne more nihče c) zveličan biti, še celo otrok ne.

Kaj delí zakrament svetiga kersta?

Zakrament svetiga kersta delí:

1. Odpušenje izvirniga greha in vsih drugih pred kerstam storjenih grehov d), tudi vsih večnih in časnih kazni.

c) *Jezus* je odgovoril: Resnično, resnično ti povem, ako kdo ni preroben iz vode in iz svetiga Duha, ne more iti v božje kraljestvo. *Jan. 3, 5.*

d) Ne iz del pravičnosti, ktere smo mi storili, ampak po svojem usmiljenji nas je *Bog* zveličal, v kopeli prerobenja in ponovljenja svetiga Duha. *Tit. 3, 5.* Kdor véruje in bo keršen, bo zveličan; kdor pa ne véruje, bo pogubljen. *Mark. 16, 16.*

2. Pri njem zadobí naša duša *božjo* gnado, ktera nas opraviči *e)*, de otroci *božji* in dediči (*érbi*) večniga zveličanja postanemo *f)*.

3. Tisti, kteri prejmejo sveti kerst, so v *cérkev* sprejeti in postanejo njeni udje *g)*.

4. Duši se vtisne neizbrisljivo znamenje; torej se tudi sveti kerst ne more več kakor enkrat veljavno in brez smertniga greha prejeti *h)*.

Kako se morejo zveličanja vdeležiti odrašeni, ki nimajo priložnosti, de bi v resnici prejeli zakrament svetiga kersta?

Odrašeni, ki nimajo priložnosti, de bi v resnici prejeli zakrament svetiga kersta,

e) Oprani ste, posvečeni ste, opravičeni ste v imenu Gospoda našiga *Jezusa Kristusa*, in v Duhu našiga *Boga*. *I. Kor. 6, 11.*

f) *Bog* nas je zveličal v kopeli prerodenja in ponovljenja svetiga Duha, de smo z njegovo gnado opravičeni, deležniki po upanji večniga življenja. *Tit. 3, 5. 7.*

g) V enem Duhu namreč smo mi v eno teló keršeni, ali Judje, ali nevérniki, ali sužnji, ali prosti; in vsi smo bili v enem Duhu napojeni. *I. Kor. 12, 13.*

h) Tridentinski zbor v 7. seji v 9. zakonilu od zakramentov sploh. (Glej str. 120. *a.*)

morejo zveličanja vdeležiti se: 1. S kerstam želje. 2. S kerstam kerví.

Kaj je kerst želje?

Kerst želje je goreče hrepenenje, zakrament svetiga kersta, ko bi le mogoče bilo, prejeti; tode hrepenenje tako mora biti sklenjeno s popolno ljubeznijo do *Boga* in z resničnim kesanjem zavolj storjenih grehov.

Kaj je kerst kerví?

Ako nekeršeni človek, ki bi sicer rad zakrament svetiga kersta prejel, pa ne more, svojo kri in svoje življenje za *Boga* in vero dá, prejme s tem kerst kerví.

Kdo sme kerstiti?

V sili sme vsak človek kerstiti; zunej sile pa imajo le škofi in fajmoštri pravico kerševati; z njih dopušenjem pa smejo tudi drugi mašniki in dijakoni kerševati.

Kaj mora storiti, kdor keršuje?

Kdor keršuje, mora:

1. Imeti namen, de bo kerstil tako, kakor je *Jezus Kristus* sveti kerst postavil.

2. Mora človeka, kteriga keršuje, s pravo vodo obiliti.

3. Mora med oblivanjem govoriti té besede: Jez te kerstim v imenu Očeta, in Sina, in svetiga Duha.

Kaj mora storiti odrašen človek, kateri hoče keršen biti?

Odrašen clovek, kateri hoče keršen biti, mora :

1. Naj potrebniši resnice svete vere vediti in jih verovati *i*).

2. Mora želeti, de bi ud cérkve *Jezusa Kristusa* postal.

3. Mora svoje grehe obžalovati *k*).

4. Mora skleniti in razločno obljubiti, de bo do svoje smerti po keršansko živel *l*).

Kdo obeta to pri otrocih, ki še nič ne morejo obetati?

B o t r i *) obetajo v imenu otrôk, ki jih

i) *Jezus* je rekel svojim učencam: Pojdite in učite vse narode, in keršujte jih v imenu Očeta, in Sina, in svetiga Duha. *Mat.* 28, 19.

k) Peter jim je rekel: Spokorite se, in daj se kerstiti slehern izmed vas v imenu *Jezusa Kristusa* v odpušenje svojih gréhov: in bote prejeli dar svetiga Duha. *Djanje ap.* 2, 38.

l) Ali ne veste, de, kateri koli smo keršeni v *Kristusu Jezusu*, smo v njegovi smerti keršeni? Pokopani smo namreč z njim po kerstu v smert, de, kakor je *Kristus* vstal od mertvih po veličastvu Očetovem, tako tudi mí v novem življenji hodimo. *Rim.* 6, 3. 4.

*) Kumi, nunci.

pri svetem kerstu deržé, de bodo spolnovali vse, k čemur človeka sveti kerst veže.

Ali smo dolžni obljubo svojih kerstnih botrov spolnovati?

Obljubo svojih kerstnih botrov smo dolžni spolnovati; spodobi se celó, de človek pri kerstu storjeno obljubo večkrat ponavlja.

Kako se ponavlja kerstna obljuba?

Kerstna obljuba se lahko ponavlja s temi besedami: Verujem v *Boga* Očeta, Sina in svetiga Duha. Verujem v *Jezusa Kristusa*, edinorojeniga Sina *božjiga*, ker je *Bog* in človek skupaj, kateri je človeški rod s svojim terpljenjem in svojo smertjo odrešil. Verujem vse, kar je *Bog* razodel, kar je *Jezus* učil, kar so njegovi sveti aposteljni oznanovali, in kar katoliška cérkev, s katero živ in mertev združen biti želím, verovati veleva. Odpovém se iz vsiga serca hudiču, njegovimu napuhu in vsim njegovim delam. Odpovém se tudi vsim greham, nečimernosti in vsim zapeljivim naukam svetá. Terdno skle-

nem, po keršansko živeti. *Bog* me poterdi v mojem sklepu s svojo vsigamogočno gnado! Amen.

Kedaj se spodobi obljubo pri svetem kerstu storjeno ponavljati?

Pri svetem kerstu storjeno obljubo ponavljati se spodobi:

1. Berž kakor človek k pameti pride.
2. Pred sveto birmo.
3. O svojem rojstnem dnevu.
4. Večkrat v življenji, posebno pa pred sveto spovedjo in svetim obhajilam.

Kakšno dolžnost imajo kerstni botri?

Botri so dolžni otroke, ki so jih pri sv. kerstu deržali, če nimajo staršev ali kedar so starši zanikerni, v keršanski veri dobro podučiti; nasproti pa je prepovedano, s temi, ki so jih pri svetim kerstu deržali, ali z njih starši v zakon stopiti, ker takšen zakon zavoljo duhovne žlahte, katero je cérkev med temi osébami postavila, nima veljavnosti.

§. 2. Od zakramenta svete birme.

Kaj je sveta birma?

Sveta birma je zakrament, v katerem sveti Duh po sveti krizmi

in po božji besedi keršeniga človeka v gnadi poterdi, de bi svojo vero stanovitno spoznával in po nji živel.

Kaj delí sveta birma?

Sveta birma množi posvečujočo gnado *m*), in delí posebno gnado, de keršeni človek svojo vero stanovitno spoznava ali priča in po nji živi. Tudi vtisne duši neizbrisljivo znamenje; zatorej človek ne smé več kakor enkrat birman biti.

Ali je sveta birma za zveličanje neogiblivo potrebna?

Za zveličanje sveta birma ni neogiblivo potrebna: vender, ker toliko duhovno korist prinaša, naj je ne zamudí, kdor koli ima priložnost prejeti jo.

Kdo delí zakrament svete birme?

Redama delijo samo škofi zakrament svete birme.

Kakšen mora biti, kdor hoče sveto birmo vredno prejeti?

Kdor hoče sveto birmo vredno prejeti, mora, zlasti če je odrašen, v veri in v tem,

m) Kteri nas pa poterjuje z vami v *Kristusu*, in nas je mazilil, je *Bog*, kteri nas je tudi zapečatil in dal zastavo Duha v naše serca. II. *Kor.* 1, 21. 22.

kar se tiče tega zakramenta, dobro podučен, in v stanu gnade *božje* biti; tudi naj se z molitvijo in drugimi dobrimi deli k temu zakramentu pripravlja.

Ali se tudi k birmi botri jemljejo?

Tudi k birmi se jemljejo botri. Med botri in birmancam, kakor tudi med njegovimi starši ne velja zakon zavoljo duhovne žlahte, ki je med njimi vpeljana.

§. 3. Od zakramenta presvetiga rešnjiga telesa.

Kaj je zakrament svetiga rešnjiga telesa?

Zakrament svetiga rešnjiga telesa je naj svetejši zakrament; je pravo telo in prava kri našiga Gospoda *Jezusa Kristusa* v podobah kruha in vina *n*).

n) Kedar so pa večerjali, je vzel *Jezus* kruh in ga je posvetil in razlomil, ter dal svojim učencam, in je rekel: Vzemite in jejte; to je moje telo. In je vzel kelih, je zahvalil in jim dal, rekoč: Pijte iz njega vsi! zakaj to je moja kri nove zaveze, ktera bo za njih veliko prelita v odpušenje grehov. *Mat.* 26, 27. 28.

Zakaj se zakrament svetiga rešnjiga telesa imenuje naj svetejši zakrament?

Zakrament svetiga rešnjiga telesa se imenuje naj svetejši zakrament, ker ne posvečuje samo človeka, kakor vsi drugi zakramenti, temuč tudi v sebi ima Jezusa Kristusa, začetnika vse svetosti o).

Kako se ta zakrament še imenuje?

Imenuje se tudi altarni zakrament, ker se na altarji godí spremenjenje, po katerem je Jezus Kristus pričujoč p).

Kedaj se kruh in vino spremeni v telo in kri Jezusa Kristusa?

Kruh in vino se spremeni v telo in kri Jezusa Kristusa, kedar mašnik pri sveti maši nad kruham izreče besede Kristusove: To je moje telo! in nad vinam tudi Kristusove besede: To je kelih moje kervi.

Kaj storé te mašnikove besede?

Te mašnikove besede storé, po vsigamogočni volji Kristusovi, de kruh ni več kruh, ampak teló, vino ne več vino, ampak kri Jezusa Kristusa; podobe kruha in vina pa ostanejo nespremenjene.

o) Imamo altar, od kteriga nimajo oblasti jesti, kteri šotoru služijo. *Hebr.* 13, 10.

p) Tridentinski zbor v 13. seji v 1. zakonilu.

Kaj so podobe kruha in vina?

Podobe kruha in vina so to, kar se vnanjiga na zakramentu svetiga rešnjiga telesa vidi in čuti, namreč: oblika, barva, okus in duh kruha in vina, kar vse nespremenjeno ostane, če ravno pod temi podobami ni več pričujoč kruh in vino, ampak pravo teló in prava kri Jezusa Kristusa.

Kako je pričujoče telo in kri Jezusa Kristusa v zakramentu svetiga rešnjiga telesa?

Pod podobo kruha je živo teló Jezusa Kristusa pričujoče, torej tudi njegova kri in njegova duša; pod podobo vina ni samo kri pričujoča, ampak tudi teló Jezusa Kristusa; pod vsako podobo posebej, tudi v naj manjšem delu ene in druge podobe je Kristus ves pričujoč, kakor Bog in človek.

Kaj izhaja iz tega?

Iz tega izhaja: 1. De je treba Jezusa Kristusa v presvetem rešnjem telesu moliti. 2. De tisti, kateri zakrament svetiga rešnjiga telesa le pod eno podobo, ali tudi le en košček svete hóstije zaužije, celiga Kristusa prejme, to je, ne samo njegovo telo, ampak tudi njegovo kri. 3. De Jezus Kristus, dokler podobe niso použite, zmiram pod njimi pričujoč ostane.

Kedaj in zakaj je postavil Jezus Kristus zakrament svetiga rešnjiga telesa?

Jezus Kristus je zakrament svetiga rešnjiga telesa pri zadnji večerji postavil, kedar je s svojimi učenci velikonočno jagnje jedel:

1. V spomin svojiga terpljenja in svoje smerti *q*).

2. De bi bil dušam vérnih hrana za večno življenje *r*).

Ali smo dolžni zakrament svetiga rešnjiga telesa prejemati?

Dolžni smo, zakrament svetiga rešnjiga telesa prejemati, ker je Jezus Kristus razločno zapovedal prejemati ga, in ker ga je postavil zato, de bi nam živež bil za večno življenje.

q) To storite v moj spomin. *Luk.* 22, 19. Kolikorkrat bote jedli ta kruh, in kelih pili, boste smert Gospodovo oznanovali, dokler ne pride. *I. Kor.* 11, 26.

r) Jezus jim je rekel: Resnično, resnično vam povém: Ako ne bote jedli mesa Sinu človekova, in pili njegove kervi, ne bote imeli življenja v sebi. Kdor jé moje meso, in pije mojo kri, ima večno življenje, in jez ga bom obudil poslednji dan. *Jan.* 6, 54, 55.

Kedaj smo dolžni prejeti zakrament svetiga rešnjiga telesa?

Po cerkveni zapovedi smo pod smertnim greham dolžni vsaj enkrat v letu, in sicer o velikonočnem času, sveto rešnje telo prejeti.

Kedaj je še treba prejeti ta sveti zakrament?

Tudi v smertni nevarnosti je treba ta sveti zakrament prejeti, ker je popotnica v večno zveličanje. Cérkev tudi želi, de bi ga véрни večkrat v letu prejemali, ker je duhovna jed in dušni živež.

Kedaj je otrokam potreba sveto rešnje telo prejeti?

V katerem letu naj kak otrok prejme zakrament svetiga rešnjiga telesa, tega ne more nikdo bolje odločiti, kakor starši in spovedniki, kateri naj lože presodijo in preskusijo, če je otrok v tem, kar mu je vediti treba, dosti podučén, in če je, kakor gre, pripravljen.

Kterih gnad se vdeležimo, če sveto rešnje telo vredno prejmemo?

Gnade, katerih se vdeležimo, če zakrament svetiga rešnjiga telesa vredno prejmemo, so te:

1. Posvečujoča gnada se v nas ohrani in pomnoži.

2. Se z Jezusom na tanko sklenemo *s*)
3. Mali grehi se nam odpusté.
4. Naša duša se obvaruje prihodnjiga hudiga.
5. Hudo nagnjenje se v nas pomanjša.
6. Dobimo zastavo večniga življenja *t*).

Kdo delí vérnim zakrament svetiga rešnjiga telesa?

Mašniki delé vérnim zakrament svetiga rešnjiga telesa; oni so redni delivci tega zakramenta *u*).

a. Kako se je treba pripravljati k vrednimu užitju tega zakramenta.

Kaj mora storiti, kdor hoče sveto rešnje telo vredno prejeti?

Kdor hoče zakrament svetiga rešnjiga telesa vredno prejeti, se mora k temu prav in skerbno pripraviti *v*).

s) Kdor jé moje meso, in pije mojo kri, ostane v meni in jez v njem. *Jan.* 6, 57.

t) Kdor jé moje meso, in pije mojo kri, ima večno življenje, in jez ga bom obudil poslednji dan. *Jan.* 6, 55.

u) Jezus je vzel kruh, ter je zahvalil in zlomil in jim dal, rekoč: To je moje teló, ktero bo za vas dano; to storite v moj spomín. *Luk.* 22, 19.

v) Človek naj sam sebe presodi; in takó naj jé od tega kruha in pije od keliha. *I. Kor.* 11, 28.

Kolikero je pripravljanje, kakoršniga je treba k vrednimu užitju svetiga rešnjiga telesa?

Dvojno je pripravljanje, kakoršniga je k vrednimu užitju svetiga rešnjiga telesa treba; eno zadeva dušo, eno pa telo.

Kako se je treba na duši pripravljati?

Na duši se je treba pripravljati s čisto vestjo in pobožnim sercam.

Kaj se pravi, čisto vest imeti?

Čisto vest imeti, se pravi vsaj brez vsih smertnih grehov, to je, v stanu posvečujoče gnade biti.

Kaj storí, kdor védama v smertnem grehu zakrament svetiga rešnjiga telesa prejme?

Kdor prejme zakrament svetiga rešnjiga telesa vedóč, de ima še kak velik greh nad seboj, se vnovič tako hudo pregreší, de si sam svojo sodbo in svoje pogubljenje jé, in de kriv postane telesa in kervi Jezusa Kristusa *x*).

x) Kdorkoli bo nevredno jedel ta kruh, ali pil kelih Gospodov, bo kriv telesa in kervi Gospodove. Naj torej človek sam sebe presodi; in takó naj jé od tega kruha, in pije od keliha; zakaj kdor nevredno jé in pije, si sodbo jé in pije, ker ne razloči telesa Gospodoviga. I. Kor. 11, 27. 28. 29.

Kaj mora tedaj pred svetim obhajilam storiti, kdor ima smerten greh nad seboj?

Kdor pred svetim obhajilam vé, de ima smerten greh nad seboj, mora iz serca kesati se greha, odkritoserčno spovedati se ga in še le kedar zadobí mašnikovo odvezo, k svetimu obhajilu pristopiti.

Kaj se pravi, pobožniga serca biti?

Pobožniga serca biti se pravi:

1. Vero, upanje in ljubezen obuditi.
2. Zakrament svetiga rešnjiga telesa mólti.
3. Hvaležno spominjati se smerti Jezusa Kristusa, komur na spomin je ta zakrament postavljen in nam zapovedano zauživati ga.

4. Ponižnost in druge keršanske čednosti, posebno pa ljubezen do bližnjiga v sebi vnemati.

Kaj je treba zvečer pred svetim obhajilam storiti?

Na vredno prejetje svetiga rešnjiga telesa naj se kristjan vsaj prejšnji večer z molitvijo, s premišljevanjem, z branjem duhovnih bukev in pa s tem pripravlja, de se tudi dopuštenih veselic in kratkočasnost zderžuje.

Kako se moramo za sveto obhajilo na telesu pripraviti?

De zakrament svetiga rešnjiga telesa

vredno prejmemo, moramo, kar telo zadeva, razun kake nevarne bolezni,

1. od polnoči teš biti;
2. v čedni in spodobni obleki, in z naj veči spoštljivostjo k Gospodovi mizi pristopiti.

b. Od tega, kar nam je storiti, kedar zakrament svetiga rešnjiga telesa prejemamo,

Kaj je treba storiti, kedar se pred svetim obhajilam očitna spoved moli?

Kedar se pred svetim obhajilam očitna spoved moli, moramo še enkrat žalost ali kès nas svojimi grehi obuditi.

Kaj je treba storiti, kedar mašnik ljudem sveto hóstijo kažejo?

Kedar mašnik ljudem sveto hóstijo kažejo, jo moramo ponižno moliti, in na persi terkati, rekoč: *Gospod! nisim vreden, de greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo, in ozdravljena bo moja duša.*

Kaj je treba storiti, kedar prejemamo sveto hóstijo?

Kedar prejemamo sveto hóstijo, moramo usta čedno odpreti, jezik na spodnje ustnice

položiti, beli pert, če je pri rokah, pred se vzeti, in sveto hóstijo prejeti in zaužiti, ne pa zvečiti ali dolgo v ustih imeti je.

Kaj je treba storiti, če se po svetem obhajilu daje vina piti?

Kjer je navada, de se po svetem obhajilu tudi vina piti daje, se ga sme nekoliko pokusiti; tode nihče naj ne misli, de tisto vino je kri Gospodova, ali de je potreba, pokusiti ga.

Zakaj se po svetem obhajilu vino daje?

Vino se v nekterih krajih po svetem obhajilu le zato daje, de bi se sveta hóstija laglje použila in ust ne prijela; ko bi se pa vender le prijela, jo je treba z jezikam, ne pa s perstam odločiti.

c. Od tega, kar nam je storiti po svetem obhajilu.

Kaj je treba po svetem obhajilu storiti?

Po svetem obhajilu moramo:

1. Jezusu Kristusu zahvaliti se za neskončno milost, katero nam je skazal s tem, de se je ponižal k nam priti:

2. ponižno moliti ga;

3. darovati se mu;

4. prositi ga, de naj s svojo gnado vedno v nas ostane;

5. vero, upanje in ljubezen obuditi, in vse storjene dobre sklepe ponoviti;

6. njemu vse svoje dušne in telesne potrebe in težave potožiti.

Kako je treba posebno tisti dan svetiga obhajila živeti?

Dan svetiga obhajila je treba:

1. vsiga postopanja varovati se in doma dobre dela opravljati, duhovne bukve brati in svoje misli zbrane imeti;

2. cérkev obiskati, in s posebno pobožnostjo moliti;

3. ogibati se, kar je mogoče, posvetniga hrupa.

§. 4. Od zakramenta svete pokore.

Od tega, kar je najpred od tega zakramenta vediti treba.

Kaj je zakrament svete pokore?

Zakrament svete pokore je zakrament, v katerem za to postavljeni mašnik namesti Boga grešniku po kerstu storjene

grehe odpustí, ako se jih skesáno in do čistiga spové, in tudi resnično voljo ima popoljšati se in pravo pokoro delati *y)*.

Kdo je postavljeni mašnik?

Postavljeni mašnik je tisti, kateri je od svojiga škofa za spovedovanje odločen.

Koliko grehov se more odpustiti v zakramentu svete pokore?

V zakramentu svete pokore se morejo odpustiti vsi, tudi naj večí grehi *z)*.

Komu je zakrament svete pokore potreben?

Ta zakrament je potreben vsim, kateri so po svetem kerstu smertno grešili *a)*.

Kaj dobimo v zakramentu svete pokore?

V zakramentu svete pokore dobimo:

y) Jezus je va-nje (učence) dihnil, in jim rekel: Prejmite svetiga Duha! Kterim bote grehe odpustili, so jim odpušeni, in katerim jih bote zadržali, so jim zadržani. *Jan. 20, 22. 33.*

z) Glej opombo *n)* pod desetim členkam apostoljske vere.

a) Ako se spovemo svojih grehov, je zvest in pravičen, de nam odpustí naše grehe in nas očisti vse hudobije. I. *Jan. 1, 9.* Kterim bote grehe odpustili, so jim odpušeni, in katerim jih bote zadržali, so jim zadržani. *Jan. 20, 23.*

1. odpušenje grehov, 2. odpušenje večne kazni, 3. gnado *božjo*, 4. mir vesti.

Kaj se pravi, pravo pokoro delati?

Pravo pokoro delati, se pravi, poverniti se k Bogu, od kteriga smo se bili z greham odvernili *b)*, svoje grehe sovražiti, se jih resnično kesati, se jih spovedati, in za nje zadostovati.

Koliko reči je potreba k zakramentu svete pokore?

K zakramentu svete pokore je potreba pet reči, in te so: 1. Izpraševanje vesti. 2. Kesanje. 3. Terdni sklep. 4. Spoved. 5. Zadostovanje.

a. Od izpraševanja vesti.

Kaj se pravi, vest izpraševati?

Vest izpraševati, se pravi, premišljevati, kaj smo grešili od poslednje spovedi, ali že pred kedaj, ali od tistiga časa, kar smo začeli greh spoznavati.

b) Spreobernite se, otroci, in vernite se, in ozdravil bom vašo nepokoršino. Glej, mi k tebi pridemo, ti si namreč Gospod naš *Bog*. *Jerem. 3, 22*. Spoznaj svojo krivico, ker si se pregrešila zoper Gospoda, svojiga *Boga*. *Jer. 3, 13*.

Kaj moramo pri izpraševanju vesti naj poprej storiti ?

Pri izpraševanju vesti moramo naj poprej svetiga Duha na pomoč poklicati, da nas razsvetli in nam dá spoznati, kaj in kako smo grešili *).

Kaj je treba potem premišljevati?

Potém je treba premišljevati,
sploh :

Ali smo z mislimi, željami, besedami ali pa celó v djanji grešili. Zraven je treba tudi misliti na razloček in število velikih grehov, in pa na okolišine, ki greh znamenito zvekušujejo ali pa spreminjajo :

posebej :

1. Ali smo se pregrešili zoper deset božjih, ali pet cerkvenih zapoved.

2. Ali smo krivi eniga ali več lastnih ali pa tudi tujih grehov.

3. Ali smo opustili dela usmiljenja bližnjimu skazovati, ali kaj družiga dobriga, kar smo bili dolžni storiti.

*) Ti, Gospod! razsvetljuješ moje sveto; moj Bog! razsvetli moje teme. Ps. 17, 29. Pristopite k njemu, in bote razsvetljeni, in vaši obrazi ne bodo osramoteni. Ps. 33, 6.

4. Ali smo dolžnosti svojiga stanu spolnovali ali ne.

Kaj je treba pomisliti pri preiskovanji grešnih misel in želj?

Pri preiskovanji grešnih misel je treba pomisliti, ali smo jih radovoljno imeli, ali ne, in pri željah, ali smo va-nje privolili, ali ne, akoravno se djanje ni zgodilo.

Kako se pri izpraševanji vesti spomnimo števila smertnih grehov?

Pri izpraševanji vesti se števila smertnih grehov lahko spomnimo, ako premislimo, če smo greh vsak dan, vsak teden ali vsak mesec storili, in kolikokrat na dan, na teden ali na mesec.

Koliko se je treba truditi pri izpraševanji vesti?

Pri izpraševanji vesti se je treba ravno toliko truditi, kolikor pri drugih imenitnih opravilih.

Kteri si morajo pri izpraševanji vesti posebno veliko prizadevati?

V ti reči si morajo posebno veliko prizadevati tisti, kateri so se že večkrat zanikerno spovedali, ali kateri svojo vest malokdaj izprašujejo.

Ali je zanikernost pri izpraševanju vesti velik greh?

Zanikernost pri izpraševanju vesti je velik greh, kedar človeka v nevarnost pripravi, de kak smerten greh pozabi; to se rado primeri tistim, ki večkrat hudo grešijo, in se malokdaj spovedó.

b. Od kesa.

Kaj je kes?

Kes *) je stud nad greham, ker je naj večí hudo, in znotranja žalost, de smo Boga razžalili, s terdnim sklepam, Boga ne več razžaliti.

Kakšen mora kes biti?

Kes mora biti 1. notranj, 2. čeznaturan, 3. čez vse, in 4. splošen.

Kedaj je kes notranj?

Kes je notranj, kedar ni le v ustih, ampak tudi v sercu, to je, kedar grešnik ne govori samo z besedami, de se kesá, ampak mu je res iz serca žal, de je grešil c).

*) Grevenga.

c) Dar Bogu je prežaljen duh; potertiga in ponižaniga serca, o Bog, ne boš zaničeval! *Psal.* 50, 19.

Kedaj je kes čeznaturen?

Kes je čeznaturen, kedar je grešnik z gnado svetiga Duha in iz čeznaturnih nagibov k kesanju nagnjen *d*).

Kedaj pa je kes zgolj naturen?

Zgolj naturen je kes, kedar grešnik iz zgolj naturnih nagibov greh obžaluje in nad njim stud čuti, na primer zato, ker je v časno nesrečo in v sramoto ali škodo prišel.

Ali more zgolj naturni kes odpušenje pri Bogu dobiti?

Zgolj naturni kes ni zadosti, de bi grešnik dobil odpušenje pri Bogu.

Kedaj je kes čez vse?

Kes je čez vse, kedar je grešniku bolj žal, de je Boga razžalil, kakor ko bi bil vse na svetu zgubil.

Kedaj je kes splošen?

Kes je splošen, kedar človek obžaluje vse velike grehe brez razločka.

d) Žalost, ktera je po *Bogu*, obrodi stanovitno pokoro k zveličanju. II. *Kor.* 7, 10.

Kolikér je čeznaturni kes?

Čeznaturni kes je dvojin: popolnoma in nepopolnoma.

Kaj je popolnoma kes?

Popolnoma kes je čeznaturna žalost in čeznaturen stud nad greham, ker smo razžalili Boga, naj veči dobroto, ktero čez vse ljubimo; pri tem pa mora biti terden sklep, Boga ne več razžaliti.

Kako se dá popolnoma kes obuditi?

Popolnoma kes se dá tako obuditi:

Moj *Bog!* vsi moji storjeni grehi so mi iz serca žal, ker sim tebe, svojiga preljubeznjiviga *Boga*, tebe, vso svetost in neskončno dobroto, ktero iz vsiga serca ljubim, ž njimi razžalil. Terdno sklenem s tvojo gnado svoje življenje poboljšati, in vse, tudi smert raji preterpeti, kakor tebe, svojiga *Boga*, tebe, neskončno svetost in dobroto, še kdaj s kakim greham razžaliti. Daj mi gnado, despolnim ta svoj sklep! Tega te prosim po neskončnem zasluženju tvojiga božjiga Sina, našiga Gospoda in Zveličarja *Jezusa Kristusa*.

Kaj moramo storiti, de popolnoma kes obudimo ?

De popolnoma kes obudimo, moramo
1. Boga prositi, de bi nam k temu svojo gnado dal; 2. dobro premisliti, kdo je tisti, kteriga smo razžalili; 3. v obujevanji kesa pogostama vaditi se.

Kedaj je človek dolžan popolnoma kes obuditi ?

Človek je dolžan popolnoma kes obuditi:
1. Kedar hoče kak svet zakrament prejeti, pa ni v stanu gnade božje, in nima priložnosti k spovedi. 2. Kolikorkrat je v kaki smertni nevarnosti.

Kedaj je še dobro, popolnoma kes obuditi ?

Prav dobro je popolnoma kes obuditi vsak dan, sosebnó pa preden se spat gre.

Kaj delí popolnoma kes ?

Popolnoma kes delí odpušenje vsih grehov tistim, kteri nimajo priložnosti, pa imajo vender resnično voljo, berz kakor jim bo mogoče, spovedati se.

Kaj je nepopolnoma kes ?

Nepopolnoma kes je čeznaturna žalost in čeznaturen stud nad greham, ali zató, ker

je greh sam na sebi ostuden, ali pa zató, ker se po grehu nebesa zapravijo in večna kazen v peklu zasluži; pri tém pa mora biti terden sklep, Boga ne več razžaliti.

Kaj mora še storiti grešnik, kateri nepopolnoma kes obudí?

Grešnik, kateri nepopolnoma kes obudí, mora po zasluženji Jezusa Kristusa odpušenje svojih grehov upati, in Boga, kakor začetnika vse pravice in njegoviga lastniga opravičenja, ljubiti začeti.

Kako se dá nepopolnoma kes obuditi?

Nepopolnoma kes se dá takó obuditi:

Moj *Bog!* žal mi je iz vsiga serca, de sim te razžalil. Čertim resnično in sovražim iz serca svoje grehe, nekaj zavolj njih gnusobe, nekaj pa tudi zató, ker sim po njih nebesa zgubil in pekel zaslužil. In kakor zelo greh sovražim in čertim, tako zelo ljubim od zdaj za naprej pravico in tebe, o moj *Bog!* ki si vir in začetnik vse pravice. Upam od tvojiga neskončniga usmiljenja po zasluženji *Jezusa Kristusa*, svojiga Zveličarja, odpušenje vsih svojih storjenih

grehov, in terdno sklenem s tvojo gnado za naprej ne več grešiti.

Kaj se dobí z nepopolnoma kesanjem?

Z nepopolnoma kesanjem se dobí pri spovedi odpušenje grehov.

Kteri kes naj si grešnik prizadeva obuditi?

De si je nepopolnoma kes za zakrament svete pokore zadosti, naj si grešnik vendar vselej prizadeva, popolnoma kes obuditi.

a. Od terdniga sklepa.

Kaj je terdni sklep?

Terdni sklep je resnična volja, svoje življenje poboljšati in ne več grešiti e).

Kaj mora storiti, kdor ima resnično voljo poboljšati se?

Kdor ima resnično voljo, poboljšati se, mora v sebi skleniti, de hoče:

1. Ogibati se vsih grehov, kakor tudi bliž-

e) Ker smo grehu odmerli, kako bi hotli dalje v njem živeti? *Rim. 6.*

njih priložnost in nevarnost, ktere v greh napeljujejo.

2. Ustavljati se vsimu nagnjenju k grehu in se poprijeti vsih pripomočkov, ki so k ohranjenju gnade potrebni.

3. Tuje blago poverniti, tudi popraviti pohujšanje, ktero je z greham storil, in poravnati škodo, ktero je svojimu bližnjimu na poštenji, na premoženji ali kako drugače napravil.

4. Vsim sovražnikam in razžalnikom iz serca odpustiti.

5. Vse dolžnosti svojiga stanu na tanko spolnovati.

Kaj naj storí grešnik, de bi v sebi obudil terden sklep, poboljšati se?

De bi grešnik terden sklep, poboljšati se, v sebi obudil, naj

1. B o g a prosi, de mu k temu svojo gnado dá;

2. naj večkrat dobro premišljuje vrednost in korist božje gnade, ki presega vse, kar svet dobriga premore, in pa škodo tudi naj manjšiga greha, ki je za dušo večí, kakor vse časne nadloge in težave.

d. Od spovedi.

Kaj je spoved?

Spoved je skesana obtožba sebe samiga *f)*, s katero grešnik mašniku za spovedovanje pravilno postavljenimu svoje storjene grehe razodene, de bi od njega odvezo dobil.

Kakšna mora spoved biti?

Spoved mora biti 1. ponižna, 2. čista in 3. natančna, odkritoserčna in brez zvijač.

Kedaj je spoved ponižna?

Spoved je ponižna, kedar se grešnik resnično skesán in na svojo veliko sramoto spovedniku obtoži, vse nepotrebne izgovore opustí in se njegovi razsodbi takó podverže, kakor se ima krivec razsodbi svojiga sodnika podvreči.

Kedaj je spoved čista?

Spoved je čista, kedar se grešnik vsih svojih velikih grehov, katerih se še ni bil prav spovedal, pred spovednikom na tanko, odkritoserčno in brez zvijač obtoži, kakor se jih po skerbnem izpraševanju svoje vesti zavé.

f) Ako se spovemo svojih grehov, je zvest in pravičen, de nam odpustí naše grehe in nas očisti vse hudobije. I. Jan. 1, 9.

Kedaj je spoved natančna, odkritoserčna in brez zvijač?

Spoved je natančna, odkritoserčna in brez zvijač, kedar grešnik 1. razodene število vsih velikih grehov, ne zatajivši nobeniga, kakor tudi okolišine, ktere greh ali znamenito zvekušujejo, ali pa celo spreminjajo; tode človeka, s katerim je grešil, naj nikdar ne imenuje, in naj se varuje povedati kaj, kar bi dobrimu imenu bližnjiga škodovalo; 2. kedar to, kar od svojih grehov za gotovo vé, tudi za gotovo razodene; to pa, kar ne vé za gotovo, tudi le kakor negotovo oméni.

Ali je spoved veljavna, če grešnik pri nji kak velik greh nalaš ali iz grešne zanikernosti zamolčí?

Če grešnik pri spovedi kak velik greh iz strahú in napčne sramožljivosti ali iz grešne zanikernosti nalaš zamolčí, njegova spoved ne le de ne veljá nič, temuč tak grešnik še storí nov in velik greh, s katerim zakrament svete pokóre oskruni.

Kaj mora storiti grešnik, kateri je pri spovedi velik greh nalaš ali iz grešne zanikernosti zamolčal?

Tak grešnik ni le dolžan zamolčaniga greha spovedati se, ampak:

1. Mora se tudi obtožiti, pri koliko spovedih je ta greh po zanikernem zamolčal.

2. Mora vse spovedi, v katerih je veliki greh zamolčal, popolnoma ponoviti, če se je v njih tudi še drugih velikih grehov spovedal.

3. Mora se spovedati, ali je v takem pregrešnem stanu sveto rešnje telo prejel, in kolikokrat, in če se je to tudi o velikonočnem času zgodilo.

4. Mora povedati, če je v tem stanu tudi še druge svete zakramente prejemal.

Kaj mora storiti grešnik, kateri pri spovedi veliciga greha iz nedolžne nevednosti ali pozabljivosti ni povedal?

Ko bi grešnik veliciga greha pri spovedi iz nedolžne nevednosti ali pozabljivosti ali iz nezmožnosti ne povedal, njegova spoved sicer ni neveljavna; tode mora se ne povedaniga greha pri prvi spovedi obtožiti, ko bi tega ne mogel storiti precej po ti spovedi in morebiti še pred svetim obhajilam.

Kaj je treba pomisliti, de boječnost in napčno sramožljivost lože premagamo?

De boječnost in napčno sramožljivost lože premagamo, pomislimo:

1. De nas ni sram bilo grešiti pred Bogam,

kteri vse vidi, in de se nismo bali od njega večno pogubljeni biti.

2. De je bolje, svoje grehe na skrivnem razodéti spovedniku, kakor v grehu nepokojno živeti, nesrečno umreti in sodnji dan zavolj tega pred vsim svetam v sramoto priti.

3. De tudi spovednik sam za človeške slabosti vé, in za to mora z grešnikom usmiljenje imeti.

4. De je spovednik pod smertnim greham in pod naj ostrejšimi časnimi in večnimi kaznimi dolžan molčati.

Kako naj grešnik pri spovedi govori?

Grešnik naj pri spovedi:

1. Vselej razločno govori, in kolikor je mogoče, tudi s spodobnimi besedami.

2. Naj govori tako, da ga samo spovednik sliši, ne pa tudi drugi, ki so okoli njega.

Ali smo dolžni tudi malih grehov spovedati se?

Mali grehov se spovedovati nismo dolžni, vendar je to prav dobro in koristno.

Ali je treba večkrat spovedovati se?

Večkrat je treba spovedovati se:

1. Ker večkrat grešimo in ker je nevarno, dolgo odlagati spravo z Bogam.

2. Ker večkratna spoved človeka varuje nevarnost in priložnost k grehu in dušo v gnadi krepčá.

3. Ker pogostna spoved močno pomaga k temu, de se vest čista in tenka ohrani.

Kedaj so otroci dolžni spovedati se?

Otroci so dolžni spovedati se, kedar pridejo k pameti in umejo razločiti, kaj je dobro in kaj hudo.

Kaj je treba grešniku storiti, preden začne svojih grehov spovedovati se?

Preden se grešnik začne svojih grehov spovedovati, poklekne, se pokriža in reče spovedniku: Prosim, duhovni oče! za sveti blagoslov (žegen), de se svojih grehov prav in čisto spovem.

Kaj moli kristjan, kakor dobí blagoslov od spovednika?

Kakor dobí kristjan blagoslov od spovednika, moli, če utegne in mu okolišine dopušajo, očitno spoved, rekoč: Jez, ubogi grešnik, se spovem *Bogu* vsigamogočnimu, *Marii*, materi *božji*, vsim ljubim svetnikam in Vam, častitljivimu mašniku in namestniku *božjemu*, de sim po

svoji zadnji spovedi, ki sim jo opravil — (tukej povej, kedaj?) — velikokrat in obilno grešil v mislih, z besedami in djanjem; posebno pa se obtožim, de sim . . . — (Zdaj se začne grešnik svojih grehov po versti spovedovati, kakor je bilo poprej rečeno, in kakor se pred Bogam spozná, de je kriv.)

Kako se spoved sklene?

Spoved se sklene s temi besedami: Teh in vsih drugih meni znanih in neznanih grehov, ki sim jih ali sam storil, ali pri katerih sim kriv bil, de so jih drugi storili, mi je iz serca žal, ker sim *Boga*, naj veči in preljubezljivo dobrotó, ž njimi razžalil. Terdno tudi sklenem ne več grešiti in vsake priložnosti k grehu ogibati se. Prosim Vas, duhovni oče! za sveto odvezo in zveličavno pokoro.

e. Od zadostovanja.

Kaj je zadostovanje?

Zadostovanje, ki je k zakramentu svete pokore potrebno, imenujejo se tiste

dela, ktere mašnik grešniku v pokoro za spovedane grehe naloži.

Zakaj se nakladajo pokorivne dela za spovedane grehe?

Za spovedane grehe se pokorivne dela nakladajo :

1. De se B o g u za nečast, ktera mu je bila z greham storjena, neko povračilo dá.

2. De grešnik svoje grehe sam na sebi s pokorivnimi deli kaznuje.

3. De se grešniku zaslužene časne kazni odpusté.

4. De se grešnik za naprej skerbneje greha varuje.

Ali more človek razžaljenimu B o g u zadostiti?

Človek iz svoje lastne moči ne more razžaljenimu B o g u nikakor zadostiti, ker človekovo zadostovanje ne more nikdar razžaljenju neskončniga božjiga veličastva enako biti; vender dobivajo pokorila, ktere mašnik pri spovedi naklada, in pa tudi tiste, ktere skesani grešnik sam radovoljno opravlja, svojo vrednost od neskončniga zasluženja J e z u s a K r i s t u s a.

Zakaj je grešnik dolžan Bogu zadostovati, akoravno je že Kristus za grehe zadosti storil?

Akoravno je Kristus za grehe zadosti storil, je vendar grešnik še tudi dolžan Bogu zadostovati: 1. Ker mora, kdor hoče Kristusu o v i g a zadostenja deležen biti, z njim délati in sam, kolikor je mogoče, storiti, de zopet popravi krivico, ki jo je Bogu storil. 2. Ker Bog grešnike, katerim greh in večno kazen odpusti, tudi velikokrat še časno kaznuje.

Ali je zadostovanje potreben del pri zakramentu svete pokore?

Zadostovanje je tako potreben del pri zakramentu svete pokore, de bi bil brez njega zakrament svete pokore nepopolnoma, razun ko bi nemogoče bilo zadostiti.

Ktera dela se grešniku za pokoro nakladajo?

Moliti, postiti se, v bogajme dajati in druge pokorila, ki so velikosti in posebnosti grehov primérne, se nakladajo grešniku za pokoro.

Kako se mora naložena pokora opraviti?

Naložena pokora se mora opraviti:

1. S ponižnim sercam.
2. Zvesto, kakor je bila naložena.

3. Brez odloga, berž kakor je mogoče.

Ali se dá in spodobi tudi še z drugimi deli Bogu zadostovati?

Bogu zadostovati se dá in se spodobi še z drugimi dobrimi deli:

1. Ker spovednik zavoljo naše slabosti in iz drugih pravičnih vzrokov ne naloži vselej greham primerjene pokore, in tedaj še marsikaj ostane, de grešnik sam pokorí.

2. Ker smo po Kristusovi zapovedi dolžni, vreden sad pokore storiti *g)*.

S katerimi deli moremo Bogu za grehe še zraven naložene pokore zadostovati?

Dela, s katerimi moremo Bogu za grehe še zraven naložene pokore zadostovati, so zlasti:

1. Molitev, post, milošina.

2. Druge dobre dela, ki jih človek iz tega namena radovoljno opravlja.

3. Nadloge in težave, ki nas zadevajo, če jih voljno in v duhu pokore terpimo.

S čim se še zadostuje za časne kazni?

Tudi odpustki so pripomoček, s katerim se za časne kazni zadostuje.

Pristavek od odpustkov.

Kaj so odpustki?

Odpustki so odpušenje časnih kazni, katere bi po odpušenem grehu v sedanjem življenji ali pa po smrti terpeti imeli.

Kaj morajo katoliški kristjani zastran odpustkov verovati?

Katoliški kristjani morajo zastran odpustkov verovati:

1. De je prava cérkev prejela od Jezusa Kristusa oblast, odpustke deliti.

2. De je nam prav dobro in koristno, zadobiti odpustke, ki jih cérkev delí.

Kdo ima v pravi cérkvi oblast odpustke deliti?

Rimski papež sam ima oblast, v vsi kersanski cérkvi odpustke deliti; škofje pa imajo oblast, vsak v svoji škofii, tode po nekih posebnih od cérkve danih pravilih, odpustke dajati.

Kolikeri so odpustki?

Odpustki so popolnoma in nepopolnoma.

Kaj je popolnoma odpustek?

Popolnoma odpustek je odpušenje vsih časnih kazni, ktere je grešnik zaslužil.

Kaj je nepopolnoma odpustek?

Nepopolnoma odpustek je pa tisti, po katerem se ne odpušajo vse, ampak le nekoliko časnih kazni. Taki so odpustki za štirideset dni, za eno, ali več let.

Na kaj so odpustki uterjeni?

Odpustki so uterjeni na zaklad, ki ga cérkev ima v neskončnem zasluženju Jezusa Kristusa, v zasluženju presvete Device Marije in drugih svetnikov; to zasluženje nam cérkev prilastuje, kedar nam odpustke delí.

Ali nas cérkev z odpustkam odvezuje dolžnosti, za grehe zadostovati?

Cérkev, nas z odpustkam ne odvezuje vse dolžnosti, za grehe zadostovati; ona samo hoče:

1. V nas duha pokore obuditi, in nas obdariti za gorečnost, s katero pokorne dela opravljamo.

2. Na pomoč priti naši slabosti in ne-

zmožnosti, zavolj katerih nam včasih ni mogoče Bogú tako zadostiti, kakor smo dolžni.

Česa nam je potreba, da dobimo odpustkov?

Da dobimo odpustkov, nam je potreba:

1. Da smo v stanu gnade božje.

2. Da opravimo, kar je zastran odpustkov zapovedano.

Ali morejo odpustki tudi dušam v vicah v prid biti?

Odpustki morejo, po prošnji živih, tudi dušam v vicah v prid biti, ako so tudi iz tega namena dodeljeni; tedaj pa morajo živi Bogu za mertve darovati tiste dobre dela, ki jih církev zapoveduje za dosego odpustkov.

Kaj je odpustek svetiga leta?

Odpustek svetiga leta je popolnoma odpustek, kteriga rimski papež ob nekterih prilogkih in časih s posebnimi pravicami in pogoji dodeljuje.

§. 5. Od zakramenta svetiga poslednjiga olja.

Kaj je sveto poslednje olje?

Sveto poslednje olje je zakrament, v kterem bolnik po maziljenj

s svetim oljem in po zapovedani mašnikovi molitvi prejme gnado božjo za dušno in večkrat tudi za telesno zdravje h).

Zakaj se pravi temu zakramentu poslednje olje?

Temu zakramentu se pravi poslednje olje, ker se med vsimi svetimi mazili, ktere je Gospod, naš Zveličar, svoji cérkvi zapovedal, nar poslednjič delí.

Komu se delí sveto poslednje olje?

Sveto poslednje olje se delí bolnikam nevarno bolnim, in sicer, če je mogoče, dokler so še popolnoma pri zdravi pameti.

Ktere gnade delí poslednje olje bolniku?

Poslednje olje delí bolniku:

1. Pomnoženje posvečujoče gnade božje.
2. Odušenje malih, pa tudi tistih smertnih grehov, kterih se bolník iz nezadolžene pozabljivosti ali iz nezmožnosti ni spovedal.

h) Je kdo bolan med vami, naj pošlje po cerkvene mašnike, in naj molijo nad njim in naj ga mazijo z oljem v imenu Gospodovem; in vérna molitev bo otela bolnika, in Gospod mu bo polajšal, in ako je v grehah, mu bodo odušeni. *Jak.* 5, 14. 15.

3. Oprostenje od hudih naslédkov greha in njegovih ostankov.

4. Moč, ustavljati se hudičevimu zapeljevanju in njegovim skušnjavam.

5. Pomoč zoper preveliko bridkost zavolj smerti, ki se mu bliža, in zavolj sodbe, ki ga čaka.

6. Večkrat tudi telesno zdravje, ako je duši v zveličanje.

Kako naj se bolnik pripravlja k poslednjimu olju?

Bolnik naj se k zakramentu poslednjiga olja pripravlja z živo vero in terdnim zaupanjem v Boga, in naj se popolnoma izroči v božjo voljo; pred vsim pa naj se očisti po sveti spovedi, de bo v gnadi božji, ali če ne more spovedati se, naj obudí resničen kes nad svojimi grehi.

Kolikokrat sme bolnik sveto poslednje olje prejeti?

Bolnik sme zakrament svetiga poslednjiga olja tolikokrat prejeti, kolikorkrat v novo smertno nevarnost pride.

Kdo sme sveto poslednje olje deliti?

Svetiga poslednjiga olja ne sme razun cerkvenih mašnikov nikdo deliti: zlasti je to opravilo fajmoštrov.

Ali je sveto poslednje olje potrebno k zveličanju ?

Sveto posle nje olje ni tako potrebno, de bi brez njega ne bilo zveličanja ; vender pa naj bolnik ne mudí ga prejeti zavoljo mnogih gnad, ki jih po njem dobí.

§. 6. Od zakramenta svetiga posvečevanja mašnikov.

Kaj je zakrament posvečevanja sploh?

Zakrament posvečevanja sploh je zakrament, po katerem tisti, ki so sklenili cerkvi služiti, duhovno oblast in posebno gnado prejmejo, nektare cerkvene opravila k časti božji in k zveličanju duš prav in sveto opravljati *i*).

Kaj je zakrament posvečevanja mašnikov posebej?

Zakrament posvečevanja mašnikov posebej je zakrament, po katerem se tistim, ki se posvetijo za mašnike, oblast dá kakor za stran praviga

i) Opominjam te, de obudiš gnado *božjo*, ktera je v tebi po pokladi mojih rok. *Tim.* 1, 6.

telesa *Jezusa Kristusa*, tako tudi zastran njegoviga duhovniga telesa, to je zastran vérnih kristjanov.

Kakšno oblast in moč daje mašnikovo posvečevanje?

Mašnikovo posvečevanje daje mašnikom oblast in moč:

1. Kruh in vino spreminjati v pravo telo in v pravo kri našiga Gospoda Jezusa Kristusa in darovati ga nebeškemu Očetu.
2. Vérnim grehe odpušati ali zadrževati.

Kdo ima oblast mašnike posvečevati?

Samo škofje imajo oblast mašnike posvečevati.

Kakšni morajo biti, kateri hočejo prejeti mašnikovo posvečenje?

Tistim, ki prejmejo mašnikovo posvečenje, se zlasti spodobi, de so si potrebne učenosti pridobili, in de so zavolj čedniga in bogaboječiga življenja v dobrem imenu *k*).

Kaj delí mašnikovo posvečevanje?

Posvečevanje mašnikov delí: 1. Razun po-

k) Rok na nikogar prenaglo ne pokladaj, in se ne delaj deležniga tujih grehov. I. *Tim.* 5, 22.

množenja posvečujoče gnade božje tudi to posebno gnado, po kateri posvečeni mašnik dobí zmožnost in pripravnost, svojo cerkveno službo prav opravljati, in svete zakramente spodobno deliti *l)*. 2. Vtisne duši posvečeniga neizbrisljivo znamenje, po katerem se od drugih vérnih loči, in je službi božji posebno namenjen; zatorej se posvečevanje mašnikov ne more več kakor enkrat prejeti.

Ali je zakrament mašnikoviga posvečevanja potreben?

Zakrament mašnikoviga posvečevanja ni za posamne ljudi potreben, ampak za celo cérkev.

§. 7. Od zakramenta svetiga zakona.

Kaj je zakrament svetiga zakona?

Zakrament svetiga zakona je nerazvezljiva zveza *m)*, s katero se neoženjen kristjan in neomožena kristjanka, mož in žena, redama vzameta in zaročita, in od Boga po

l) Nikar v nemar ne pušaj gnade, ktera je v tebi, ktera ti je bila dana po prerokbi s pokladanjem rok duhovšine. I. *Tim.* 4, 14.

m) Torej nista več dva, ampak eno meso. Kar je tedaj *Bog* združil, naj človek ne loči. *Mat.* 19, 6.

tem zakramentu gnado dobita, de bi v svojem zakonskem stanu do smerti pobožno živela, in svoje otroke po keršansko redila.

Kako imenuje sveti apostelj Pavel ta zakrament?

Sveti apostelj Pavel imenuje ta zakrament velik zakrament v Kristusu in v cérkvi *n)*, ker pomeni duhovno zvezo Kristusa z njegovo cérkvijo.

Čemu je postavljen zakonski stan?

Zakonski stan je postavljen:

1. De se človeški rod ohrani in množi *o)*.
2. De zakonska v ljubezni združena eden drugimu pomagata *p)*.
3. Za pripomoček zoper neredno poželjivost mesá.

Ali je zakonski stan potreben?

Zakonski stan je sploh potreben, de se človeški rod ohrani in množi, ni pa potreben

n) Ta skrivnost je velika, jez pa pravim v *Kristusu* in v cérkvi. *Efež.* 5, 32.

o) *Bog* ji (Adama in Evo) je blagoslovil in je rekel: Narašajta in množita se in polnita zemljo. *I. Moj.* 1, 18.

p) Gospod *Bog* je tudi rekel: Človeku ni dobro samimu biti; naredimo mu pomočnico, njemu podobno. *I. Moj.* 2, 18.

za vsakiga človeka posebej; zakaj samiški ali brezzakonski stan je za posamne popolniši *q)*.

Kaj delí zakrament svetiga zakona?

Zakrament svetiga zakona pomnožuje posvečujočo gnado božjo in delí še te posebne gnade:

1. De zakonska (mož in žena) pobožno do smerti vkup živita.
2. De svoje otroke v strahu božjem redita.

Kaj zahteva cérkev od tistih, ki hočeta v zakonski stan stopiti?

Od tistih, ki hočeta v zakonski stan stopiti, cérkev zahteva:

1. De med njima ni zakonskiga zaderžka.
2. De hočeta stopiti v ta stan iz takih namenov, ki je sveti zakon za nje postavljen.
3. De tudi v strahu božjem in s čisto vestjo v ta stan stopita *r)*, in zatorej popred sveto spoved opravita in k svetimu obhajilu gresta.

q) Pravim pa neporočenim in vdovam: Dobro je zanje, če tako ostanejo, kakor tudi jez. I. *Kor.* 7, 8.

r) Midva sva otroka svetnikov in se ne smeva tako združiti, kakor nevérniki, ki *Boga* ne poznajo. *Tob.* 8, 5.

Kaj morata storiti tista, ktera hočeta v zakon stopiti?

Tista, ktera hočeta stopiti v zakonski stan, morata po trikratnem oklicu, pred dvema pričama in pred svojim lástnim fajmoštram eden drugimu zakonsko zvestobo obljubiti in se mu poročiti ter blagosloviti dati.

Ktere so vzajemne dolžnosti zakonskih?

Vzajemne dolžnosti zakonskih so :

1. De mirno in po keršansko skupej živita.
2. De mož svojo ženo, kakor svoj lastni život ljubi, žívi in varuje *s)*; žena pa de je možu pokorna v vsem, kar je prav *t)*.
3. De eden drugiga v težavah ne zapustí, temuč oba zvesto skupej ostaneta *u)*, dokler ju smrt ne razloči.

- s)* Možje! ljubite svoje žene, kakor je tudi *Kristus* cérkev ljubil, in sam sebe zánjo dal. *Efež.* 5, 25. Možje! ljubite svoje žene, in ne bodite čmerni proti njim. *Kol.* 3, 19.
- t)* Zené naj bodo svojim možem podložne, kakor Gospodu. *Efež.* 5, 22.
- u)* Človek bo zapustil svojiga očeta in svojo mater in se bo deržal svoje žene; in bota dva v enem mesu. I. *Moj.* 2, 24.

Ktere dolžnosti imajo zakonski do svojih otrok?

Dolžnosti zakonskih do otrok so, de jih po keršansko redé, in za njih večno in časno srečo skerbé v). (Glej str. 167—168.)

v) Očetje! zredite svoje otroke v podučenji in svarjenji Gospodovem. *Efež.* 6, 4.

Peto poglavje.

Od keršanske pravičnosti.

Kaj je keršanska pravičnost?

Keršanska pravičnost je: hudiga se varovati in dobro delati.

Pervi del keršanske pravičnosti: Varuj se hudiga!

Kteri je prvi del keršanske pravičnosti?

Pervi del keršanske pravičnosti je: Varuj se hudiga!

Kaj je hudo?

Pravo in edino hudo ali zlo je greh.

Kaj je greh sploh?

Greh sploh je prostovoljno prelomljenje *božje* postave *a)*.

a) Vsak, kateri greh dela, tudi krivico dela; in greh je krivica. I. Jan. 3, 4.

Kolikér je greh?

Greh je dvojin: 1. Izvirni greh, in 2. djanski greh.

§. 1. Od izvirniga greha.

Kaj je izvirni greh?

Izvirni greh je tisti greh, kteriga je Adam v raji storil, in mi v Adamu, in kteriga smo od njega podédovali (poérbali).

Od kod ima izvirni greh svoje ime?

Izvirni greh ima svoje imé od tod, ker ta greh in pa njega kazni in hudi nasledki iz Adama izvirajo in prehajajo na vse ljudi, ki so njegov zarod b).

Kako se temu grehu še pravi?

Pravi se mu tudi podédovan (poérban) greh, ker je prešel od Adama, našiga perviga deda, kakor dedšina na vse ljudi, ki od njega izhajajo.

b) Kakor je po enem človeku greh na svet prišel, in po grehu smert, in je tako nad sve ljudi smert prišla, ker so vsi v njem grešili; . . . tako pride tudi po pravičnosti eniga nad sve ljudi opravičenje življenja. *Kim.* 5, 12. 18.

Ktere so kazni izvirniga greha ?

Kazni in žalostni nastopki izvirniga greha so: Zguba posvečujoče gnade božje c), smert d), nagnjenje k hudimu, neveselje do dobriga e), veliko nadlog in težav f).

Ali je Marija, mati božja, tudi podedovala Adamov greh ?

Marija, mati božja, je bila zavoljo zasluženja Jezusa Kristusa, svojiga Sina,

- c) Po naturi smo bili otroci jeze. *Efež.* 2, 3.
- d) Kteri dan koli od njega jéš, boš mogel umreti. I. *Moj.* 2, 19. *Rim.* 5, 12, 18.
- e) Čutim pa drugo postavo v svojih udih, ktera se bojuje soper postavo mojiga duha, ktera me deva v sužnost pod postavo greha, ktera je v mojih udih. *Rim.* 7, 23.
- f) Ženi je *Bog* rekel: Namnožil bom težave tvoje nosečnosti; v bolečinah boš rodila otroke, in pod oblastjo možá boš, in on bo čez te gospodoval. Adamu pa je rekel: Ker si poslušal glas svoje žene, in si jedel od drevesa, od kteriga sim ti jesti prepovedal, bodi prekleta zemlja v tvojem delu; v trudu se boš od nje živil vse dni svojiga življenja. Ternje in osat ti bo rodila, in zeliše polja boš jedel. V potu svojiga obraza boš svoj kruh jedel, dokler se ne poverneš v zemljo, iz ktere si vzét; zakaj prah si, in v prah se boš povernil. I. *Moj.* 3, 16. 17. 18. 19.

omadežanja po izvirnem grehu obvarovana in torej brez madeža izvirniga greha spočeta g).

§. 2. Od djanskiga greha in njegovih verst.

Kaj je djanski greh?

Djanski greh je prelomljenje božje postave, ki ga človek sam prostovoljno stori.

Kako se djanski greh še imenuje?

Djanski greh se imenuje tudi osébní greh, de bi se razločeval od izvirniga greha, kteriga Adamovi zarodniki niso sami osebno storili.

g) Potem ko je več ko šest sto katoliških škofov pis-meno pričalo, de oni in njih skerbi izročeni vérniki verujejo in spoznavajo, de je bila častljiva Devica in Mati božja Marija brez madeža izvirniga greha spočeta, ter so skorej vsi svojo željo na znanje dali, naj bi sveti Sedež to resnico za vérsko resnico izrekel, so sveti Oče papež Pij IX. nauk: de je bila Marija Devica po zasluženji Jezusa Kristusa, svojiga Sinù vsiga omadežanja po izvirnem grehu ovarovana, za vérsko resnico razglasili. *Bulla- Ineffabilis Deus.* 8. dec. 1854.

Kako delamo djanske grehe?

Djanske ali osébné grehe delamo z mislimi *h)*, besedami *i)*, in z djanjem *k)*, ali pa z opušenjem tega, kar je kdo dolžan storiti *l)*.

Kakšen razloček je med djanskimi grehi?

Med djanskimi grehi je ta razloček: Nekteri so veliki ali smertni grehi, nekteri pa mali ali odpustljivi grehi.

Kakšen razloček grehov je še treba pomniti?

Še je treba pomniti razloček med lastnimi in tujimi grehi.

Kaj so lastni grehi?

Lastni grehi so tisti, ki jih sami delamo.

Kaj so tuji grehi?

Tuji grehi so tisti, katerih sicer ne delamo mi sami, ki smo jih pa krivi s tem, če

h) Iz serca izhajajo hude misli. *Mat.* 15, 19. Hudobne misli ločijo od *Boga. Modr.* 1, 3.

i) Povem vam pa, de za vsako prazno besedo, katero bodo ljudje govorili, bodo odgovor dajali sodnji dan. *Mat.* 12, 36.

k) Vsi se moramo pokazati pred sodnjim stolom *Kristusovim*, de prejme slehern v svojem telesu, kakor je storil ali dobro ali hudo. *II. Kor.* 5, 10.

l) Kdor vé dobro storiti in ne storí, mu je greh. *Jak.* 4, 17.

druge v greh zapeljemo, ali jim grešiti ne branimo, če ravno bi jim braniti dolžni bili ali pa môgli.

Kaj je smertni greh?

Smertni greh je veliko prelomljenje božje postave.

Kaj škoduje smertni greh?

Smertni greh vzame duši duhovno življenje, to je, posvečujočo gnado božjo; človek postane po njem sovražnik božji in kriv večne smerti.

Kaj so odpustljivi grehi?

Odpustljivi grehi so manjši prestopki božje postave.

Zakaj smo dolžni tudi odpustljivih grehov skerbno varovati se?

Če prav so odpustljivi grehi le majhni prestopki, smo vendar dolžni, kar je mogoče, skerbno varovati se jih:

1. Ker tudi odpustljivi grehi, ko bi še tako majhni bili, vendar le vselej Boga žalijo *m*). 2. Ker moramo raji voljno vse terpeti, kakor Boga z naj manjšim greham razžaliti *n*). 3. Ker odpustljivi grehi, če ravno grešniku posvečujoče gnade božje ne vzamejo,

m) V mnogem se pregrešimo vsi. *Jak.* 3, 2.

n) Modri se bojí in se ogiblje hudiga. *Preg.* 14, 16.

vender branijo, de drugih djanskih gnad božjih ne zadobí, in tedaj grešnika malo po malo v veči in hujši grehe zapeljejo o).

Ktere so razne verste djanskih grehov?

Razne verste djanskih grehov so:

1. Sedem poglavitnih grehov.
2. Šest grehov zoper svetiga

Duha.

3. Štirje v nebo vpijoči grehi.
4. Devet tujih grehov.

a. Od sedem poglavitnih grehov.

Kteri so poglavitni grehi?

Poglavitni grehi so:

1. Napuh p))
2. Lakomnost q).
3. Nečistost r).

o) Kdor majhno zametuje, bo sčasama padel. *Sir.* 19, 1.

p) Začetek sleherniga greha je napuh; kdor se njega derží, bo s kletvijo napolnjen, in poslednjič ga bo on poderl. *Sir.* 10, 15.

q) Korenina vsiga hudiga je lakomnost. I. *Tim.* 6, 10.

r) Nečistnike in prešestnike bo *Bog* sodil. *Hebr.* 13, 4. Nikar se ne motite! Ne nečistniki, ne prešestniki ne bodo posedli božjiga kraljestva. I. *Kor.* 6, 9. 10.

4. Z a v i s t ali nevošljivost *s*).

5. P o ž r e š n o s t *t*).

6. J e z a *u*).

7. L e n o b a *v*).

Zakaj se ti grehi imenujejo poglobitni grehi?

Ti grehi se imenujejo poglobitni grehi, ker je vsak izmed njih, rekel bi, glava ali izvirek veliko drugih grehov, ki iz njega prihajajo.

Kaj je napuh?

N a p u h je previsoko cenjenje samiga sebe, in napčno hrepenenje po prednostih.

Kaj izvira iz napuha?

Iz napuha izvira prevelika ljubezen samiga

- s*) Popustite vso hudobijo in vso goljufijo in hinavščino in nevošljivost in vse obrekovanje. *I. Petr.* 2, 1.
- t*) Nikar se ne upijajte z vinom, v katerem je nečistost; temuč bodite napolnjeni s svetim Duham. *Efež.* 5, 18. Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevošljivosti. *Rim.* 13, 13.
- u*) Jez pa vam povem, de vsak, kateri se jezí nad svojim bratom, bode kriv sodbe. *Mat.* 5, 22. Vsa grenkoba, in jeza in serd, in vpitje in preklinjevanje bodi deleč od vas z vso hudobijo vred. *Efež.* 4, 31.
- v*) Vem tvoje dela, de nisi ne merzel ne gorak; o de bi bil merzel ali gorak! Ker si pa mlačen, in ne merzel ne gorak, te bom izpljunil iz svojih ust. *Razod. sv. Jan.* 3, 15. 16.

sebe, slavoželjnost in častilakomnost, babarija, zaničevanje B o g a, vere, cérkve in bližnjiga, razpertija, prepir in kreg, terdovratnost, nepokoršina, hinavšina ali hlimba, krivovérstvo.

Kaj je lakomnost?

L a k o m n o s t je nezmérno poželenje denarja in blaga.

Kterim greham je lakomnost mati?

Lakomnost je mati nepokoju, zvijači in goljufii, krivičnosti, izdajstvu, krivim prisegam, neusmiljenosti, terdoserčnosti ali oterpnjenju serca.

Kaj je nečistost?

N e č i s t o s t je neberzdano nagnjenje do mesene sladnosti.

Kaj izvira iz nečistosti?

Iz nečistosti izvira slepota pameti, silna želja časniga življenja, pozabljenje na B o g a, na smert in sodbo prihodnjo, obup nad svojim večnim zveličanjem.

Kaj je zavist ali nevošljivost?

Z a v i s t ali nevošljivost je žalost nad srečo bližnjiga, kakor de bi bila lastni sreči škodljiva.

Kaj izvira iz zavisti?

Iz zavisti izvira obrekovanje, opravljanje,

krivo sojenje, sovraštvo bližnjiga, veselje, ako se mu slabo, žalost, ako se mu dobro godí.

Kaj je požrešnost?

Požrešnost je neberzdana želja po jedi in pijači, in nezmérno pojedanje in popivanje.

Kaj prihaja iz požrešnosti?

Iz požrešnosti prihaja razuzdanost, prepír, nesramnost, nečistost, potrata časa in premoženja, podkopovanje zdravja, slabljenje dušnih močí.

Kaj je jeza?

Jeza je napčno razkačenje serca z željo, maševati se.

Kaj izvira iz jeze?

Iz jeze izvira sovraštvo, zmota pameti, nevolja, prepír, zmérjanje in kletvina, mor in uboj.

Kaj je lenoba?

Lenoba je nevolja in stud v rečeh, ki zadevajo Boga in naše zveličanje.

Kaj izvira iz lenobe?

Iz lenobe izvira zanikernost v službi božji, zanemarjanje pripomočkov za dosego božje gnade in večniga zveličanja potrebnih, žalost, maloserčnost, nespokornost, obup.

b. Od šest grehov zoper svetiga Duha.

Kteri so grehi zoper svetiga Duha?

Grehi zoper svetiga Duha so:

1. Prederzno v *božjo* milost grešiti *x*).

2. Nad *božjo* milostjo obupati *y*).

3. Spoznani keršanski resnici ustavljati se *z*).

x) Ne govóri: Grešil sim, in kaj žaliga se mi je zgodilo? Naj viši je namreč poterpežljiv povračevavec. Zavoljo odpušeniga greha ne bodi brez strahú, in ne nakladaj greha na greh. In ne govóri: Usmiljene Gospodovo je veliko, on se bo usmilil obilnih mojih grehov. Zakaj njegovo usmiljenje se sicer hitro približa, pa tudi njegova jeza, in v grešnike se njegov serd ozira. *Sir.* 5, 4. 5. 6. 7.

y) Juda je rekel: Grešil sim, ker sim izdal nedolžno kri. Oni pa so rekli: Kaj je nam mar? Ti glej! In je vergel od sebe srebernike v tempeljnu, se je vernil, ter je šel in se z vervjo obesil. *Mat.* 27, 4. 5.

z) Terdovratni in neobrezani na sercih in ušesih! vi se vedno svetimu Duhu ustavljate, kakor vaši očetje, tako tudi vi. *Djan. ap.* 7, 51. Savel pa, kterimu se tudi Pavel pravi, napolnjen s svetim Duham, je pogledal vanj, in rekel: O polni vse goljufije in vse lažnjivosti, sin hudičev, sovražnik vse pravice! ne nehaš prevračati pravih potov Gospodovih? *Dj. Ap.* 13, 9. 10.

4. Svojimu bližnjimu *božjo* gnado zavidati *a*).

5. Do lepiga opominjevanja oterpnjeno serce imeti *b*).

6. V nespokornosti radovoljno ostati *c*).

Ali se ti grehi lahko odpusté?

Ti grehe se težko kedaj odpusté, ali pa celó nikoli ne, ne v tem, ne v unem življenji *d*).

- a*) Prigodilo se je čez veliko dni, de je Kajn Gospodu prinesel darov od sadu zemlje. Tudi Abelj je daroval pervorojencov svoje čede in njih masti. In Gospod je pogledal na Abeljna in na njegove dari; na Kajna pa in na njegove dari ni pogledal; in Kajn se je silno jezil, in obraz mu je vpadel. I. *Moj.* 4, 3. 4. 5.
- b*) Faraonovo serce se je zakerknilo in ju (Mojzesa in Arona) ni poslušal, kakor je bil ukazal Gospod. II. *Moj.* 7, 13. Ko njegov glas slišite, nikar ne oterdite svojih serc. *Hebr.* 3, 7. 8:
- c*) Taki so bili: Kajn, Faraon, Savel, Antijoh, Juda izdajavec. Gospod, *Bog* Izraelov, ki vse vidi, ga (Antijoha) je udaril z neozdravljivo in nevidno boleznijo, ker nikakor ni opustil svoje hudobije. II. *Mak.* 9, 5. 6.
- d*) Povem vam: Vsak greh in preklinjevanje bo odpušeno ljudem; preklinjevanje zoper (sv.) Duha pa ne bo odpušeno. *Mat.* 12, 31.

Kaj se pravi, zoper svetiga Duha grešiti?

Zoper svetiga Duha grešiti, se pravi: dobroto in gnado božjo, ki se svetimu Duhu, kakor začetniku vsiga dobriga, posebno prilastuje, prostovoljno in hudobno zametavati in zaničevati.

Zakaj se pravi: Grehi zoper svetiga Duha se težko kedaj odpusté, ali celo nikoli ne, ne v tem, ne v unem življenji?

Pravi se: Grehi zoper svetiga Duha se težko kedaj odpusté, ali celó nikoli ne, ne v tem, ne v unem življenju, ker tak grešnik zveličevavne pripomočke navadno do konca svojiga življenja hudobno zametuje in zaničuje.

c. Od štirih v nebo vpijočih grehov.

Kteri so štirje v nebo vpijoči grehi?

Štirje v nebo vpijoči grehi so:

1. Radovoljni uboj *e*).

2. Mutasti ali sodomski greh *f*).

e) In (Gospod) mu (Kajnu) je rekel: Kaj si storil? Glas kervi tvojiga brata vpije z zemlje do mene. I. Moj. 4, 10.

f) Gospod je rekel: Vpitje iz Sodome in Gomore čedalje večí prihaja, in njih hudobija je grozno velika. I. Moj. 18, 20.

3. Zatiranje ubožcov, vdov in sirot *g*).

4. Delavcam in najemnikom zaslužek zadrževati ali utergovati *h*).

Zakaj se ti štirje grehi imenujejo v nebo vpijoči grehi?

Ti grehi se imenujejo v nebo vpijoči grehi:

1. Ker se v svetem pismu od vsakiga teh grehov, kedar je kje govorjenje od njega, razločno pravi, de v nebo vpije za maševanje.

2. Ker ti grehi božjo pravico prav posebno silijo, de kaznuje tiste, kateri so jih storili.

d. Od devet tujih grehov.

Kteri so tuji grehi?

Tuji grehi so:

1. V greh svetovati *i*).

g) Ali ne tečejo vdovi solze po licih, in ali ne vpijejo zoper njega, kateri jih izžema? Z lic se namreč v nebesa vzdigujejo, in Gospod, ki se dá sprostiti, se jih ne veseli. *Sir.* 35, 18. 19.

h) Glejte! plačilo, ki ste ga utergali delavcam, kateri so vaše polje poželi, vpije: in njih vpitje je prišlo do ušes Gospoda vojsknh trum. *Jak.* 5, 4.

i) Eden pa izmed njih, Kajfa po imenu, ki je bil tisto leto veliki duhoven, jim je rekel: Vi nič

2. Grešiti velevati *k*).
 3. V drugih greh privoliti *l*).
 4. V greh napeljevati *m*).
 5. Drugih greh hvaliti *n*).
-

ne veste, in ne pomislite, de je bolje za vas, de umerje en človek za ljudstvo, in de ves narod ni pokončan. *Jan.* 11, 49. 50.

- k*) David je list pisal Joabu, in ga je poslal po Urii, in je pisal v listu: Postavite Urija spredej v boj, kjer je bojevanje naj hujši, in zapustite ga, de pobit umerje. II. *Kralj.* 11, 14. 15.
- l*) Ko so *božjo* pravico spoznali, niso razumeli, de so, kteri take reči delajo, smerti vredni: pa ne le, kteri tako delajo, ampak tudi, kteri tako delajočim privolijo. *Rim.* 1, 32. Savel je privolil v njegovo (Stefanovo) smert. *Djan ap.* 7, 59.
- m*) Žena (Eva) je vzela od njegoviga sadu in je jedla, in je dala svojimu možu, in je jedel. I. *Moj.* 3, 6. Njegova žena pa mu (Jobu) je rekla: Ali še ostaneš v svoji priprostosti? Blagoslovi *Boga*, in umri! *Job.* 2, 9. Jeroboam si je zmislil svet in je naredil dve zlati teleti, in jim je rekel: Nikar ne hodite dalje v Jeruzalem! Glej, Izrael! to so tvoji bogovi, ki so te izpeljali iz egiptovske dežele. III. *Kralj.* 12, 28.
- n*) Gorjé vam, kteri imenujete dobro hudo, hudo pa dobro, ki temi luč, in luči tema pravite. *Izaija* 5, 20. To govori Gospod *Bog*: Gorjé njim, ktere šivajo blazine pod komolce vsake roke, in narejajo ljudem vsake starosti podglavšnice za lovitev duš. *Ezech.* 13, 18.

6. K grehu molčati o).
7. Greh spregledati p).
8. Greha se vdeležiti q).
9. Greh zagovarjati r).

Kako se zadolžujemo s tujimi grehi?

S tujimi grehi se zadolžujemo, kedar smo krivi, de jih drugi storé, ali vsaj ne opusté.

Zakaj je naša dolžnost, braniti hudo, kjer moremo?

Braniti hudo, kjer moremo, je naša dolžnost: 1. iz dolžne ljubezni do B o g a, kteriga

- o) Prigodba Pilatova je tega priča. Glej *Mat.* 27.
- p) Njegov oče (David) ga nikdar ni posvaril, de bi bil rekel: Zakaj si to storil? III. *Kralj.* 1, 6. Povedal sim mu proprej, de bom sodil njegovo hišo vekomaj zavoljo hudobije, ker je vedil, de njegova sinova nespodobno ravnata, in ju ni strahoval. I. *Kralj.* 3, 13.
- q) Kralj Baltazar je napravil veliko gostarijo svojim boljšakam, in vsak je pil po svoji starosti. Ko je bil tedaj že vinjen, je ukazal prinesti zlate in sreberne posode, ktere je bil njegov oče Nabuhodonozor prinesel iz tempeljna, ki je bil v Jeruzalemu, de bi iz njih pili kralj in njegovi boljšaki in njegove žene. *Dan.* 5, 1. 2.
- r) Kdor hudobniga opravičuje, in kdor pravičniga pogubuje, sta obadva gnusoba pre *Bogam. Preg.* 17, 15.

greh žali; 2. iz ljubezni do bližnjiga, kateri si z grešenjem škoduje; 3. velikokrat tudi iz dolžnosti svojiga stanú.

Drugi del keršanske pravičnosti: Delaj dobro!

Kteri je drugi del keršanske pravičnosti?

Drugi del keršanske pravičnosti je: **Delaj dobro s)!**

Kaj je dobro?

Dobro je to, kar je po božji postavi.

Kaj je po božji postavi?

Po božji postavi so čednosti in dobre dela.

Kaj je keršanska čednost sploh?

Keršanska čednost sploh je dar, kteriga Bog s posvečujočo gnado duši dá, de bi voljo človeško pripravil in naklonil k takim delam, ktere so po postavi Jezusa Kristusa in so vredne večniga življenja t).

s) Ogibaj se hudiga, in delaj dobro! *Ps.* 33, 15.

t) *Bog* je, kateri dela v vas hoteti in dopolniti po (svoji) dobri volji. *Filip.* 2, 13.

Kolikere so čednosti, ktere naj kristjan spolnuje?

Čednosti, ktere naj kristjan spolnuje, so različne: so božje in djanske čednosti.

§. 1. Od božjih čednost.

Kaj so božje čednosti?

Božje čednosti so tiste, kterim je Bog na ravnost nagib in konec.

Ktere so božje čednosti?

Vera, upanje in ljubezen so tri božje čednosti *u*).

Ali je človek dolžan vaditi se v treh božjih čednostih?

Človek je dolžan vaditi se v treh božjih čednostih.

Kedaj zlasti je človek dolžan vaditi se v treh božjih čednostih?

Pod smertnim greham je človek dolžan tri božje čednosti v sebi zbudjati:

1. Berž kakor k pameti pride.

u) Zdaj pa ostanejo vera, upanje, ljubezen, to troje; naj veči pa med temi je ljubezen. 1. Kor. 13, 13.

2. Večkrat v svojem življenji.

3. V hudi skušnjavi zoper te čednosti.

4. V smertni nevarnosti in na smertni postelji.

Kako se dá vera obuditi?

Vera se dá tako obuditi:

Verujem v tebe, pravi trojedini *Bog*, Oče, Sin in sveti Duh, kateri si vse stvaril, kateri vse ohranjuješ in vladaš, kateri dobro plačuješ in hudo kaznuješ. Verujem, da se je Sin *božji* včlovečil, da nas je s svojo smertjo na križu odrešil, in da nas sveti Duh s svojo gnado posvečuje. Verujem in terdim vse, kar si ti, o *Bog!* razodel, kar je *Jezus Kristus* učil, kar so aposteljni oznanovali, in kar nam sveta rimska katoliška cerkev zapoveduje verovati. Vse to verujem, ker si ti, o *Bog!* večna in neskončna resnica in modrost, ki ne moreš ne goljufati ne goljufan biti. O *Bog!* pomnóži mojo vero.

Kako se dá upanje obuditi?

Upanje se dá tako obuditi:

Upam in se zanašam na tvojo neskončno dobroto in milost, o *Bog!* da mi

boš po neskončnem zasluženju svojiga edinorojeniga Sina *Jezusa Kristusa* v tem življenju spoznanje, pravo obžalovanje in odpušenje mojih grehov, po smerti pa večno zveličanje dal, in dodelil, tebe od obličja do obličja gledati, ljubiti in brez konca uživati. Upam tudi od tebe potrebnih pripomočkov, vse to doseči. Upam to od tebe, ker si to obljudil ti, kateri si vsigamogčen, zvest, neskončno dobrotljiv in usmiljen. O *Bog!* poterdi moje upanje.

Kako se dá ljubezen obuditi?

Ljubezen se dá tako obuditi:

O moj *Bog!* ljubim te iz vsiga svojiga serca, čez vse, ker si največi dobrota, neskončno popolnoma in vse ljubezni vreden; ljubim te tudi zató, ker si do mene in do vsih stvarí neskončno dobrotljiv. Želím iz vsiga serca, da bi te ravno tako ljubil, kakor so te tvoji naj zvestejši služabniki ljubili in te še ljubijo. Z njih ljubeznijo sklenem svojo nepopolnoma ljubezen; povikšaj jo v meni, o do-

brotljivi Gospod! bolj in bolj. — Ker te tedaj resnično in iz serca ljubiti želim, in si to terdno prizadevam, mi je iz serca žal, de sim tebe, svojo neskončno dobroto, ktero čez vse ljubim, tebe, svojiga stvarnika, odrešenika in posvečevavca, razserdil. Žal mi je, de sim grešil, de sim tebe, svojiga vsigamogočniga Gospoda, svojiga najboljšiga Očeta, razžalil. Terdno sklenem, vse grehe in vse grešne priložnosti zapustiti, storjene grehe čedalje bolj obžalovati, in nikdar več zoper tvojo sveto voljo neravnati. Vzemi me zopet za svojiga otroka, in dodéli mi gnado, ta svoj sklep dopolniti. Prosim te po neskončnem zasluženji tvojiga božjiga Sina, našiga Gospoda in Zveličarja, *Jezusa Kristusa* *).

*) Sveti oče, papež Benedikt XIII. so tistim, ki tri *božje* čednosti kedarkoli obudijo (s temi ali z drugimi besédami, de se le pravi nagib vere, upanja in ljubezni dovoljno pové), odpustek za sedem let dodelili. Ako jih pa kdo vsak dan skoz cel mesec obuja, zadobí, ako se med tem spové in sveto rešnje teló prejme in za potrebe svete cérkve moli, popolnoma odpustek, ne samo za tisti dan v mescu, v katerem vse to opravi.

§. 2. Od djanskih čednost.

Kaj so djanske čednosti?

Djanske čednosti so tiste, po katerih se vse djanje in opušanje kristjanovo tako uravnjuje, de je *Bogu* dopadljivo.

Ktere so med djanskimi čednostmi poglavitne?

Med djanskimi čednostmi, katerih se kristjan poprijeti mora, so štiri poglavitne čednosti:

1. Modrost.
2. Zmérnost.
3. Pravičnost.
4. Serčnost.

Kaj je keršanska modrost?

Keršanska modrost je čednost, s katero si kristjani pripomočke k zveličanju pripravne volijo in jih prav obračajo, vse to pak opušajo, kar bi jim kakorkoli branilo doseči ga.

Kaj je keršanska zmérnost?

Keršanska zmérnost je čednost, ktera v kristjanu napčno nagnjenje k grehu krotí, in mu časne reči le z mero uživati dopuša.

ampak tudi ob smertni uri. Tudi se dá ta odpustek dušam v vicah nakloniti. Vse to so tudi papež Benedikt XIV. leta 1756 poterdili.

Kaj je keršanska pravičnost?

Keršanska pravičnost je čednost, s katero kristjan spolnuje to, kar je Bogú in bližnjimu dolžan.

Kaj je keršanska serčnost?

Keršanska serčnost je čednost, s katero kristjan iz ljubezni do Boga to, kar je dobroga, ne boječ se nikakoršnih ovir in težavnost, začenja in izpeljuje; pa tudi rajši vse terpi, celó svoje premoženje in življenje zgubi, kakor de bi kaj zoper božjo postavo storil.

Ktere čednosti so poglavitnim greham nasproti?

Ponižnost je napuhu nasproti *v*).

Dobrotljivost (radodarnost) lakomnosti *x*).

Čistost nečistosti *y*).

Ljubezen zavisti (nevošljivosti) *z*).

v) Bog se ustavlja napuhnjenim, ponižnim pa daje gnado I. *Petr.* 5, 5.

x) Dajte, in se vam bo dalo. *Luk.* 6, 38.

y) Nihče ni mogel peti pesmi razun unih sto in štiri in štirideset tavežent, kateri so bili odkupljeni z zemlje. Ti so, kateri se niso z ženami ognusili; device namreč so. *Razod. sv. Jan.* 14, 3. 4.

z) Sad duhá pa je: ljubezen, veselje, mir, potepžljivost, miloserčnost, dobrotljivost, prizanašljivost, krotkost, zvestoba, zmérnost, zderžnost, čistost. *Gal.* 5, 22. 23. Poglej zgled Jonatanov in Davidov. I. *Kralj.* 18. in 23.

Zm é r n o s t požrešnosti *a*).

P o t e r p e ž l j i v o s t jezi *b*),

G o r e č n o s t do dobriga lenobi *c*).

Kaj je ponižnost?

P o n i ž n o s t je čednost, s katero človek sam od sebe in od svojih lastnost prav sodi, ter se ne derži navade napuhnjencov, ki samo na svoje prednosti gledajo in zavolj njih se precenjujejo, marveč svoje slabosti in napake spoznava in zato se ponižuje.

Kaj je dobrotljivost ali radodarnost?

D o b r o t l j i v o s t ali r a d o d a r n o s t je čednost, s katero človek po svoji premožnosti potrebnim ljudem rad daje od tega, kar ima.

Kaj je čistost?

Č i s t o s t je čednost, s katero se človek vse nedopušene mesene sladnosti v mislih, besedah in delih zderžuje.

a) Ne spimo, temuč čujmo in trezni bodimo. I. *Tes.* 5, 6. Glej zgled treh mladenčev, ki niso marali za jedi s kraljeve mize, in so bili s sočivjem zadovoljni. *Dan.* I.

b) Sad duhá je: poterpežljivost . . . krotkost . . . *Gal.* 5, 22. 23. Glej prejšni *s*). In poglej tudi zgled Davidove krotkosti proti Semeju. II. *Kralj.* 16.

c) Bodite goreči v duhu. *Rim.* 12, 11.

Kaj je ljubezen?

Ljubezen je čednost, po kateri se sreče svojiga bližnjiga veselimo in za-njo si prizadevamo.

Kaj je zmérnost ali treznost?

Zmérnost ali treznost, kolikor nasprotva požrešnosti, je tista čednost, s katero človek napčno poželenje po jedi in pijači v sebi krotí in oboje le po potrebi uživa.

Kaj je poterpežljivost?

Poterpežljivost je čednost, s katero vse zopernosti in težave v božjo voljo vdani prenašamo.

Kaj je gorečnost do dobriega?

Gorečnost do dobriega je čednost, katero človek v djanji kaže, kedar si prizadeva storiti vse to, kar je Bogu v čast in nam v zveličanje.

§. 3. Od tega, kar se šteje še k keršanski pravičnosti.

Kaj se še šteje k keršanski pravičnosti?

K keršanski pravičnosti se štejejo še dolžnosti, ktere je *Jezus Kristus* posebno priporočal.

Ktere dolžnosti je Jezus Kristus posebno priporočal?

Jezus Kristus je te dolžnosti posebno priporočal, namreč:

1. Naj prej kraljestva *božjiga* in njegove pravice iskati *d*).
2. Sam sebe zatajevati *e*).
3. Svoj križ nositi *f*).
4. Za Kristusam hoditi *g*).
5. Krotak in ponižen biti *h*).
6. Sovražnike ljubiti, dobro storiti njim, kateri nas sovražijo, moliti za tiste, kateri nas žalijo in preganjajo *i*).

- d*) Išite naj poprej *božjiga* kraljestva in njegove pravice. *Mat.* 6, 33.
- e*) Ako hoče kdo za menoj priti, naj zatají sam sebe,
- f*) in naj vzame svoj križ,
- g*) in naj hodi za menoj. *Mat.* 16, 24. *Luk.* 9, 23.
- h*) Vzemite moj jarem na se, in učite se od mene, ker jez sim krotak in iz serca ponižen. *Mat.* 11, 29.
- i*) Jez pa vam povem: Ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, kateri vas sovražijo, in molite zanje, kateri vas preganjajo in obrekujejo; de bote otroci svojiga Očeta, ki je v nebesih, kateri daje svojimu solncu sijati na dobre in hudobne, in daje dežiti na pravične in krivične. *Mat.* 5, 44. 45.

§. 4. Od osem zveličanskih čednost.

Kaj gre še k keršanski pravičnosti?

K keršanski pravičnosti gre še tudi tistih osem posebno lepih čednost, ktere je Kristus Gospod na gori učil, in zavoljo kterih je ljudi blagroval; te so *k)*:

1. Blagor u bogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo!

2. Blagor krotkim, ker oni bodo zemljo posedli!

3. Blagor žalostnim, ker oni bodo oveseljeni!

4. Blagor lačnim in žejnim pravice, ker oni bodo nasiteni!

5. Blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli!

6. Blagor njim, kteri so čistiga serca, ker oni bodo Boga gledali!

7. Blagor mirnim, ker bodo otroci božji imenovani!

k) Mat. 5, 1-11.

8. Blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo.

§. 5. Od dobrih del in njih zasluženja.

Od dobrih del sploh.

Kaj so dobre dela kristjanove?

Dobre dela kristjanove so take dela, ktere so Bogu dopadljive, in kristjanu, kteri jih opravlja, k zasluženju.

Ali so dobre dela k zveličanju potrebne?

Dobre dela so za zveličanje potrebne; ker je vera mertva brez dobrih del *l)*.

Kaj si zaslučuje človek z dobrimi deli?

Z dobrimi deli si zaslučuje človek pri Bogu pomnoženje posvečujoče gnade, večne in časne plačila, ktere je Bog iz same milosti obljubil tistim, ki dobro delajo *m)*.

l) Kakor je telo brez duše mertvo, tako je tudi vera brez del mertva. *Jak.* 2, 26.

m) Pravični pa bodo vekoma živeli, in pri Gospodu je njih plačilo, in skerb zanje pri Najvišem. Zato bodo prejeli častitljivo kraljestvo, in lepo krono iz Gospodove roke. *Modr.* 5, 16, 17.

Ali more človek dobre dela iz lastne moči opravljati?

Dobrih del, kakoršne so k zveličanju potrebne in pri Bogu zaslužne, človek ne more iz lastne moči opravljati, ampak le s pomočjo božje gnade *n*).

Kako se morajo opravljati dobre dela, de bodo pri Bogu zaslužne v večno življenje?

Dobre dela, de bodo pri Bogu zaslužne v večno življenje, se morajo opravljati:

1. V stanu gnade božje.
2. Prostovoljno.
3. Ne samo iz naravnih in nečimernih nagibov, ampak naj več zavoljo Boga.

n) Bog je, kateri dela v vas hoteti in dopolniti po (svoji) dobri volji. *Filip. 2, 13.* Ne kakor de bi premogli iz sebe kaj misliti, kakor iz sebe, ampak naša zmožnost je iz Boga. *II. Kor. 3. 5.*

Od dobrih del posebej.

Ktere so naj imenitniši dobre dela?

Naj imenitniši dobre dela so: Moliti *o*), postiti se *p*), vbogajme dajati *q*).

Zakaj se imenujejo moliti, postiti se, vbogajme dajati naj imenitniši dobre dela?

Moliti, postiti se, vbogajme dajati imenujejo se naj imenitniši dobre dela, ker je vse, kar se dobriga in zaslužniga storiti dá, pod enim izmed teh treh del zapopadeno.

Kaj si mislimo tukaj pri besedi moliti?

Pri besedi moliti si mislimo tukaj vse

- o*) Govoril jim je pa tudi priliko, de je treba vselej moliti in ne jenjati. *Luk.* 18, 1. Neprenehama molite. I. *Tes.* 5, 17.
- p*) Zdaj tedaj pravi Gospod: Preobernite se k meni iz vsiga svojiga serca, s postam in z jokam in s plakanjem! *Joel.* 2, 12. Ti pa, kedar se postiš, pomaži svojo glavo in umij svoj obraz, de ne bodo ljudje vidili, de se postiš, ampak tvoj Oče, kateri je na skrivnem; in tvoj oče, kateri na skrivnem vidi, ti bo povernil. *Mat.* 6, 17. 18.
- q*) Kedar pa vbogajme daješ, naj ne vé levica tvoja, kaj dela tvoja desnica, de bo tvoja milošnja na skrivnem; in tvoj Oče, kateri na skrivnem vidi, ti bo povernil. *Mat.* 6, 3. 4.

pobožne opravke, s katerimi Boga in njegove svetnike častimo.

Kaj pomeni postiti se?

Postiti se ne pomeni samo po cerkveni postavi ali tudi prostovoljno od jedi in pijače kaj pritergavati si, ampak se pravi po svetem pismu tudi druge pokorivne dela opravljati in greha se zderževati.

Kaj obsega beseda vbogajme dajati?

V bogajme dajati obsega vse telesne in duhovne dela usmiljenja.

Ktere so telesne dela usmiljenja?

Telesne dela usmiljenja so te sedmere *r)*:

1. Lačne nasitovati.
2. Žejne napajati.
3. Popotnike sprejemati.
4. Nage oblačiti.
5. Bolnike obiskovati.
6. Jetnike reševati.
7. Merliče pokopavati.

r) Lačen sim bil, in ste mi dali jesti; žejin sim bil, in ste mi dali piti; tujic sim bil, in ste me pod streho vzeli; nag sim bil, in ste me oblekli; bolan sim bil, in ste me obiskali; v ječi sim bil,

Ktere so duhovne dela usmiljenja ?

Duhovne dela usmiljenja so te sedmére:

1. Grešnike svariti *s*).
2. Nevedne učiti *t*).
3. Dvomljivcam prav svetovati *u*).
4. Žalostne tolažiti *v*).
5. Krivico voljno terpeti *x*).
6. Razžalnikom iz serca odpustiti *y*).

in ste k meni prišli. — Resnično vam povem, kar ste storili katerimu teh mojih naj manjših bratov, ste meni storili. *Mat.* 25, 35. 36. 40.

- s*) Ako greší zoper tebe tvoj brat, pojdi in ga posvári med seboj in med njim samim. Ako te posluša, si pridobil svojiga brata; ako te pa ne posluša, vzemi seboj še eniga ali dva, da v ustih dveh ali treh prič stoji vsa reč. Ako jih pa ne posluša, povej cérkvi. Če pa cérkve ne posluša, naj ti bo kakor nevérník in očiten grešník. *Mat.* 18, 15. 16. 17.
- t*) On ima usmiljenje, uči in vódi kakor pastir svojo čedo. *Sir.* 18, 13.
- u*) Ako uméš, odgovóri svojimu bližnjimu. *Sir.* 5, 14.
- v*) Ne pušaj jokajočih brez tolažbe, in z žalostnimi žaluj. *Sir.* 7, 38. Ne pomni nobene krivice svojimu bližnjimu, in nikomur ne delaj krivice. *Sir.* 10, 6.
- x*) Ako dobro delate in voljno terpite, je to prijetno pri *Bogu* I. *Petr.* 2, 20.
- y*) Odpušajte, in vam bo odpušeno. *Luk.* 6, 37. Ako ljudem odpustite njih grehe, bode tudi vam vaš

7. Za žive in merte *Boga* prositi z).

Kteri so evangeljski svéti?

Evangeljski svéti so ti trije:

1. Radovoljno uboštvo a), 2. Vedno devíštvo. 3. Vedna pokóršina pod duhovnim poglavarjem b).

Zakaj se imenujejo te tri reči evangeljski sveti?

Te tri reči se imenujejo evangeljski sveti, ker jih je Kristus v evangeliu posamnim osobam le svetoval, ne pa zapovedal.

Oče nebeški odpustil vaše pregrehe. Ako pa ne odpustite ljudem, tudi vaš Oče ne bom vam odpustil vaših pregeh. *Mat.* 6, 14. 15. Oče! odpústi jim, sej ne vedó kaj delajo. *Luk.* 23, 34.

z) Molíte eden za drugiga, de bote ohranjeni. *Jak.* 5, 16.

a) Jezus mu (mladenču) reče: Ako hočeš popolnoma biti, idi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in boš zaklad imel v nebesih, ter pridi in hodi za menoj! *Mat.* 19, 21.

b) Ako hoče kdo za menoj priti, naj zatají sam sebe, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za menoj. *Mat.* 16, 24.

Pristavek.

Od štirih poslednjih reči.

Ktere so štiri poslednje reči?

Štiri poslednje reči so smert, sodba, pekel in nebesa.

a. Od smerti.

Kaj je smert?

Smert je ločitev duše od telesa.

Ali morajo vsi ljudje umreti?

Vsi ljudje morajo umreti a).

Zakaj morajo vsi ljudje umreti?

De morajo vsi ljudje umreti, pride od greha, kteriga je Adam v raji storil. Ako bi Adam ne bil grešil, bi mi bili tudi po telesu neumerljivi ostali. Smert je kazen za greh b).

a) Ljudem je odločeno enkrat umreti, potem pa sodba. *Hebr. 9, 27.*

b) Kakor je po enem človeku greh na svet prišel, in

Kedaj in kako bomo umerli?

Kedaj in kako bomo umerli, ne vemo *c)*.

Kaj je treba storiti, ker ne vemo, kedaj in kako bomo umerli?

Ker ne vemo, kedaj in kako bomo umerli, bodimo vselej pripravljeni za smert *d)*.

Kakšna je smert pobožnih?

Smert pobožnih je srečna *e)*.

Kakšna je smert hudobnih?

Silno nesrečna je smert hudobnih *f)*.

po grehu smert, in je tako nad vse ljudi smert prišla, ker so vsi v njem grešili; . . . tako pride tudi po pravičnosti eniga nad vse ljudi opravičenje življena. *Rim.* 5, 12. 18. Plačilo za greh je smert. *Rim.* 6, 23.

- c)* Človek ne vé svojiga konca; ampak kakor lové ribe s ternikam, in kakor sačijo ptiče v zanjko; tako se lové ljudje ob hudem času, ko naglo nad nje pride. *Prid.* 9, 12. Čujte, ker ne veste ne dneva, ne ure. *Mat.* 25, 13.
- d)* Čujte, ker ne veste, ktero uro bo vaš Gospod prišel. — Bodite tudi vi pripravljeni; ker ob uri, ki je ne veste, bo Sin človekov prišel. *Mat.* 24, 42. 44.
- e)* Draga je pred Gospodovim obličjem smert njegovih svetih. *Ps.* 115, 6. Zgled: Lazar. *Luk.* 16, 22.
- f)* Smert grešnikov je silno huda. *Ps.* 33, 22. Zgled: bogatin. *Luk.* 16, 22. i. d.

b. Od sodbe.

Kaj je treba pomniti od sodbe?

Od sodbe je treba pomniti, da bo Jezus dušo vsakiga človeka precizno po smerti posebej *g)*, konec sveta pa vse ljudi skupaj z dušo in telesom sodil *h)*.

Kako bo Jezus sodil?

Jezus bo sodil vsakiga človeka po njegovih mislih, besedah in delih; kar je dobroga, bode plačal, kar je hudiga, kaznil *i)*.

Kako se bo zgodilo po sodbi?

Po sodbi bo dano, kar je komu prisojeno; duši berž po posebni sodbi, telesu pa po vesvoljni ali poslednji sodbi.

Kam bo duša pri posebni sodbi obsojena?

Duša bo pri posebni sodbi ali obsojena v vice ali v pekel, ali pa sprejeta v nebesa.

g) Ljudem je odločeno enkrat umreti, potem pa sodba. *Hebr. 9, 27.*

h) Vsi se moramo pokazati pred sodnjim stolom *Kristusovim*, da prejme slehern v svojem telesu, kakor je storil, ali dobro ali hudo. *II. Kor. 5, 10.*

i) Sin človekov bo prišel v veličastvu svojiga Očeta s svojimi angeli, in takrat bo povernil vsakterimu po njegovih delih. *Mat. 16, 27.* In bodo prišli, kateri so dobro delali, v vstajenje življenja, kateri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja. *Jan. 5, 29.*

Kaj so vice?

Vice so kraj, kjer duše terpé časne kazni za grehe, katerih se v življenji niso bile spokorile.

Ktere duše se obsojujejo v vice?

V vice se obsojujejo duše tistih, kateri, čeravno so v gnadi božji umerli, vender za grehe v življenji storjene božji pravici niso zadostili.

Kaj terpé duše v vicah?

Duše v vicah zlasti za to veliko terpé, ker silno hrepené Boga gledati in večno uživati, pa ga še ne morejo; verh tega imajo tudi drugo terpljenje, katero jim je božja pravica naložila.

Ali je mogoče dušam v vicah pomagati?

Dušam v vicah je mogoče pomagati, namreč: 1. posebno z daritvijo svete maše; 2. z molitvijo; 3. z drugimi dobrimi deli, in 4. z odpustki.

Ali smo dolžni pomagati dušam v vicah?

Ljubezen sploh nam naklada dolžnost, vsim dušam v vicah pomagati; zastran staršev in dobrotnikov pa nas tudi hvaležnost k temu veže.

Doklej ostanejo duše v vicah?

Doklej duše mertvih v vicah ostanejo, to se prav za prav ne more vediti; samo toliko je gotovo, de bo njih terpljenje v vicah daljši ali krajši po tem, kakor so več ali manj

B o g a razžalili, v tem življenji več ali manj se pokorili, in kakor jim vé rni več ali manj z molitvijo in drugimi dobrimi deli pomagajo.

c. Od pekla.

Kaj je pekel?

P e k e l je kraj, kjer p o g u b l j e n i v e k o m a j t e r p é.

Kdo pride v pekel?

V pekel pride, kdor v s m e r t n e m g r e h u u m e r j e.

Kakšno je peklenško terpljenje?

Peklenško terpljenje je tako, namreč:
1. Pogubljenim ne bo nikoli na vse veke dano, B o g a gledati in uživati *k*). 2. Terpeli bodo v večnem ognju *l*), v večni temi *m*), kjer bo jok in škripanje z zobmi *n*); červ vesti jih bo g r i z e l, groza in obupnost *o*) vila: vse, kar-

k) Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču in njegovim angelam. *Mat.* 25, 41. Verh vsiga tega je med nami in med vami velik prepad postavljen, de, kateri hočejo od tod k vam iti, ne morejo, in tudi ne od ondod sem priti. *Luk.* 16, 26.

l) Bolje ti je hromimu iti v življenje, kakor pa ... iti v pekel, v neugasljivi ogenj. *Mark.* 9, 42.

m) Kralj je rekel služabnikom: Zvežite mu roke in noge, in verzite ga v vnanjo temo;

n) ondi bo jok in škripanje z zobmi. *Mat.* 22, 13.

o) In bodo gledali trupla ljudi, ki so se zoper mene pregrešili; njih červ ne bo umerl, in njih

koli telesu in duši bolečine napravlja, bodo terpeli večno *p)*, to je, terpeli bodo brez konca, brez upanja kaciga polajška ali odrešenja *q)*.

K čemu naj nas nagiblje premišljevanje peklenskiga terpljenja?

Premišljevanje peklenskiga terpljenja naj nas nagiblje, de se greha varujmo, de se storjenih grehov spokorimo in za-nje zadostimo; velikost in brezkončnost peklenskiga terpljenja nam izpričuje, kako strašno je, živimu Bogu v roke pasti *r)*.

d. Od nebes.

Kaj so nebesa?

Nebes a so srečno prebivališ e svetnikov, kjer se *Bog* svojim zvestim služabnikom obličje v obličje razodeva, in je on sam njih neizrečeno veliko plačilo.

ogenj ne bo ugasnil in oni bodo k vidnimu studu vsih ljudi. *Izaija* 66, 24.

p) Bogatin, ki je bil v pekel pokopan, je vpil in rekel: Oče Abraham! usmili se me, in pošlji Lazarja, de pomoči konec svojiga persta v vodo, in ohladi moj jezik, ker grozovitno terpim v tem plamenu. *Luk.* 16, 24. Vsaktera bridkost bo nanj planila. *Job.* 20, 22.

q) Terpeli bodo večne kazni v pogubljenji, po obličji Gospodovem in po veličastvu njegove moči. II. *Tes.* 1, 9.

r) Strašno je pasti v roke živiga *Boga*. *Hebr.* 10, 31.

Kdo pride v nebesa?

V nebesa pride, kdor v gnadi božji u merje, in za storjene grehe bodi v tem bodi v unem življenji s pokoro zadosti s).

Koliko je nebeško veselje?

Nebeško veselje je neizrečeno veliko t).

V čem je nebeško veselje?

Nebeško veselje je v tem: 1. De bodo izvoljeni Boga z obličja v obličje in tako kakor je sam na sebi, večno gledali, ljubili in uživali u). 2. De bodo vse, kar si je koli mogoče dobriga misliti ali želeli, na telesu in na duši vekomaj imeli v). 3. De bodo prosti vsake, tudi naj manjše težave in zopernosti x).

s) Kteri pa obstojí do konca, bo zveličan. *Mat.* 10, 22.

t) Oko ni vidilo, uho ni slišalo, in v serce človekovo ni prišlo, kar je *Bog* pripravil tem, kteri ga ljubijo. *I. Kor.* 2, 9. Takrat bomo *Boga* gledali od obličja v obličje. Zdaj spoznam le nekoliko: takrat pa bom spoznal, kakor sim bil spoznan. *I. Kor.* 13, 12.

u) Vemo, de bomo, kedar se prikaže (*Kristus*), njemu podobni, ker ga bomo vidili, kakoršen je. *I. Jan.* 3, 2.

v) Hvaljen bodi *Bog* in Oče Gospoda našiga *Jezusa Kristusa*, kteri nas je zavoljo svojiga velikiga usmiljenja prerodil v živo upanje po vstajenji *Jezusa Kristusa* od mertvih v nestrohljiv in neognušen in nezvenljiv delež, prihranjen vam v nebesih. *I. Petr.* 1, 3. 4.

x) Jagnje, ki je v sredi sedeža, jih bo paslo, in jih vodilo k viram žive vode; in *Bog* bo obrisal sleherno solzo od njih oči. *Razod. sv. Jan.* 7, 17.

Ali je nebeško veselje za vse enako?

Nebeško veselje ni za vse enako, ampak je razdeljeno po neki posebni meri; kdor je več dobriga storil, ta bo tudi več plačilo v nebesih prejel *y*).

Kaj nas uči premišljevanje nebeškiga veselja?

Premišljevanje nebeškiga veselja nas uči:
 1. De moramo vse križe in težave tega življenja voljno terpeti, ker vse časne nadloge skupaj niso nič proti veličanstvu, katero se bo nad nami razodelo *z*); 2. de se vse časno veselje nikakor ne more primérjati z veseljem v nebesih.

Bog bo obrisal vse solze od njih očí, in smerti ne bo več; tudi ne bo več ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečine; ker poprejšnje je minulo. *Razod. sv. Jan. 21, 4.*

y) Kdor pičlo seje, bo tudi pičlo žel; in kdor seje v obilnosti, bo tudi v obilnosti žel. *II. Kor. 9, 6.* Druga je svetloba solnca, druga svetloba lune, in druga svetloba zvezd; zvezda se namreč od zvezde loči po svetlobi. Tako bo tudi vstajenje mertvih. *I. Kor. 15, 41. 43.*

z) Menim, de se terpljenje sedanjiga časa ne dá primeriti prihodnji časti, ktera bo nad nami razodeta. *Rim. 8, 18.*

Kazalo.

Vvod	Stran 3
----------------	---------

Pervo poglavje.

Od vere	4
Razdelek I. Kaj je katoliška vera	—
Razdelek II. Od dvanajst členov apostolske vere	11
§. 1. Od prvega člena apostolske vere	—
§. 2. Od drugega člena apostolske vere	25
§. 3. Od tretjega člena apostolske vere	28
§. 4. Od četrtega člena apostolske vere	33
§. 5. Od petega člena apostolske vere	36
§. 6. Od šestega člena apostolske vere	39
§. 7. Od sedmega člena apostolske vere	40
§. 8. Od osmega člena apostolske vere	41
§. 9. Od devetega člena apostolske vere	43
§. 10. Od desetega člena apostolske vere	50
§. 11. Od enajstega člena apostolske vere	51
§. 12. Od dvanajstega člena apostolske vere	52

Drugo poglavje.

Od upanja	55
Razdelek I. Kaj je keršansko upanje	—
Razdelek II. Od molitve	56
§. 1. Od molitve sploh	—
§. 2. Od Gospodove molitve posebej	60
§. 3. Od angeloviga češenja	67

Tretje poglavje.

Od ljubezni	70
Razdelek I. Kaj je keršanska ljubezen	—
Razdelek II. Od deset božjih zapoved sploh	73
Razdelek III. Od deset božjih zapoved posebej	77
§. 1. Od prvih treh zapoved, ki zapopadajo dolžnosti do Boga	—

	Stran
§. 2. Od sedem poslednjih zapoved, ki obsegajo dolžnosti do bližnjiga	87
Razdelek IV. Od cerkvenih zapoved sploh	103
Razdelek V. Od cerkvenih zapoved posebej	105
§. 1. Od prvih dveh cerkvenih zapoved	—
§. 2. Od treh poslednjih cerkvenih zapoved	116

Četerto poglavje.

Od svetih zakramentov	120
Razdelek I. Od svetih zakramentov sploh	—
Razdelek II. Od svetih zakramentov posebej	123
§. 1. Od zakramenta svetiga kersta	—
§. 2. Od zakramenta svete birme	129
§. 3. Od zakramenta svetiga rešnjiga telesa	131
§. 4. Od zakramenta svete pokore	141
§. 5. Od zakramenta svetiga poslednjiga olja	164
§. 6. Od zakramenta svetiga mašnikov posvečevanja	167
§. 7. Od zakramenta svetiga zakona	169

Peto poglavje.

Od keršanske pravičnosti	174
Pervi del keršanske pravičnosti: Varuj se hudiga!	—
§. 1. Od izvirniga greha	175
§. 2. Od djanskih ali osebnih grehov in njih verst	177
Drugi del keršanske pravičnosti: Delaj dobro!	190
§. 1. Od božjih čednost	191
§. 2. Od djanskih čednost	195
§. 3. Od tega, kar se šteje še k keršanski pravičnosti	198
§. 4. Od osem zveličanskih čednost	200
§. 5. Od dobrih del in njih zaslužnja	201

Pristavek.

Od štirih poslednjih reči	207
-------------------------------------	-----

